

راز
موفقیت
رتبه‌های برتر
در یک نگاه

تطبیق طلایی

آزمون وکالت ۱۴۰۴

کانون وکلای دادگستری

با کتاب‌های چتر دانش

نام درس: قانون مجازات اسلامی

(سوال ۸۱ تا ۱۰۰)

(آموزش) ۰۲۱-۶۶۴۱۴۸۴۸ (نشر) ۰۲۱-۶۶۴۹۲۳۲۷

آدرس موسسه (دفتر مرکزی): تهران، خیابان انقلاب، رویروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخرآزی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۷

به تبلیغات نه، بلکه به **واقعیات و مستندات** نگاه کن.

چه موفق بشی چه ناموفق رسالت عادلانه تو اینست که
تجربه خودتو درست در اختیار داوطلبان بعدی قرار بدی
نه ما توی این فایل، سوالات کانون وکلای ۱۴۰۴ رو با کتب چتر دانش تطبیق دادیم؛
نه با شعار، با شماره صفحه و منبع دقیق.

- * می‌تونی ببینی هر سوال از کجا اومده
- * بفهمی واقعا چه قدر از آزمون، توی این منابع پوشش داده شده
- * و برای برنامه‌ریزی سال بعد، به جای حرف، روی «داده» تصمیم‌گیری

اگر از وعده‌های رنگارنگ خسته شدی،

این تطبیق، همون چیزیه که لازم داری:
سوال واقعی، منبع واقعی، تصویر واقعی از سطح آمادگیات

پاسخنامه ماده محور قانون مجازات اسلامی

- سوال ۸۱:** مستند به تبصره ۲ ماده ۱۵۶ قانون مجازات اسلامی در قانون یار - پنج نکته و ۱۳ سوال آمده است.
- سوال ۸۲:** مستند به ماده ۱۳۳ قانون مجازات اسلامی در قانون یار - چهار نکته و چهار سوال
- سوال ۸۳:** مستند به تبصره ۳ ماده ۱۵۶ قانون مجازات اسلامی در قانون یار - پنج نکته و ۱۳ سوال
- سوال ۸۴:** مستند به ماده ۹۳ قانون مجازات اسلامی در قانون یار - چهار نکته و ۷ سوال
- سوال ۸۵:** مستند به ماده ۱۳۰ قانون مجازات اسلامی در قانون یار - شش نکته و ۱۴ سوال
- سوال ۸۶:** مستند به ماده ۴۴ قانون مجازات اسلامی در قانون یار - چهار نکته و چهار سوال
- سوال ۸۷:** مستند به تبصره ماده ۱۲۶ قانون مجازات اسلامی در قانون یار - ۱۱ نکته - ۲۶ سوال
- سوال ۸۸:** مستند به مواد ۵۲۶ و ۵۲۷ و ۵۳۷ قانون مجازات اسلامی در قانون یار ماده ۵۲۶ چهار نکته و هشت سوال و ماده ۵۲۷ - دو نکته و ماده ۵۳۷ - یک نکته و یک سوال
- سوال ۸۹:** مستند به مواد ۲۰ و ۲۲ قانون مجازات اسلامی در قانون یار - در رابطه با ماده ۲۰ چهار نکته و شش سوال در رابطه با ماده ۲۲ دو نکته و هشت سوال و در قانون تحریری در رابطه با این ماده ارجاع های مختلفی دارند که ذکر شده است
- سوال ۹۰:** مستند به ماده ۳ قانون تشدید مجازات اسید پاشی و حمایت از بزه دیدگان ناشی از آن در قانون یار یک رای وحدت رویه و نه سوال لحاظ شده
- سوال ۹۱:** مستند به ماده ۲ قانون جرم سیاسی
- سوال ۹۲:** مستند به ماده ۱۰۷ قانون ثبت اسناد و املاک در قانون یار ثبت دو نکته و دو سوال ذکر شده است.
- سوال ۹۳:** مستند به ماده ۷۰۸ قانون مجازات اسلامی
- سوال ۹۴:** مستند به ماده ۳۴۹ قانون مجازات اسلامی در قانون یار یک نکته و چهار سوال
- سوال ۹۵:** مستند به ماده ۵۹۳ قانون مجازات اسلامی در قانون یار سه نکته و پنج سوال
- سوال ۹۶:** مستند به مواد ۷۳۶ و ۷۴۰ قانون مجازات اسلامی در قانون یار در رابطه با ماده ۷۳۶ - سه سوال و ماده ۷۴۰ - چهار سوال
- سوال ۹۷:** مستند به ماده ۵۳۰ قانون مجازات اسلامی در قانون یار دو نکته
- سوال ۹۸:** مستند به ماده ۵۰۹ قانون مجازات اسلامی در قانون یار چهار نکته و دو سوال
- سوال ۹۹:** مستند به ماده ۱ قانون پولشویی
- سوال ۱۰۰:** مستند به ماده ۵۰۴ قانون مجازات اسلامی در قانون یار چهار نکته و شش سوال

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۸۱- کدام مورد در فصوص دفاع مشروع صمیع است؟

- الف) فقدان قصد دفاع مانع تحقق دفاع مشروع نمی‌شود.
- ب) مقاومت در برابر اقدامات تأدیبی، والدین هیچ‌گاه دفاع مشروع تلقی نمی‌شود.
- ج) چنانچه مهاجم مجنون باشد دفاع منجر به قتل وی مشروع نیست.
- د) پس از احراز اصل دفاع رعایت شرایط آن مفروض گرفته می‌شود.

گزینه ج صمیع است. مستند به تبصره ۲ ماده ۱۵۶ قانون مجازات اسلامی

قانونیار پتر دانش

ماده ۱۵۶- هرگاه فردی در مقام دفاع از نفس، عرض، ناموس، مال یا آزادی تن خود یا دیگری در برابر هرگونه تجاوز یا خطر فعلی یا قریب الوقوع، با رعایت مراحل دفاع، مرتکب رفتاری شود که طبق قانون جرم محسوب می‌شود، در صورت اجتماع شرایط زیر مجازات نمی‌شود:

الف- رفتار ارتكابی، برای دفع تجاوز یا خطر ضرورت داشته باشد.

ب- دفاع مستند به قرآن معقول یا خوف عقلایی باشد.

پ- خطر و تجاوز به سبب اقدام آگاهانه یا تجاوز خود فرد و دفاع دیگری صورت نگرفته باشد.

ت- توسل به قوای دولتی بدون فوت وقت عملاً ممکن نباشد یا مداخله آنان در دفع تجاوز و خطر مؤثر واقع نشود.

تبصره ۲- هرگاه اصل دفاع محرز باشد ولی رعایت شرایط آن محرز نباشد، اثبات عدم رعایت شرایط دفاع بر عهده مهاجم است.

نکته ۱: انجام هرگونه رفتاری که جرم باشد در برابر تجاوز فعلی و خطر قریب الوقوع در صورت اجتماع شرایط مذکور در ماده فوق، از عوامل موجهه جرم محسوب و مرتکب، از تعقیب و مجازات و مسئولیت مدنی معاف است.

نکته ۲: ذکر عبارت «رعایت مراحل دفاع»، از جمله نوآوری‌های قانون جدید در قیاس با ماده ۶۱ ق.م.ا سابق است؛ درواقع، مقصود همان قاعده «الاسهل فالاسهل» است. سیر تدریجی دفاع، که فقها گفته‌اند که ابتدا از آسان‌ترین و کم هزینه‌ترین راه برای دفاع استفاده شده و بعد به مراحل شدیدتر می‌رسد. چون اگر در ابتدا با عمل سبک‌تر و آسان‌تر دفع شود، احتیاجی به عمل سنگین‌تر و شدیدتر نیست؛ زیرا هدف از دفاع، دفع تجاوز و دفع خطر است نه آزار و انتقام. البته به نظر می‌رسد که رعایت مراحل دفاع تا حدودی شبیه شرط تناسب که در قانون سابق پیش‌بینی شده بود، باشد.

قانونیار پتر دانش

نکته ۳: دفاع از دیگری در صورت تحقق یکی از شرایط زیر جایز است:

- از نزدیکان دفاع کننده باشد.
- مسئولیت دفاع برعهده دفاع کننده باشد.
- شخص مذکور، ناتوان از دفاع باشد.
- شخص مذکور، تقاضای کمک نماید.
- شخص مذکور در وضعیتی باشد که امکان استمداد نداشته باشد.

نکته ۴: قانون گذار به درستی مواد ۶۲۵ تا ۶۲۹ قانون تعزیرات را در ماده ۷۲۸ قانون مجازات

اسلامی، نسخ صریح کرده است؛ چرا که با وجود مواد دفاع مشروع در کلیات قانون مجازات اسلامی، نیاز به تکرار آن در تعزیرات نبود.

نکته ۵: اگر نفس دفاع صدق کند ولی مدافع از مراتب دفاع تجاوز کند و صدمه‌ای به متجاوز وارد

شود، هرچند مدافع قصاص نمی‌شود ولی به دیه و مجازات تعزیری محکوم می‌شود. (تبصره ۲

ماده ۳۰۲ ق.م.ا)

۱. تأسیس مقوقی دفاع مشروع در مقوق کیفری ایران، از کدام نوع است؟ (وکالت ۱۳۸۶)

(الف) عوامل موجهه جرم	(ب) عوامل رافع مسئولیت کیفری
(ج) معاذیر قانونی معافیت از مجازات	(د) معاذیر قانونی تخفیف‌دهنده مجازات
۲. موضوع دفاع مشروع، در کدام یک از گزینه‌های زیر به‌طور کامل آمده است؟ (ارشد سراسری ۱۳۸۵)
(الف) آبرو، مقام، جان، منافع مادی	(ب) نفس، تن، روح، عرض، شرف
(ج) نفس، عرض، ناموس، مال، آزادی	(د) جان، تمامیت معنوی، مال، عرض، شرف
۳. کدام یک از موارد زیر جزء شرایط دفاع مشروع مقرر در ق.م.ا مصوب ۹۲ نیست؟ (تالیفی)
- (الف) عمل ارتكابی بیش از حد لازم نباشد.
- (ب) دفاع با تجاوز و خطر متناسب باشد.
- (ج) خطر و تجاوز به سبب اقدام آگاهانه و تجاوز خود فرد و دفاع دیگری صورت نگرفته باشد.
- (د) موارد الف و ب

۴. در صورتی که اصل دفاع ممرز باشد ولی رعایت شرایط آن ممرز نباشد، اثبات عدم رعایت شرایط

برعهده: (تالیفی)

(الف) مهاجم است.	(ب) مدافع است.
(ج) در برخی موارد برعهده مهاجم است.	(د) در برخی موارد برعهده مدافع است.
۵. «الف» در مقام دفاع از خود در برابر تهاجم «ب» که مبتلا به جنون است، اقدام می‌کند و منجر به مرگ «ب» می‌شود: (تالیفی)

(الف) محکوم، به قصاص نفس است.

(ب) دیه از بیت‌المال پرداخت می‌شود.

(ج) «الف» محکوم، به پرداخت دیه است.

قانونیاری پتر دانش

- (د) «الف» فاقد عنوان مجرمانه بوده و خون مهاجم به هدر رفته است.
(قضاوت ۱۳۹۳)
۶. کدام مورد، از شرایط دفاع مشروع نیست؟
(الف) مستند بودن دفاع به قرائن معقول یا خوف عقلایی
(ب) تجاوز یا خطر فعلی یا قریب الوقوع
(ج) تناسب دفاع با حمله
(د) رعایت مراحل دفاع
۷. در قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ کدام یک از شرایط دفاع مشروع پیش‌بینی نشده است؟
(ارشد آزاد ۱۳۹۳)
- (الف) فعلیت یا قریب‌الوقوع بودن حمله
(ب) غیرقانونی بودن حمله
(ج) تناسب دفاع
(د) ضرورت دفاع
۸. با توجه به قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲، هرگاه اصل دفاع مشروع محرز باشد ولی رعایت شرایط آن محرز نباشد
(ارشد سراسری ۱۳۹۳)
- (الف) دیه شخص از بیت‌المال پرداخت می‌گردد.
(ب) اثبات عدم رعایت شرایط دفاع بر عهده دادستان است.
(ج) اثبات عدم رعایت شرایط دفاع بر عهده مدافع است.
(د) اثبات عدم رعایت شرایط دفاع بر عهده مهاجم است.
۹. اگر شخص «الف» با میله‌ای به سمت شفص «ب» یورش ببرد و شفص «ب» میله را از دست او گرفته و سپس با همان وسیله شفص «الف» را مجروح کند، مکم مسئله بر اساس اصول و قواعد حقوق کیفری چگونه تعیین می‌شود؟
(ارشد سراسری ۱۳۹۳)
- (الف) مورد از موارد دفاع مشروع بوده و شخص «ب» مسئول نیست.
(ب) مورد از موارد دفاع مشروع نیست ولی مجازات شخص «ب» به دلیل تجاوز شخص «الف» تخفیف می‌یابد.
(ج) مورد از موارد حالت اضطرار است و شخص «ب» مسئول نیست.
(د) مورد از موارد دفاع مشروع نیست، زیرا دفاع باید برای جلوگیری از تجاوز شخص «الف» موردی برای دفاع نمانده است.
۱۰. در دفاع مشروع، هرگاه مهاجم، مجنون بوده و دفع وی مستلزم جنایت بر او باشد، چه شخص عهده دار جبران صدمه است؟
(قضاوت ۱۳۹۵)
- (الف) عاقله مهاجم
(ب) ضمان ثابت نیست.
(ج) عاقله مدافع
(د) بیت المال
۱۱. «الف» به «ب» حمله می‌کند در صورتی که نسبت به رفتار «ب» در مقابله با «الف»، نفس دفاع صدق کند، ولی «ب» مراتب دفاع را رعایت نکرده باشد مکم رفتار «ب» چیست؟
(ارشد سراسری ۱۴۰۲)
- (الف) قصاص، دیه و تعزیر منتفی است.
(ب) قصاص می‌شود، چون مقررات دفاع را رعایت نکرده است.
(ج) قصاص منتفی است و «ب» به دیه و تعزیر محکوم می‌شود.
(د) قصاص منتفی است و دیه «الف»، از بیت المال پرداخته می‌شود.
۱۲. دفاع در برابر دفاع شفص مدافع در دفاع مشروع چه مکمی دارد؟
(ارشد سراسری ۱۴۰۳)
- (الف) در صورتی که مهاجم از قوای دولتی باشد حق دفاع در برابر دفاع مدافع را دارد.

قانونیار پتر دانش

- ب) در صورتی که مدافع از حدود دفاع خارج شود مهاجم حق دفاع از خود را دارد.
- ج) دفاع مدافع خود نوعی تهاجم است و دفاع در برابر آن همواره مجاز است.
- د) در هیچ صورتی جایز نیست.
۱۳. کدام یک از شرایط زیر باید در تهاجم وجود داشته باشد، تا بتوان دفاع مشروع در مقابل آن را مجاز دانست؟
- الف) عملاً شروع شده باشد.
- ب) از سوی فرد دارای مسئولیت کیفری انجام شده باشد.
- ج) با سوء نیت و آگاهانه انجام شده باشد.
- د) غیر عادلانه و برخلاف حق باشد.

پاسخنامه

- ۱ الف مستند به ماده ۱۵۶ ق.م.ا.
- ۲ ج مستند به صدر ماده ۱۵۶ ق.م.ا.
- ۳ د موارد مذکور در گزینه‌های الف و ب از شرایط دفاع مشروع در ق.م.ا سابق بود که در حال حاضر در ق.م.ا جدید، شرایط دیگری جای آن‌ها را گرفته است. تنها شرط مشابه قانون سابق که عیناً تکرار شده، یکی وجود تجاوز یا خطر فعلی یا قریب‌الوقوع و دیگری عدم امکان توسل به قوای دولتی بدون فوت وقت است.
- ۴ الف مستند به تبصره ۲ ماده ۱۵۶ ق.م.ا.
- ۵ ب مستند به ماده ۱۵۶ ق.م.ا.
- ۶ ج مستند به ماده ۱۵۶ ق.م.ا، که در این قانون نسبت به قانون سابق در خصوص شرایط دفاع مشروع به‌عنوان عامل موجهه جرم تغییراتی دیده می‌شود، بر اساس قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲، شرط تناسب دفاع با حمله، حذف شده و به‌جای آن رعایت مراحل دفاع اضافه شده است.
- ۷ ج مستند به ماده ۱۵۶ ق.م.ا.
- ۸ د مستند به ماده ۱۵۶ ق.م.ا.
- ۹ د عین همین سؤال در احکام شماره ۲۰۵۲-۱۳۱۷/۰۹/۲۶ و ۱۲۱۹-۱۳۲۸/۰۷/۳۰ دیوان عالی کشور بیان شده است: «اگر متهم پس از گرفتن داس از دست مقتول با همان داس او را بکشد چون در حین ایراد جرح منتهی فوت، خطر جانی برای متهم وجود نداشته، نمی‌توان عمل او را دفاع از نفس دانست، چه پس از اینکه متهم داس را از دست مقتول گرفت دیگر هیچ‌گونه خطری برای او باقی نبوده است.» (مراجعه شود به مختارزاده، میثم، قانون یار جزای عمومی، انتشارات پتر دانش ۱۳۹۴، نکته ۳ ذیل ماده ۱۵۶ ص ۲۴۳)
- ۱۰ د مستند به ماده ۱۵۶ ق.م.ا. مطابق تبصره ۳ ماده ۱۵۶ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲، در موارد دفاع مشروع دیه نیز ساقط است جز در مورد دفاع در مقابل تهاجم دیوانه که دیه از بیت‌المال پرداخت می‌شود.
- ۱۱ ج مستند به ماده ۱۵۶ ق.م.ا.
- ۱۲ ب مستند به ماده ۱۵۶ ق.م.ا.
- ۱۳ د به استناد اصول و مقررات حقوق کیفری در باب دفاع مشروع به نکته ۱۱ ذیل ماده ۱۵۶ قانون یار حقوق جزای عمومی تألیف دکتر میثم مختارزاده چاپ چهارم مراجعه شود.

تحریر پتر دانش

ماده ۱۵۶ هرگاه فردی در مقام دفاع از نفس، عرض، ناموس، مال یا آزادی تن خود یا دیگری در برابر هرگونه تجاوز یا خطر فعلی یا قریب الوقوع با رعایت مراحل دفاع مرتکب رفتاری شود که طبق قانون جرم محسوب می‌شود، در صورت اجتماع شرایط زیر مجازات نمی‌شود:

الف- رفتار ارتكابی برای دفع تجاوز یا خطر ضرورت داشته باشد؛

ب- دفاع مستند به قرائن معقول یا خوف عقلایی باشد؛

پ- خطر و تجاوز به سبب اقدام آگاهانه یا تجاوز خود فرد و دفاع دیگری صورت نگرفته باشد؛

ت- توسل به قوای دولتی بدون فوت وقت عملاً ممکن نباشد یا مداخله آنان در دفع تجاوز و خطر مؤثر واقع نشود.

تبصره ۲- هرگاه اصل دفاع محرز باشد ولی رعایت شرایط آن محرز نباشد اثبات عدم رعایت شرایط دفاع برعهده مهاجم است.

نمودار پتر دانش

ماده ۱۵۶- هرگاه فردی در مقام دفاع از

- ◀ نفس،
- ◀ عرض،
- ◀ ناموس،
- ◀ مال یا
- ◀ آزادی تن

خود یا دیگری در برابر هرگونه تجاوز یا خطر

- ◀ فعلی یا
- ◀ قریب الوقوع

با رعایت مراحل دفاع مرتکب رفتاری شود که طبق قانون جرم محسوب می‌شود، در صورت اجتماع شرایط زیر مجازات نمی‌شود:

الف- رفتار ارتكابی برای دفع تجاوز یا خطر ضرورت داشته باشد.

ب- دفاع مستند به قرائن معقول یا خوف عقلایی باشد.

پ- خطر و تجاوز به سبب

- ◀ اقدام آگاهانه یا
- ◀ تجاوز خود فرد و
- ◀ دفاع دیگری

تطبیق با کتاب چتر دانش

نمودار چتر دانش

صورت نگرفته باشد.

ت- توسل به **قوای دولتی** بدون فوت وقت عملاً ممکن نباشد یا مداخله آنان در دفع تجاوز و خطر مؤثر واقع نشود.

تبصره ۲- هرگاه اصل دفاع محرز باشد ولی رعایت شرایط آن محرز نباشد اثبات عدم رعایت شرایط دفاع برعهده **مهاجم** است.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۸۲- مجازات کسی که در سه روز متوالی سه فقره سرقت مدی و چهار فقره شرب فمر مرتکب شده، چیست؟

الف) حبس ابد

ب) قطع ید و هشتاد ضربه شلاق

ج) فقط قطع بد

د) اعدام

گزینه ج صحیح است. مستند به ماده ۱۳۳ قانون مجازات اسلامی

ماده ۱۳۳- در تعدد جرایم موجب حد و قصاص، مجازاتها جمع می‌شود. لکن چنانچه مجازات حدی، موضوع قصاص را از بین ببرد یا موجب تأخیر در اجرای قصاص گردد، اجرای قصاص، مقدم است و در صورت عدم مطالبه فوری اجرای قصاص یا گذشت یا تبدیل به دیه، مجازات حدی اجرا می‌شود.

قانونیار چتر دانش

نکته ۱: قصاص مذکور در ماده، شامل قصاص نفس و عضو می‌شود.

نکته ۲: در صورت جمع مجازات حدی و قصاص، در موارد زیر اولویت با اجرای قصاص است:
الف- مجازات حدی، موضوع قصاص را از بین ببرد (مثلاً مجازات حدی قطع ید سارق است و او هم‌زمان برای ارتکاب جنایت، محکوم به قطع دست نیز شود. در این حالت اجرای مجازات حدی، موضوع قصاص را از بین می‌برد).

ب- مجازات حدی، موجب تأخیر در اجرای قصاص گردد (مثلاً یکی از مجازات‌های محاربه، نفی بلد است؛ در صورت نفی بلد، مجازات قصاص نفس به تأخیر می‌افتد).

نکته ۳: در موارد زیر اولویت اجرای مجازات قصاص ساقط و مجازات حدی اجرا می‌شود:
۱- عدم مطالبه فوری اجرای قصاص

قانونیار پتر دانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

۲- گذشت مجنی علیه یا اولیای دم

۳- تبدیل مجازات قصاص به دیه

نکته ۴: مقنن از آنجایی که قصاص مجازات حق الناسی است، اولویت در اجرا را بر این نوع مجازات قرار داده است. این در حالی است که از قواعد اجرای حد تسریع و تعطیل بردار نبودن در اجرای این نوع مجازات است.

۱. در تعدد جرایم موجب حد و قصاص، قاعده:

- (الف) جمع مجازات هاست.
(ب) اعمال مجازات اشد است.
(ج) جمع مجازات ها به علاوه تشدید مجازات است.
(د) اجرای مجازات قصاص است.
۲. فردی به بنایت عمد مستوجب قصاص نفس و (زنای غیرمحصنه) محکوم شده است: (تالیفی)
- (الف) در صورت گذشت شاکی خصوصی حد اجرا می شود.
(ب) فقط قصاص نفس اجرا می شود.
(ج) ابتدا حد اجرا می شود و سپس قصاص نفس.
(د) ابتدا قصاص و سپس حد اجرا می شود.
۳. «الف» محکوم به رجم و قصاص نفس می شود. اولویت اجرا با کدام کیفر است؟

(ارشد سراسری ۱۳۹۵)

(الف) قصاص

(ب) رجم

- (ج) در صورتی که احتمال اخذ رضایت از اولیای دم باشد، هر دو کیفر تا زمان حصول نتیجه قطعی متوقف می شود.
(د) هیچ اولویتی بین رجم و قصاص نیست و به تشخیص قاضی اجرای احکام وابسته است.

۴. در تعدد جرم مدی مستوجب اعدام و قصاص، کدام مورد صمیع است؟ (وکالت ۱۳۹۶)

- (الف) اجرای مجازات حد، به عنوان حق الهی مقدم است.
(ب) به نظر قاضی اجرای احکام بستگی دارد.
(ج) هرگاه مجازات اعدام، موضوع قصاص را از بین ببرد یا موجب تأخیر در اجرای قصاص شود، اجرای کیفر قصاص مقدم است.
(د) اجرای مجازات قصاص به عنوان حق الناس، با اجازه قاضی مقدم است.

پاسخنامه

- ۱ الف مستند به صدر ماده ۱۳۳ ق.م.ا.
۲ ج مستند به ماده ۱۳۳ ق.م.ا.
۳ الف مستند به ماده ۱۳۳ ق.م.ا.
۴ ج مستند به ماده ۱۳۳. با توجه به ماده ۱۳۳ ق.م.ا در تعدد جرایم موجب حد و قصاص، اصل بر اجرای حد است مگر آنکه مجازات حدی موضوع قصاص را از بین ببرد یا موجب تأخیر در اجرای قصاص گردد، که در این حالت ابتدا مجازات قصاص اجرا می شود.

نشر پتر دانش / آزمون کانون وکلا ۱۴۰۴

تحریر و نشر

ماده ۱۳۳ در تعدد جرائم موجب حد و قصاص، مجازات‌ها جمع می‌شود. لکن چنانچه مجازات حدی، موضوع قصاص را از بین ببرد یا موجب تأخیر در اجرای قصاص گردد، اجرای قصاص، مقدم است و در صورت عدم مطالبه فوری اجرای قصاص یا گذشت یا تبدیل به دیه، مجازات حدی اجراء می‌شود.

مواد مرتبط: مواد ۱۳۲، ۱۳۴ و ۱۳۵ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲

نمودار و نشر

ماده ۱۳۳-۱ در تعدد جرایم موجب حد و قصاص، مجازات‌ها جمع می‌شود. لکن چنانچه مجازات حدی، موضوع قصاص را از بین ببرد یا موجب تأخیر در اجرای قصاص گردد، اجرای قصاص، مقدم

است و در صورت عدم مطالبه فوری

- ◀ اجرای قصاص یا
- ◀ گذشت یا
- ◀ تبدیل به دیه،

مجازات حدی اجراء می‌شود.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۸۳- در کدام مانع مسئولیت کیفری ضمان مدنی علی‌الاصول منتفی است؟

- الف) جنون
- ب) اضطراب
- ج) اکراه
- د) دفاع مشروع

گزینه ج صحیح است. مستند به تبصره ۳ ماده ۱۵۶ قانون مجازات اسلامی

ماده ۱۵۶- هرگاه فردی در مقام دفاع از نفس، عرض، ناموس، مال یا آزادی تن خود یا دیگری در برابر هرگونه تجاوز یا خطر فعلی یا قریب الوقوع، با رعایت مراحل دفاع، مرتکب رفتاری شود که طبق قانون جرم محسوب می‌شود، در صورت اجتماع شرایط زیر مجازات نمی‌شود:

قانون و نشر

(آموزش) ۰۲۱-۶۶۴۱۴۸۴۸ (نشر) ۰۲۱-۶۶۴۹۲۳۲۷

آدرس موسسه (دفتر مرکزی): تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخرآزای، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۷

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

الف- رفتار ارتكابی، برای دفع تجاوز یا خطر ضرورت داشته باشد.

ب- دفاع مستند به قرآن معقول یا خوف عقلایی باشد.

پ- خطر و تجاوز به سبب اقدام آگاهانه یا تجاوز خود فرد و دفاع دیگری صورت نگرفته باشد.

ت- توسل به قوای دولتی بدون فوت وقت عملاً ممکن نباشد یا مداخله آنان در دفع تجاوز و خطر مؤثر واقع نشود.

تبصره ۳- در موارد دفاع مشروع دیه نیز ساقط است؛ جز در مورد دفاع در مقابل تهاجم دیوانه، که دیه از بیت المال پرداخت می‌شود.

نکته ۱: انجام هرگونه رفتاری که جرم باشد در برابر تجاوز فعلی و خطر قریب الوقوع در صورت اجتماع شرایط مذکور در ماده فوق، از عوامل موجهه جرم محسوب و مرتکب، از تعقیب و مجازات و مسئولیت مدنی معاف است.

نکته ۲: ذکر عبارت «رعایت مراحل دفاع»، از جمله نوآوری‌های قانون جدید در قیاس با ماده ۶۱ ق.م.ا سابق است؛ درواقع، مقصود همان قاعده «الاسهل فالاسهل» است. سیر تدریجی دفاع، که فقها گفته‌اند که ابتدا از آسان‌ترین و کم هزینه‌ترین راه برای دفاع استفاده شده و بعد به مراحل شدیدتر می‌رسد. چون اگر در ابتدا با عمل سبک‌تر و آسان‌تر دفع شود، احتیاجی به عمل سنگین‌تر و شدیدتر نیست؛ زیرا هدف از دفاع، دفع تجاوز و دفع خطر است نه آزار و انتقام. البته به نظر می‌رسد که رعایت مراحل دفاع تا حدودی شبیه شرط تناسب که در قانون سابق پیش‌بینی شده بود، باشد.

نکته ۳: دفاع از دیگری در صورت تحقق یکی از شرایط زیر جایز است:

- از نزدیکان دفاع‌کننده باشد.

- مسئولیت دفاع برعهده دفاع‌کننده باشد.

- شخص مذکور، ناتوان از دفاع باشد.

- شخص مذکور، تقاضای کمک نماید.

- شخص مذکور در وضعیتی باشد که امکان استمداد نداشته باشد.

نکته ۴: قانون‌گذار به درستی مواد ۶۲۵ تا ۶۲۹ قانون تعزیرات را در ماده ۷۲۸ قانون مجازات اسلامی، نسخ صریح کرده است؛ چرا که با وجود مواد دفاع مشروع در کلیات قانون مجازات اسلامی، نیاز به تکرار آن در تعزیرات نبود.

نکته ۵: اگر نفس دفاع صدق کند ولی مدافع از مراتب دفاع تجاوز کند و صدمه‌ای به متجاوز وارد شود، هرچند مدافع قصاص نمی‌شود ولی به دیه و مجازات تعزیری محکوم می‌شود. (تبصره ۲

ماده ۳۰۲ ق.م.ا)

۱. تأسیس مقوقی دفاع مشروع در مقوق کیفری ایران، از کدام نوع است؟ (وکالت ۱۳۸۶)

الف) عوامل موجهه جرم

ب) عوامل رافع مسئولیت کیفری

ج) معاذیر قانونی معافیت از مجازات

د) معاذیر قانونی تخفیف‌دهنده مجازات

قانونیار پتر دانش

۲. موضوع دفاع مشروع، در کدام یک از گزینه‌های زیر به‌طور کامل آمده است؟ (ارشد سراسری ۱۳۸۵)

- (الف) آبرو، مقام، جان، منافع مادی
(ب) نفس، تن، روح، عرض، شرف
(ج) نفس، عرض، ناموس، مال، آزادی
(د) جان، تمامیت معنوی، مال، عرض، شرف

۳. کدام یک از موارد زیر جزء شرایط دفاع مشروع مقرر در ق.م.ا مصوب ۹۲ نیست؟ (تألیفی)

(الف) عمل ارتكابی بیش از حد لازم نباشد.

(ب) دفاع با تجاوز و خطر متناسب باشد.

(ج) خطر و تجاوز به سبب اقدام آگاهانه و تجاوز خود فرد و دفاع دیگری صورت نگرفته باشد.

(د) موارد الف و ب

۴. در صورتی که اصل دفاع ممرز باشد ولی (رایت شرایط آن ممرز نباشد، اثبات عدم (رایت شرایط

برعهده: (تألیفی)

(الف) مهاجم است. (ب) مدافع است.

(ج) در برخی موارد برعهده مهاجم است. (د) در برخی موارد برعهده مدافع است.

۵. «الف» در مقام دفاع از خود در برابر تهاجم «ب» که مبتلا به جنون است، اقدام می‌کند و منجر

به مرگ «ب» می‌شود: (تألیفی)

(الف) محکوم، به قصاص نفس است.

(ب) دیه از بیت‌المال پرداخت می‌شود.

(ج) «الف» محکوم، به پرداخت دیه است.

(د) «الف» فاقد عنوان مجرمانه بوده و خون مهاجم به هدر رفته است.

۶. کدام مورد، از شرایط دفاع مشروع نیست؟ (قضاوت ۱۳۹۳)

(الف) مستند بودن دفاع به قرائن معقول یا خوف عقلایی

(ب) تجاوز یا خطر فعلی یا قریب‌الوقوع

(ج) تناسب دفاع با حمله

(د) رعایت مراحل دفاع

۷. در قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ کدام یک از شرایط دفاع مشروع پیش‌بینی نشده است؟ (ارشد آزاد ۱۳۹۳)

(الف) فعلیت یا قریب‌الوقوع بودن حمله

(ب) غیرقانونی بودن حمله

(ج) تناسب دفاع

(د) ضرورت دفاع

۸. با توجه به قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲، هرگاه اصل دفاع مشروع ممرز باشد ولی (رایت شرایط

آن ممرز نباشد (ارشد سراسری ۱۳۹۳)

(الف) دیه شخص از بیت‌المال پرداخت می‌گردد.

(ب) اثبات عدم رعایت شرایط دفاع بر عهده دادستان است.

(ج) اثبات عدم رعایت شرایط دفاع بر عهده مدافع است.

(د) اثبات عدم رعایت شرایط دفاع بر عهده مهاجم است.

۹. اگر شفص «الف» با میله‌ای به سمت شفص «ب» یورش ببرد و شفص «ب» میله را از دست او

گرفته و سپس با همان وسیله شفص «الف» را مجروح کند، مکم مسئله بر اساس اصول و قواعد

.....

.....

.....

قانونیار پتر دانش

مقوق کیفری چگونه تعیین می‌شود؟

(ارشد سراسری ۱۳۹۳)

- الف) مورد از موارد دفاع مشروع بوده و شخص «ب» مسئول نیست.
ب) مورد از موارد دفاع مشروع نیست ولی مجازات شخص «ب» به دلیل تجاوز شخص «الف» تخفیف می‌یابد.
ج) مورد از موارد حالت اضطرار است و شخص «ب» مسئول نیست.
د) مورد از موارد دفاع مشروع نیست، زیرا دفاع باید برای جلوگیری از تجاوز شخص «الف» موردی برای دفاع نمانده است.

۱۰. در دفاع مشروع، هرگاه مهاجم، مجنون بوده و دفع وی مستلزم جنایت بر او باشد، چه شفصی عهده دار جبران صدمه است؟

(قضاوت ۱۳۹۵)

- الف) عاقله مهاجم (ب) ضمان ثابت نیست. (ج) عاقله مدافع (د) بیت المال
۱۱. «الف» به «ب» ممله می‌کند در صورتی که نسبت به «فتار» «ب» در مقابله با «الف»، نفس دفاع صدق کند، ولی «ب» مراتب دفاع را (عایت نکرده باشد مکم «فتار» «ب» پیست؟ (ارشد سراسری ۱۴۰۲)

- الف) قصاص، دیه و تعزیر منتفی است.
ب) قصاص می‌شود، چون مقررات دفاع را رعایت نکرده است.
ج) قصاص منتفی است و «ب» به دیه و تعزیر محکوم می‌شود
د) قصاص منتفی است و دیه «الف»، از بیت المال پرداخته می‌شود.
۱۲. دفاع در برابر دفاع شفص مدافع در دفاع مشروع چه محمی دارد؟ (ارشد سراسری ۱۴۰۲)

- الف) در صورتی که مهاجم از قوای دولتی باشد حق دفاع در برابر دفاع مدافع را دارد.
ب) در صورتی که مدافع از حدود دفاع خارج شود مهاجم حق دفاع از خود را دارد.
ج) دفاع مدافع خود نوعی تهاجم است و دفاع در برابر آن همواره مجاز است.
د) در هیچ صورتی جایز نیست.

۱۳. کدام یک از شرایط زیر باید در تهاجم وجود داشته باشد، تا بتوان دفاع مشروع در مقابل آن را مجاز دانست؟

(مرکز وکلا اسفند ۱۴۰۲)

- الف) عملاً شروع شده باشد.
ب) از سوی فرد دارای مسئولیت کیفری انجام شده باشد.
ج) با سوء نیت و آگاهانه انجام شده باشد.
د) غیر عادلانه و برخلاف حق باشد.

پاسخنامه

- ۱ الف مستند به ماده ۱۵۶ ق.م.ا.
۲ ج مستند به صدر ماده ۱۵۶ ق.م.ا.
۳ د موارد مذکور در گزینه‌های الف و ب از شرایط دفاع مشروع در ق.م.ا سابق بود که در حال حاضر در ق.م.ا جدید، شرایط دیگری جای آن‌ها را گرفته است. تنها شرط مشابه قانون سابق که عیناً تکرار شده، یکی وجود تجاوز یا خطر فعلی یا قریب‌الوقوع و دیگری عدم امکان توسل به قوای دولتی بدون فوت وقت است.
۴ الف مستند به تبصره ۲ ماده ۱۵۶ ق.م.ا.

تطبیق با کتاب پتر دانش

قانونیاری چتر دانش

۵ ب مستند به ماده ۱۵۶ ق.م.ا.

۶ ج مستند به ماده ۱۵۶ ق.م.ا، که در این قانون نسبت به قانون سابق در خصوص شرایط دفاع مشروع به عنوان عامل موجهه جرم تغییراتی دیده می شود، بر اساس قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲، شرط تناسب دفاع با حمله، حذف شده و به جای آن رعایت مراحل دفاع اضافه شده است.

۷ ج مستند به ماده ۱۵۶ ق.م.ا.

۸ د مستند به ماده ۱۵۶ ق.م.ا.

۹ د عین همین سؤال در احکام شماره ۲۰۵۲-۱۳۱۷/۰۹/۲۶ و ۱۲۱۹-۱۳۲۸/۰۷/۳۰ دیوان عالی کشور بیان شده است: «اگر متهم پس از گرفتن داس از دست مقتول با همان داس او را بکشد چون در حین ایراد جرح منتهی فوت، خطر جانی برای متهم وجود نداشته، نمی توان عمل او را دفاع از نفس دانست، چه پس از اینکه متهم داس را از دست مقتول گرفت دیگر هیچ گونه خطری برای او باقی نبوده است.» (مراجعه شود به مختارزاده، میثم، قانون یار جزای عمومی، انتشارات چتر دانش ۱۳۹۴، نکته ۳ ذیل ماده ۱۵۶ ص ۲۴۳)

۱۰ د مستند به ماده ۱۵۶ ق.م.ا. مطابق تبصره ۳ ماده ۱۵۶ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲، در موارد دفاع مشروع دیه نیز ساقط است جز در مورد دفاع در مقابل تهاجم دیوانه که دیه از بیت المال پرداخت می شود.

۱۱ ج مستند به ماده ۱۵۶ ق.م.ا.

۱۲ ب مستند به ماده ۱۵۶ ق.م.ا.

۱۳ د به استناد اصول و مقررات حقوق کیفری در باب دفاع مشروع به نکته ۱۱ ذیل ماده ۱۵۶ قانون یار حقوق جزای عمومی تألیف دکتر میثم مختارزاده چاپ چهارم مراجعه شود.

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۱۵۶ هرگاه فردی در مقام دفاع از نفس، عرض، ناموس، مال یا آزادی تن خود یا دیگری در برابر هرگونه تجاوز یا خطر فعلی یا قریب الوقوع با رعایت مراحل دفاع مرتکب رفتاری شود که طبق قانون جرم محسوب می شود، در صورت اجتماع شرایط زیر مجازات نمی شود:

الف- رفتار ارتكابی برای دفع تجاوز یا خطر ضرورت داشته باشد؛

ب- دفاع مستند به قرائن معقول یا خوف عقلایی باشد؛

پ- خطر و تجاوز به سبب اقدام آگاهانه یا تجاوز خود فرد و دفاع دیگری صورت نگرفته باشد؛

ت- توسل به قوای دولتی بدون فوت وقت عملاً ممکن نباشد یا مداخله آنان در دفع تجاوز و خطر مؤثر واقع نشود.

تبصره ۲- هرگاه اصل دفاع محرز باشد ولی رعایت شرایط آن محرز نباشد اثبات عدم رعایت شرایط دفاع برعهده مهاجم است.

تحریریاری چتر دانش

نموداری چتر دانش

ماده ۱۵۶ - هرگاه فردی در مقام دفاع از

- ◀ نفس،
- ◀ عرض،
- ◀ ناموس،
- ◀ مال یا
- ◀ آزادی تن

خود یا دیگری در برابر هرگونه تجاوز یا خطر

- ◀ فعلی یا
- ◀ قریب الوقوع

با رعایت مراحل دفاع مرتکب رفتاری شود که طبق قانون جرم محسوب می‌شود، در صورت اجتماع شرایط زیر مجازات نمی‌شود:

الف- رفتار ارتكابی برای دفع تجاوز یا خطر ضرورت داشته باشد.

ب- دفاع مستند به قرائن معقول یا خوف عقلایی باشد.

پ- خطر و تجاوز به سبب

- ◀ اقدام آگاهانه یا
- ◀ تجاوز خود فرد و
- ◀ دفاع دیگری

صورت نگرفته باشد.

ت- توسل به قوای دولتی بدون فوت وقت عملاً ممکن نباشد یا مداخله آنان در دفع تجاوز و خطر مؤثر واقع نشود.

تبصره ۳- در موارد دفاع مشروع، دیه نیز ساقط است. جز در مورد دفاع در مقابل تهاجم دیوانه که دیه از بیت‌المال پرداخت می‌شود.

تبصره ۳- در موارد دفاع مشروع دیه نیز ساقط است جز در مورد دفاع در مقابل تهاجم دیوانه که دیه از بیت‌المال پرداخت می‌شود.

مواد مرتبط: ماده ۶۱ ق.م.ا سابق، مواد ۱۵۷، ۲۸۰ و ۳۰۲ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲، ماده ۶۳۰ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵ و ماده ۱۵ قانون مسئولیت مدنی مصوب ۱۳۳۵

واژگان دشوار: عرض: آبرو / قرائن: جمع قرینه، نشانه / خوف: ترس / عقلایی: عاقلانه / استمداد: یاری و کمک خواستن

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۸۴- پسر ۱۴ ساله ای مرتکب سرقت با مجازات پنج تا بیست سال حبس و تا ۷۴ ضربه شلاق و زناى مستوجب جلد شده است. وی سپس از هر دو جرم توبه و دادگاه توبه را امر از می‌کند کدام واکنش (ه) می‌تواند نسبت به وی اعمال شود؟

- الف) تسلیم به والدین یا سرپرست قانونی
- ب) هیچ واکنشی نسبت به وی قابل اعمال نیست
- ج) نگهداری در کانون اصلاح و تربیت و جزای نقدی
- د) جزای نقدی و خدمات

گزینه الف صحیح است. مستند به ماده ۹۳ قانون مجازات اسلامی

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۹۳- دادگاه می‌تواند در صورت احراز جهات تخفیف، مجازات‌ها را تا نصف حداقل تقلیل دهد و اقدامات تأمینی و تربیتی اطفال و نوجوانان را به اقدام دیگری تبدیل نماید.

نکته ۱: در خصوص اطفال و نوجوانان، قانون‌گذار با گشاده‌دستی برخورد کرده و تقلیل تا نصف حداقل و تبدیل را پیشنهاد نموده است. از این رو ماده ۳۷ ق.م.ا و شرایط مقرر شده در این ماده، در مورد اطفال و نوجوانان، قابل اعمال نیست. به عنوان مثال، قانون‌گذار در این ماده، تخفیف را فقط در مجازات‌های تعزیری پیش‌بینی کرده است. ولی در مورد اطفال و نوجوانان در مورد کلیه جرایم ارتكابی از سوی آن‌ها و مجازات‌های آن‌ها امکان اعمال تخفیف وجود دارد.

نکته ۲: با توجه به این‌که در تبصره ۲ ماده ۱۱۵، قانون‌گذار از ماده ۳۷ که راجع به تخفیف و تبدیل مجازات بزرگسال است اسمی نبرده، بنابراین تخفیف در کلیه جرایم تعزیری در مورد افراد بزرگسال امکان دارد، اما نکته قابل انتقاد این‌که قانون‌گذار تخفیف مجازات را در مورد افراد کمتر از ۱۸ سال فقط در تعزیر غیرمنصوص مجاز شمرده و در تبصره ۲ ماده ۱۱۵ به این مورد صراحتاً اشاره داشته است که این مورد قابل انتقاد است.

نکته ۳: در این ماده مقنن بین مجازات‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی تفکیک قایل شده است ولی اعمال تخفیف و تبدیل را در هر دو ممکن دانسته است.

نکته ۴: اگرچه بر اساس قانون کاهش مجازات حبس تعزیری مصوب ۱۳۹۹/۰۲/۲۳ ماده ۳۷ از قانون مذکور اصلاح گردید و موارد تخفیف مجازات‌های غیر اطفال و نوجوانان تغییر پیدا نمود، ولی اصلاح ماده قانونی مذکور تغییری در مقررات این ماده اعمال نمی‌کند و بر این اساس هر طفل یا نوجوانی که بر اساس ماده ۳۸ جهات تخفیف مجازات را دارا باشد، دادگاه می‌تواند مجازات وی را تا

قانونیار چتر دانش

قانونیار
پژند و دانش

نصف حداقل، تقلیل، دهد و اقدامات تأمینی و تربیتی، اطفال و نوجوانان را تبدیل به اقدامی دیگر نماید.

۱. دادگاه در صورت احراز موارد تخفیف در مورد اطفال و نوجوانان: (تألیف)

(الف) مکلف به تخفیف محازات است.

(ب) مکلف به تخفیف مجازات نیست.

ج) در برخی موارد مکلف به تخفیف مجازات است.

(د) در برخی موارد مکلف به تخفیف محازات نیست.

۲. دادگاه در صورت امرار مهات تخفیف در قصوص مزایم ارتکاب اطفال و نوجوانان، محازات‌ها را به

چه میزان می‌تواند تخفیف دهد؟

(تالیف)

الف) تا نصف حداکثر ب) تا نصف حداقل

(ج) تا میانگین حداقل و حداکثر

۳. دادگاه در چه صورتی می‌تواند مجازات‌های مقرر شده برای اطفال و نوجوانان را تا نصف مداخل

تفصیف دهد و اقدامات تأمینی و تربیتی اطفال و نوجوانان را به اقدام دیگری تبدیل نماید؟ (تالیفی)

الف) در هر صورت

(ب) در صورت احراز جهات تخفیف

ج) در صورت احراز جهات تخفیف و وجود شرایط مقرر برای تعویق صدور حکم

(د) در هیچ صورتی

۴. «الف» بسر ۱۶ ساله، مرتکب سرقت مقرون به آزار (با کفر سه ماه تا ده سال حبس و تا ۷۴

ضربه شلاق) می‌شود. دادگاه در صورت اعمال مقررات تخفیف، برای وی مه کیفری تعیین می‌کند؟

(۱، شد سر اسری ۹۷)

الف) محازات «الف» قابل تخفیف نیست.

(ب) حداقل کفّر مقرر برای نوجوانان یسر

ح) نصف حداقل تا حداقل کیفر مقرر برای نوجوانان پسر

(د) یک تا سه درجه پایین‌تر از مجازات قانونی جرم ارتكابی

۵. نهمین ۱۷ ساله‌ای مرتکب جرم آدم‌ربایی می‌شود، اما رضایت نهم‌دیده را اخذ می‌کند. اختیار

(قضاوت ۱۳۹۶)

(الف) تا نصف حداقل، تقلیل دهد.

(ب) به مجازات مناسب‌تر دیگری تبدیل کند.

(ج) تا حداقل مجازات قانونی، تقلیل دهد.

۶. یک پسر ۱۷ ساله و یک دختر ۱۹ ساله، مرتکب شرکت در آدم ربایی یک کودک ۵ ساله (با مجازات

قانونی ۱۵ سال میسر) شده‌اند، قاضی در صورت امرار جهات تخفیف، چگونه عمل می‌کند؟ (تجافت ۱۱۳۹۸)

(الف) به جهت اینکه سن بزه‌دیده زیر ۱۵ سال است امکان تخفیف وجود ندارد.

(ب) درباره هر دو، یک تا سه درجه مجازات قانونی را تقلیل می‌دهد.

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

ج) درباره پسر ۱۷ ساله، نگهداری در کانون اصلاح و تربیت را به اقدام تأمینی دیگر تبدیل می‌کند و درباره دختر ۱۹ ساله مجازات قانونی را تا حداقل تقلیل می‌دهد.

د) درباره پسر ۱۷ ساله، نگهداری در کانون اصلاح و تربیت را تا نصف حداقل و درباره دختر ۱۹ ساله، مجازات قانونی را یک تا سه درجه تقلیل می‌دهد.

۷. فرد ۱۷ ساله‌ای مرتکب جرم کلاهبرداری (با مجازات قانونی یک تا هفت سال حبس و جزای نقدی معادل مال مأفوذ) شده است. در صورت وجود جهات مخففه، دادگاه چه اقدامی می‌تواند بکند؟

(ارزش سراسری ۱۳۰۰)

الف) مجازات قانونی قابل تعیین را تا نصف حداقل تخفیف دهد.

ب) مجازات نگهداری در کانون را یک تا سه درجه تخفیف دهد و جزای نقدی را تعلیق کند.

ج) مجازات نگهداری در کانون را تا نصف حداقل تخفیف دهد و جزای نقدی را تعلیق کند.

د) مجازات حبس را یک تا سه درجه تخفیف دهد و جزای نقدی را یک تا دو درجه تقلیل دهد.

پاسخنامه

۱ ب چرا که در ماده ۹۳ ق.م.ا همانند ماده ۳۷، دادگاه در اعمال تخفیف اختیار دارد، نه این که الزام به تخفیف داشته باشد.

۲ ب مستند به ماده ۹۳ ق.م.ا.

۳ ب مستند به ماده ۹۳ ق.م.ا.

۴ ج ماده ۹۳ قانون مجازات اسلامی در این خصوص مقرر می‌دارد: دادگاه می‌تواند در صورت احراز جهات تخفیف، مجازات‌ها را تا نصف حداقل تقلیل دهد و اقدامات تأمینی و تربیتی اطفال و نوجوانان را به اقدام دیگری تبدیل نماید.

۵ الف مستند به ماده ۹۳ ق.م.ا مصوب ۹۲: دادگاه می‌تواند در صورت احراز جهات تخفیف، مجازات‌ها را تا نصف حداقل تقلیل دهد و اقدامات تأمینی و تربیتی اطفال و نوجوانان را به اقدام دیگری تبدیل نماید.

۶ د ماده ۳۷ قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ مقرر می‌دارد: در صورت وجود یک یا چند جهت از جهات تخفیف، دادگاه می‌تواند مجازات تعزیری را به نحوی که به حال متهم مناسب‌تر باشد به شرح ذیل تقلیل دهد یا تبدیل کند:

الف - تقلیل حبس به میزان یک تا سه درجه

ب - تبدیل مصادره اموال به جزای نقدی درجه یک تا چهار

پ - تبدیل انفصال دائم به انفصال موقت به میزان پنج تا پانزده سال

ت - تقلیل سایر مجازات‌های تعزیری به میزان یک یا دو درجه از همان نوع یا انواع دیگر

ماده ۹۳ قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ مقرر می‌دارد: دادگاه می‌تواند در صورت احراز جهات تخفیف، مجازات‌ها را تا نصف حداقل تقلیل دهد و اقدامات تأمینی و تربیتی اطفال و نوجوانان را به اقدام دیگری تبدیل نماید.

۷ الف

تحریریه پتر دانش

ماده ۹۳ دادگاه می‌تواند در صورت احراز جهات تخفیف، مجازات‌ها را تا نصف حداقل تقلیل دهد و اقدامات تأمینی و تربیتی اطفال و نوجوانان را به اقدام دیگری تبدیل نماید.
مواد مرتبط: مواد ۳۸ و ۸۹ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲ و تبصره ۲ ماده ۱۱۵ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲

نمودار پتر دانش

ماده ۹۳ دادگاه می‌تواند در صورت احراز جهات تخفیف، مجازات‌ها را تا نصف حداقل تقلیل دهد و اقدامات تأمینی و تربیتی اطفال و نوجوانان را به اقدام دیگری تبدیل نماید.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۸۵- اعضای گروه مجرمانه تشکیل شده توسط «الف» با بمب‌گذاری در اتوبوس حامل توریستهای غیرمسلمان مرتکب قتل عمدی تمامی مسافران آن شده‌اند «الف» در معرض مجازات کدام مورد است؟

الف) با توجه به دین، مقتولان فقط محکوم به دیه می‌شود.

ب) مشارکت در قتل عمد

ج) افساد فی الارض

د) معاونت در افساد فی الارض

گزینه ج صحیح است. مستند به ماده ۱۳۰ قانون مجازات اسلامی

تطبیق با کتاب پتر دانش

ماده ۱۳۰ هرکس سردهستگی یک گروه مجرمانه را بر عهده گیرد، به حداکثر مجازات شدیدترین جرمی که اعضای آن گروه در راستای اهداف همان گروه مرتکب شوند، محکوم می‌گردد، مگر آن‌که جرم ارتكابی موجب حد یا قصاص یا دیه باشد، که در این صورت به حداکثر مجازات معاونت در آن جرم محکوم می‌شود. در محاربه و افساد فی الارض زمانی که عنوان محارب یا مفسد فی الارض بر سردهسته گروه مجرمانه صدق کند، حسب مورد به مجازات محارب یا مفسد فی الارض محکوم می‌گردد.

تبصره ۱- گروه مجرمانه عبارت است از گروه نسبتاً منسجم متشکل از سه نفر یا بیشتر، که برای ارتکاب جرم تشکیل می‌شود یا پس از تشکیل، هدف آن برای ارتکاب جرم منحرف می‌گردد.

تبصره ۲- سردهستگی عبارت از تشکیل یا طراحی یا سازماندهی یا اداره گروه مجرمانه است.

نکته ۱: صرف تشکیل، طراحی یا سازماندهی یا اداره گروه مجرمانه، مادام که اعضای آن گروه

قانونیار پتر دانش

قانونیار چتر دانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

مرتکب جرمی نشده باشند یا شروع به اجرای جرمی نکرده باشند، مستلزم مجازات سردهسته نیست؛ چرا که مجازات سردهسته حداکثر مجازات شدیدترین جرمی است که اعضای گروه مرتکب می‌شوند یا حداکثر مجازات معاونت در آن جرم است و روشن است که تا جرمی واقع نشود حداکثر مجازات معنایی ندارد. (فرهی، بابک، حقوق جزای عمومی، جلد اول، ص ۳۳۱)

نکته ۲: استثنای ذیل ماده از این باب است که کیفر حدود و قصاص و دیات از جمله مجازات‌های شرعی و لا یتغیر است و در اغلب موارد، مجازات‌های سنگینی نیز دارد و با توجه به این که سردهسته گروه مجرمانه، مرتکب آن جرم نشده است و به نوعی با سردهستگی خود و با تحریک و تطمیع افراد گروه، در آن جرم، معاونت کرده است، قانون‌گذار حداکثر مجازات معاونت در آن جرم خاص را در مورد او قابل اعمال دانسته است.

نکته ۳: حداقل افراد گروه جهت صدق عنوان سردهستگی، سه نفر است چرا که در غیر این صورت، یک نفر معاون و دیگری مباشر تلقی خواهد شد و از طرفی به لحاظ عرفی، به سه نفر و بیشتر از آن، اطلاق گروه می‌گردد.

نکته ۴: بنا به نص صریح تبصره ۱ ماده، لزومی ندارد که از ابتدا گروه مجرمانه جهت ارتکاب جرم تشکیل شده باشد، بلکه انحراف از هدف مشروع نخستین به سمت ارتکاب جرم نیز مشمول ماده فوق خواهد گردید.

نکته ۵: از نظر مقنن، مراد از سردهستگی، تشکیل یا طراحی یا سازماندهی و یا اداره گروه مجرمانه است، تفکیک رفتارهای چهارگانه با واژه (یا) بیانگر آن است که هریک از این اعمال به طور جداگانه می‌تواند سردهستگی گروه مجرمانه تلقی شود.

نکته ۶: در جرایم حدی محاربه و افساد فی الارض، صرفاً در صورتی مجازات محاربه و افساد فی الارض بر سردهسته گروه مجرمانه اعمال می‌شود که عنوان محارب یا مفسد فی الارض بر این سردهسته صدق کند در غیر این صورت، حداکثر مجازات معاونت در جرم محاربه و افساد فی الارض بر او اعمال می‌گردد.

۱. در مورد سردهستگی دو یا چند نفر در ارتکاب جرم، در شرکت در جرم و معاونت، کدام مورد درست است؟

(قضاوت ۱۳۸۰)

الف) سردهستگی از موجبات تخفیف مجازات است. ب) سردهستگی در تعیین مجازات تأثیری ندارد.

ج) سردهستگی از علل مشدده مجازات است. د) سردهستگی از معاذیر قانونی است.

۲. در صورتی که جرم ارتكابی اعضای گروه مجرمانه، جرم مستوجب حد قوادی باشد، مجازات سردهسته گروه کدام است؟

(تالیفی)

الف) همان مجازات حدی جرم قوادی ب) مجازات جرم تعزیری قوادی

ج) مجازات معاونت در جرم قوادی د) حداکثر مجازات معاونت در جرم قوادی

۳. در چه صورتی مجازات سردهسته یک گروه مجرمانه، مجازات شدیدترین جرمی است که اعضای آن گروه، در راستای اهداف همان گروه مرتکب می‌شوند؟

(تالیفی)

قانونیار پتر دانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

- الف) در صورتی که جرایم ارتكابی تعزیری باشد.
- ب) در صورتی که جرایم ارتكابی مستوجب قصاص یا دیه باشد.
- ج) در صورتی که جرم ارتكابی مستوجب حد باشد.
- د) در هر صورت، چه جرم ارتكابی تعزیری باشد و چه حد یا قصاص یا دیه
۴. در جرایم مستوجب مد محاربه و یا افساد فی الارض، در صورتی که عنوان محارب بر سر دسته گروه مجرمانه صدق نماید، مجازات او کدام یک از موارد زیر است؟ (تالیفی)
- الف) مجازات محاربه یا افساد فی الارض
- ب) حداکثر مجازات معاونت در جرم محاربه یا افساد فی الارض
- ج) مجازات محاربه یا افساد فی الارض و حداکثر مجازات معاونت در این جرم
- د) حداکثر مجازات محاربه یا افساد فی الارض
۵. بهرام گروهی ۵ نفره را برای سرقت از منزلی تشکیل می‌دهد و به هریک وظیفه‌ای محول می‌کند. در شب سرقت، وی در صحنه حاضر نمی‌شود و دو نفر از گروه با اسلحه وارد منزل شده و مبادرت به سرقت تعزیری می‌کنند. مجازات بهرام کدام است؟ (ارشد سراسری ۱۳۹۴)
- الف) به مجازات معاونت در شدیدترین جرم ارتكابی اعضای گروه محکوم می‌شود.
- ب) به دلیل عدم حضور در صحنه جرم، وی هیچ کیفری ندارد.
- ج) به حداکثر مجازات شدیدترین جرم ارتكابی اعضای گروه در راستای سرقت از منزل، محکوم می‌شود.
- د) به مجازات معاونت در خفیف‌ترین جرم ارتكابی اعضای گروه محکوم می‌شود.
۶. سهراب اداره یک گروه مجرمانه را که اعضای آن مرتکب ده فقره قتل عمد شده‌اند، بر عهده دارد. مجازات وی کدام است؟ (تفصیلات ۱۳۹۳)
- الف) به عنوان سبب اقوی از مباشر، مسئولیت داشته و به قصاص محکوم می‌شود.
- ب) مجازات شدیدترین جرمی که اعضای گروه مرتکب شده‌اند.
- ج) معاونت در قتل عمد
- د) حداکثر مجازات معاونت در قتل عمد
۷. سردستگی دو یا چند نفر در ارتكاب جرم از کدامیک از علل مشدده مجازات است؟ (ارشد آزاد ۱۳۹۲)
- الف) اجباری و نوعی
- ب) اختیاری و شخصی
- ج) اجباری و شخصی
- د) اختیاری و نوعی
۸. با توجه به قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ کدام گزینه مجرمانه سازمان یافته صمیم است؟ (ارشد آزاد ۱۳۹۳)
- الف) متشکل از بیش از دو نفر است.
- ب) برای اعضای گروه حداکثر مجازات قانونی پیش‌بینی شده است.
- ج) برای سر دسته گروه بیشتر از حداکثر مجازات قانونی پیش‌بینی شده است.
- د) طراحی عملیات گروه هر چند شخص در عملیات اجرایی حضور نداشته باشد، مشارکت در جرم تلقی می‌شود.

قانونیار پتر دانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

۹. مطابق قانون مجازات اسلامی، کدام گزینه درباره مکم سردستگی مجرمانه صمیم است؟ (تالیفی)

الف) سردستگی یک گروه مجرمانه (متشکل از سه نفر یا بیشتر) در ارتکاب جرم اعم از عمدی و غیر عمدی از علل تشدید مجازات است.

ب) سردستگی یک گروه مجرمانه (متشکل از دو نفر یا بیشتر) در ارتکاب جرم اعم از عمدی و غیر عمدی از علل تشدید مجازات است.

ج) سردستگی یک گروه مجرمانه (متشکل از دو نفر یا بیشتر) در ارتکاب جرایم عمدی از علل تشدید مجازات است.

د) سردستگی یک گروه مجرمانه (متشکل از سه نفر یا بیشتر) در ارتکاب جرایم عمدی از علل تشدید مجازات است.

۱۰. اعضای یک گروه مجرمانه سازمان یافته، در راستای اهداف آن گروه مرتکب قتل عمدی می‌شوند. مجازات سردسته چه خواهد بود؟ (قضاوت ۱۳۹۴)

الف) قصاص نفس ب) تعزیر درجه پنج

ج) مجازات معاونت در قتل عمدی د) حداکثر مجازات معاونت در قتل عمدی

۱۱. «الف» سرقت تعزیری از یک منزل را طرایی و به این منظور، پنج تن از دوستان خود را سازماندهی می‌کند. در شب سرقت، دوستان «الف» به منزل موردنظر رفته، ولی به مضمض شروع به ربودن، به دلایل خارج از اراده آن‌ها، قصدشان در سرقت معلق می‌ماند. «الف» به کدام مجازات محکوم می‌شود؟ (ارشر سراسری ۱۳۹۷)

الف) حداکثر کیفر معاونت در سرقت ب) قابل مجازات نیست.

ج) حداکثر مجازات معاونت در شروع به سرقت د) حداکثر کیفر شروع به سرقت

۱۲. کدام یک از موارد زیر، استثنایی در شفصی بودن مسئولیت کیفری است؟ (قضاوت ۱۳۹۷)

الف) سردستگی در جرایم ارتكابی دیگران ب) معاونت در جرم دیگری

ج) سبب اقوی نسبت به مباشر د) تقصیر در رابطه با نتیجه رفتار دیگری

۱۳. کدام مورد زیر، تمت همین عناوین مطروحه قابل مجازات نیست؟ (وکالت ۱۴۰۰)

الف) شروع به جرم حدی مستوجب جلد ب) شروع به سردستگی

ج) معاونت در شروع به جرم دارای حبس درجه ۵ د) شرکت در سرقت حدی

۱۴. یک گروه هفت نفره با برنامه‌ریزی قبلی تصمیم می‌گیرند تا نیمه‌شب در یکی از نقاط مرکزی شهر، ضمن تفریب اموال عمومی و خصوصی نسبت به سرقت و غارت انبارهای کالاهای ضروری اقدام کنند. «الف» در عملیات اجرایی جرایم ارتكابی مضمور نداشته، اما نقش راهنما و هماهنگ نمودن گروه را برای ارتكاب این جرایم تعزیری داشته است. عنوان کیفری و مجازات قانونی «الف» چیست؟ (دکتری پزشکی و پرم شناسی ۱۴۰۲)

الف) سردستگی - حداکثر مجازات شدیدترین جرم ارتكابی توسط اعضای گروه

ب) سردستگی و معاونت در جرایم ارتكابی - حداکثر مجازات هر دو عنوان مجرمانه

ج) معاونت در جرایم ارتكابی - مجازات شدیدترین جرم ارتكابی توسط اعضای گروه

تطبیق با کتاب چتر دانش

(د) معاونت در سرقت اموال عمومی و خصوصی - یک تا دو درجه پایین‌تر از شدیدترین جرم ارتكابی

پاسخنامه

- ۱ ج مستند به ماده ۱۳۰ ق.م.ا، این سؤال بر اساس ماده ۴۵ ق.م.ا سابق طراحی شده است که به موجب آن، قانون‌گذار سردهی در ارتكاب جرم را از عوامل مشدده جرم محسوب کرده بود، بدون اینکه میزان تشدید را مشخص کرده باشد. در ماده ۱۳۰ ق.م.ا، قانون‌گذار به صراحت میزان و چگونگی تشدید را معین کرده است.
- ۲ د مستند به ماده ۱۳۰ ق.م.ا.
- ۳ الف مستند به ماده ۱۳۰ ق.م.ا.
- ۴ الف مستند به عبارت اخیر ماده ۱۳۰ ق.م.ا.
- ۵ ج مستند به ماده ۱۳۰ ق.م.ا.
- ۶ د مستند به ماده ۱۳۰ ق.م.ا، سردهی گروه مجرمانه یکی از عوامل تشدید مجازات محسوب می‌شود. تشدید مجازات در این ماده اجباری است. (مراجعه شود به میثم مختارزاده، کتاب قانون یار حقوق جزای عمومی، انتشارات چتر دانش، ذیل ماده ۱۳۰ ق.م.ا)
- ۷ الف مستند به ماده ۱۳۰ ق.م.ا.
- ۸ الف مستند به ماده ۱۳۰ ق.م.ا.
- ۹ د مستند به ماده ۱۳۰ ق.م.ا و تبصره‌های آن ماده.
- ۱۰ د مستند به ماده ۱۳۰ ق.م.ا.
- ۱۱ د مستند به مواد ۱۲۲ و ۱۳۰ ق.م.ا.
- ۱۲ الف مستند به ماده ۱۳۰. در واقع سردهی، خود رکن مادی جرمی را که ارتكاب یافته انجام نداده و این اعضای گروه هستند که مرتکب جرم می‌شوند؛ اما به حکم قانون سردهی نیز به مجازات مشارکت در جرم ارتكاب یافته محکوم می‌شود.
- ۱۳ ب
- ۱۴ الف مستند به ماده ۱۳۰ ق.م.ا.

قانونیار چتر دانش

ماده ۱۳۰ هرکس سردهی یک گروه مجرمانه را برعهده گیرد به حداکثر مجازات شدیدترین جرمی که اعضای آن گروه در راستای اهداف همان گروه مرتکب شوند، محکوم می‌گردد مگر آنکه جرم ارتكابی موجب حد یا قصاص یا دیه باشد که در این صورت به حداکثر مجازات معاونت در آن جرم محکوم می‌شود. در محاربه و افساد فی الارض زمانی که عنوان محارب یا مفسد فی الارض بر سردهی گروه مجرمانه صدق کند حسب مورد به مجازات محارب یا مفسد فی الارض محکوم می‌گردد.

تبصره ۱- گروه مجرمانه عبارت است از، گروه نسبتاً منسجم متشکل از سه نفر یا بیشتر که برای ارتكاب جرم تشکیل می‌شود یا پس از تشکیل، هدف آن برای ارتكاب جرم منحرف می‌گردد.

تبصره ۲- سردهی عبارت از تشکیل یا طراحی یا سازماندهی یا اداره گروه مجرمانه است.

مواد مرتبط: ماده ۳۰ قانون مجازات عمومی مصوب ۱۳۵۲، ماده ۴۵ ق.م.ا سابق (۱۳۷۰)، ماده ۴ قانون تشدید

تحریر چتر دانش

تحریر و نشر

مجازات مرتکبین ارتشاء، اختلاس و کلاهبرداری مصوب ۱۳۶۷، مواد ۱۲۷، ۲۷۹، ۲۸۶، ۲۸۷ و ۲۸۸ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲، مواد ۴۹۸ و ۷۵۴ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵، ق.م.ا.ن.ا.ک مصوب ۱۳۶۹ و اصلاحی ۱۳۸۴، قانون مبارزه با قاچاق انسان مصوب ۱۳۸۳ و قانون نحوه مجازات اشخاصی که در امور سمعی و بصری فعالیت غیرمجاز می نمایند مصوب ۱۳۸۶

رأی وحدت رویه مرتبط: رأی شماره ۸۶۲ مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۲۳

نمودار و نشر

ماده ۱۳۰- هرکس سردستگی یک گروه مجرمانه را برعهده گیرد به حداکثر مجازات شدیدترین جرمی که اعضای آن گروه در راستای اهداف همان گروه مرتکب شوند، محکوم می گردد مگر آنکه

جرم ارتكابی موجب قصاص یا حد یا ديه باشد که در این صورت به

حداکثر مجازات معاونت در آن جرم محکوم می شود. در محاربه و افساد فی الارض، زمانی که عنوان محارب یا مفسد فی الارض بر سر دسته گروه مجرمانه صدق کند، حسب مورد به مجازات محارب یا مفسد فی الارض محکوم می گردد.

تبصره ۱- گروه مجرمانه عبارت است از گروه نسبتاً منسجم متشکل از سه نفر یا بیشتر که برای ارتکاب جرم تشکیل می شود یا پس از تشکیل، هدف آن برای ارتکاب جرم منحرف می گردد.

تبصره ۲- سردستگی عبارت از تشکیل یا طراحی یا سازماندهی یا اداره

گروه مجرمانه است.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۸۶- ارتکاب مجدد جرم پس از صدور کدام رأی فرد را تابع قواعد تعدد جرم می سازد؟

- الف) تعلیق اجرای مجازات
- ب) آزادی مشروط
- ج) نظارت الکترونیکی
- د) تعویق صدور حکم

گزینه د صحیح است. مستند به ماده ۴۴ قانون مجازات اسلامی

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

ماده ۴۴- در مدت تعویق، در صورت ارتکاب جرم موجب حد، قصاص، جنایات عمدی موجب دیه یا تعزیر تا درجه هفت، دادگاه به لغو قرار تعویق اقدام و حکم محکومیت صادر می‌کند. در صورت عدم اجرای دستورهای دادگاه، قاضی می‌تواند برای یکبار، تا نصف مدت مقرر در قرار به مدت تعویق اضافه یا حکم محکومیت صادر کند.

تبصره- در صورت الغای قرار تعویق و صدور حکم محکومیت، صدور قرار تعلیق اجرای مجازات ممنوع است.

نکته ۱: در صورت ارتکاب جرایم زیر دادگاه مکلف به لغو قرار تعویق خواهد شد:

(۱) جرایم مستوجب حد؛ (۲) جرایم مستوجب قصاص؛ (۳) جرایم عمدی مستوجب دیه؛ (۴) جرایم مستوجب تعزیر تا درجه هفت اعم از عمدی یا غیرعمدی.

نکته ۲: لغو قرار تعویق صدور حکم و صدور حکم محکومیت، صدور قرار تعلیق اجرای مجازات، جایز نیست.

نکته ۳: در صورت عدم اجرای دستورات دادگاه، قاضی مخیر است:

۱- برای یک بار تا نصف مدت مقرر در قرار، به مدت تعویق بیفزاید؛

۲- یا نسبت به صدور حکم محکومیت اقدام کند.

نکته ۴: در مورد ارتکاب جرم باید توجه داشت که صرف انتساب اتهام به تنهایی نمی‌تواند موجب

لغو قرار تعویق صدور حکم شود؛ زیرا ممکن است متهم پس از محاکمه تبرئه گردد و فقط در صورت صدور حکم قطعی می‌توان قرار تعویق را لغو کرد.

۱. در صورت الغای قرار تعویق و صدور حکم محکومیت، اعمال کدام یک از موارد زیر ممنوع است؟

(تألیفی)

الف) تخفیف مجازات

ب) تبدیل مجازات

ج) صدور قرار تعلیق اجرای مجازات

د) هر سه مورد

۲. در «تعویق صدور حکم» در صورت ارتکاب جرم قذف توسط شتمن، اقدام دادگاه در فصوص جرم

موضوع تعویق، چه می‌تواند باشد؟

(قضاوت ۱۳۹۴)

الف) حکم محکومیت صادر می‌کند.

ب) ارتکاب جرم جدید، تأثیری در تعویق صدور حکم ندارد.

ج) دادگاه باید مدت تعویق را تا کمتر از نصف آن افزایش دهد.

د) دادگاه می‌تواند مدت تعویق صدور حکم را فقط تا یک‌سوم افزایش دهد.

۳. علی مرتکب جرم فطای مفض با مجازات نصف دیه کامل در مدت تعویق می‌شود. در این

تطبیق با کتاب چتر دانش

(تألیفی)

(مرکز وکلا اسفند ۱۴۰۲)

مالت:

الف) دادگاه باید قرار تعویق را لغو کند.

ب) دادگاه نسبت به لغو قرار تعویق مختار است.

ج) ارتکاب جرم مذکور از موارد لغو قرار تعویق نیست.

د) دادگاه باید تا نصف مدت، به مدت تعلیق بیافزاید.

۴. کدام مورد صحیح است؟

الف) مدت تعویق صدور حکم به میزان حداقل حبس مقرر در قانون برای آن جرم است.

ب) قرار تعویق صدور حکم می‌تواند به صورت حضوری یا غیابی صادر شود.

ج) دادگاه می‌تواند بنا به صلاحدید خود و با توجه به گزارش‌های مددکاران اجتماعی برای یک بار مدت قرار

تعویق صدور حکم را اضافه با کم نماید.

د) پس از لغو قرار تعویق صدور حکم صدور قرار تعلیق اجرای مجازات امکان پذیر نیست.

پاسخنامه

۱ ج مستند به تبصره ماده ۴۴ ق.م.ا.

۲ الف مستند به ماده ۴۴ ق.م.ا.

۳ ج مستند به ماده ۴۴ ق.م.ا.

۴ د مستند به تبصره ماده ۴۴ ق.م.ا.

قانونیار چتر دانش

تحریری چتر دانش

ماده ۴۴ در مدت تعویق، در صورت ارتکاب جرم موجب حد، قصاص، جنایات عمدی موجب دیه یا تعزیر تا درجه هفت، دادگاه به لغو قرار تعویق اقدام و حکم محکومیت صادر می‌کند. در صورت عدم اجرای دستورهای دادگاه، قاضی می‌تواند برای یک بار تا نصف مدت مقرر در قرار به مدت تعویق اضافه یا حکم محکومیت صادر کند. تبصره- در صورت الغای قرار تعویق و صدور حکم محکومیت، صدور قرار تعلیق اجرای مجازات ممنوع است. مواد مرتبط: مواد ۴۰، ۴۳ و ۴۵ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲

▣ ماده ۴۴- در مدت تعویق، در صورت ارتکاب جرم موجب

- ◀ حد،
- ◀ قصاص،
- ◀ جنایات عمدی موجب دیه یا
- ◀ تعزیر تا درجه هفت،

نموداری چتر دانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

دادگاه به لغو قرار تعویق اقدام و حکم محکومیت صادر می‌کند. در صورت عدم اجرای دستورهای دادگاه، قاضی می‌تواند برای یکبار تا نصف مدت مقرر در قرار به مدت تعویق اضافه یا حکم محکومیت صادر کند.

تبصره- در صورت الغای قرار تعویق و صدور حکم محکومیت، صدور قرار تعلیق اجرای مجازات ممنوع است.

نمودار
چتر دانش

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۸۷- شهram کارمند یک شرکت دولتی است. وی به دلیل عدم رضایت از شرایط شغلی خود و با وجود احتمال وقوع سرقت پنجره محل کار خود را در هنگام ترک آن باز می‌گذارد فرستاد شب هنگام از آن پنجره باز وارد شده و بخشی از اموال شرکت را می‌رباید شهram به آنها معاونت در کدام جرم قابل تعقیب است؟

الف) سرقت

ب) به اتهام معاونت در جرم قابل تعقیب نیست

ج) خیانت در امانت

د) تضییع اموال دولتی

گزینه ب صحیح است. مستند به تبصره ماده ۱۲۶ قانون مجازات اسلامی

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار
چتر دانش

ماده ۱۲۶- اشخاص زیر معاون جرم محسوب می‌شوند:

الف- هرکس، دیگری را ترغیب، تهدید، تطمیع، یا تحریک به ارتکاب جرم کند یا با دسیسه یا فریب یا سوءاستفاده از قدرت، موجب وقوع جرم گردد؛

ب- هرکس وسایل ارتکاب جرم را بسازد یا تهیه کند یا طریق ارتکاب جرم را به مرتکب ارائه دهد؛
پ- هرکس وقوع جرم را تسهیل کند.

تبصره- برای تحقق معاونت در جرم، وحدت قصد و تقدم یا اقتران زمانی بین رفتار معاون و مرتکب جرم شرط است. چنانچه فاعل اصلی جرم، جرمی شدیدتر از آنچه مقصود معاون بوده است، مرتکب شود، معاون به مجازات معاونت در جرم خفیف‌تر، محکوم می‌شود.

نکته ۱: معاون جرم، کسی است که بدون آن‌که خودش در عنصر مادی جرم دخالت داشته باشد، با رفتار خود، عمداً وقوع جرم را تسهیل کرده یا مباشر را به ارتکاب آن برانگیخته است.

نکته ۲: برای تحقق معاونت سه شرط لازم است: ۱) وحدت قصد معاون با مرتکب جرم؛ ۲) تقارن (هم‌زمانی) یا تقدم اقدام معاون نسبت به اقدام مرتکب جرم؛ ۳) تحقق و انجام جرم توسط مرتکب جرم اصلی. معاونت بعضاً با ترک فعل قابل تحقق است برای مثال کسانی که از تهیه و تدارک آلات و اسباب جرم یا مقدمات ارتکاب جرایم مندرج در قانون مجازات اخلال‌کنندگان در امنیت پرواز

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

هواپیما و خرابکاری در وسایل و تأسیسات هواپیمایی مطلع و جریان را به مقامات ذی صلاح اعلام نمایند، به مجازات معاون جرم محکوم خواهند شد.

نکته ۳: ماده سابق، تکلیف موردی را که مباشر جرم، مرتکب جرمی شدیدتر از آنچه که مقصود معاون بود را صراحتاً معین نکرده بود (مثلاً شخصی با مباشر جهت ضرب و جرح، معاونت می‌کند با این حال مباشر، مرتکب قتل می‌شود)، با این حال، دکترین با توجه به تفسیر به نفع متهم، حکم به مجازات معاون به جرم شدیدتر نمی‌داد. مقررہ جدید، به این ابهام پاسخ داده و در ذیل تبصره ماده مذکور، این‌گونه بیان می‌کند: «چنانچه فاعل اصلی جرم، جرمی شدیدتر از آنچه مقصود معاون بوده، مرتکب شود، معاون به مجازات معاونت در جرم خفیف‌تر محکوم می‌شود».

نکته ۴: از جمله مواردی که در قانون تعزیرات و یا قوانین خاص برای معاونت مجازات، خاص پیش‌بینی شده است، می‌توان به این موارد اشاره نمود: ۱- مواد ۵۱۲، ۵۵۴، ۵۸۴، ۶۱۲، ۶۱۴، ۶۲۳، ۶۳۹، ۶۴۵، ۶۶۲ و ۷۱۰ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵؛ ۲- ماده ۴۹ قانون حمایت از خانواده؛ ۳- ماده ۲۱ قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح؛ ۴- ماده ۳۵ قانون مبارزه با مواد مخدر ۵- ماده ۱۵ قانون جرایم رایانه‌ای.

نکته ۵: شرایط تحقق معاونت عبارتند از: ۱- فعل مثبت یا ایجابی بودن عمل معاونت؛ ۲- انجام فعل معاونت به‌طور کامل؛ ۳- تقدم یا تقارن زمانی عمل معاون با عمل مجرم اصلی؛ ۴- انجام فعل مباشر به‌طور کامل یا حداقل شروع به آن.

نکته ۶: معاونت در شروع به جرم، قابل تحقق است مشروط به آن‌که شروع به جرم، قابل مجازات باشد وگرنه رفتار معاون در صورتی قابل مجازات است که مستقلاً جرم‌انگاری شده باشد؛ اما شروع به معاونت به هیچ‌وجه، قابل مجازات نیست.

نکته ۷: با توجه به این‌که در تبصره ماده ۱۲۶ برای تحقق معاونت در جرم، وجود وحدت قصد مجرمانه، شرط است، معاونت در جرایم غیر عمدی، قابل تصور نیست؛ چرا که در جرایم غیر عمدی، مباشر اصلاً قصد ارتکاب جرم را ندارد، برخلاف شرکت در جرم که در جرایم غیر عمدی نیز امکان تحقق دارد.

نکته ۸: خودکشی در قانون ایران جرم انگاری نشده است؛ بنابراین معاونت در خودکشی نیز اصولاً نباید جرم باشد؛ به استثنای تحریک دیگران به خودکشی از طریق دستگاه‌های رایانه‌ای که جرم است. بند پ ماده ۷۴۳: چنانچه افراد را به ارتکاب جرایم منافی عفت یا استعمال مواد مخدر یا روان‌گردان یا خودکشی یا انحرافات جنسی یا اعمال خشونت‌آمیز تحریک یا ترغیب یا تهدید یا دعوت کرده یا فریب دهد یا شیوه ارتکاب یا استعمال آنها را تسهیل کند یا آموزش دهد، به حبس از نود و یک روز تا یک سال یا جزای نقدی از شصت و شش میلیون (۶۶,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا دویست و شصت و چهار میلیون (۲۶۴,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات محکوم می‌شود (بند ب ماده ۷۴۳ تعزیرات). همچنین مستند به ماده ۱۴ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مصوب ۱۳۹۹/۰۲/۲۳، معاونت در خودکشی طفل یا نوجوان از طریق فراهم کردن موجبات و تسهیل آن اگر مشمول مقررات حد یا قصاص نشود، (فرضاً اگر سبب اقوی از مباشر برای قتل عمدی طفل نگردد یا اگر مجموع اعمال

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

ارتكابی افساد فی الارض نشود). بر اساس این که جرم منتج به نتیجه می‌شود یا خیر، حسب مورد دارای حبس تعزیری درجه پنج، شش و هشت است. بر این اساس ماده ۱۴ قانون مذکور در این باره بیان می‌دارد: هرکس به هر نحو، موجبات ارتکاب به خودکشی طفل یا نوجوان را فراهم آورد یا تسهیل کند و مشمول مقررات حد یا قصاص نشود، علاوه بر پرداخت دیه طبق مقررات، حسب مورد به ترتیب زیر مجازات می‌شود:

الف) هرگاه رفتار مرتکب، موجب خودکشی منجر به فوت طفل و نوجوان شود، به مجازات حبس درجه پنج قانون مجازات اسلامی؛

ب) هرگاه اقدامات مرتکب موجب فوت طفل و نوجوان نشود، ولی منجر به ورود آسیب جسمی یا روانی به طفل و نوجوان شود به مجازات حبس درجه شش قانون مجازات اسلامی؛

پ) هرگاه اقدامات مرتکب مؤثر واقع نشود، به مجازات حبس درجه هشت قانون مجازات اسلامی.

نکته ۹: در صورتی که عمل اصلی جرم باشد؛ ولی مورد عفو عمومی قرار بگیرد مجازات معاون نیز به تبع آن منتفی است؛ ولی مسئله در مورد عفو خصوصی محکومان فرق می‌کند؛ زیرا در عمل ممکن است جهاتی که معافیت مجازات مباشر جرم را فراهم آورده است در معاون جرم جمع نباشد؛ بنابراین عفو خصوصی تأثیری بر وضع معاونان جرم ندارد. (محمدعلی اردبیلی، حقوق جزای عمومی، جلد یک، ص ۹۸)

نکته ۱۰: در مورد مبنای معاونت در جرم سه نظریه وجود دارد: الف- نظریه مجرمیت عاریه‌ای؛ ب- نظریه مجرمیت مستقل؛ ج- نظریه مجرمیت تلفیقی و قانون‌گذار ایران در مورد مجازات معاون، سیستم مجرمیت عاریه‌ای را برگزیده است؛ لکن در برخی موارد از نظریه مجرمیت مستقل نیز استفاده کرده است، مثل تحریک در ماده ۵۱۲ تعزیرات یا تهیه ادویه و وسایل سقط جنین در ماده ۶۲۴ تعزیرات.

نکته ۱۱: به موجب تبصره ۲ الحاقی ۱۴۰۰ به ماده ۶۳ اصلاحی قانون قاچاق کالا و ارز مجازات معاون حسب مورد حداقل مجازات جرم یا جریمه تخلف ارتكابی است.

۱. برای تمقق کدام یک از موارد ذیل، نیاز به ورود به عملیات اجرایی نیست؟ (ارشر آزاد ۱۳۸۹)

الف) شروع به جرم ب) شرکت در جرم ج) معاونت در جرم د) مباشرت در جرم

۲. نگهبان سافتمان، درب سافتمان را برای ورود سارق با تباری قبلی باز گذاشته است، رفتار وی:

(ارشر سراسری ۱۳۸۴)

الف) تسبیب در سرقت است.

ب) مباشرت در شروع به جرم موضوعی است.

ج) معاونت با تسهیل کردن وقوع جرم است.

د) ترک فعل، از مصادیق معاونت در جرم است.

۳. فاعل اصلی جرم، جرمی شدیدتر از آنچه مقصود معاون بوده است، مرتکب می‌شود. در این

(قضاوت ۱۳۹۲)

صورت، معاون به کدام مجازات محکوم می‌شود؟

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

الف) مجازات یک درجه پایین‌تر از مجازات جرم ارتكابی
ج) به حداقل مجازات جرم فاعل اصلی
۴. مقصود معاون جرم از کمک به مرتکب، انجام تفریب بوده؛ ولی مباشر هنگام تفریب، مرتکب سرقت نیز می‌شود. مسئولیت جنایی معاون، مطابق قانون ایران، چگونه تعیین می‌شود؟
(قضاوت ۱۳۹۲)

الف) به مجازات معاونت در جرم سرقت محکوم می‌شود.
ب) به مجازات فاعل جرم در تخریب و به مجازات معاون در سرقت محکوم می‌شود.
ج) به مجازات فاعل جرم در سرقت و به مجازات معاون در تخریب محکوم می‌شود.
د) به مجازات معاونت در جرم تخریب محکوم می‌شود.
۵. سعید مدیر مدرسه است و محمود را تهدید می‌کند که اگر جعفر را به قتل نرساند، از ثبت نام فرزند او (فرزند محمود) در مدرسه تمت مدیریت خود فودداری خواهد کرد. محمود نیز جعفر را به قتل می‌رساند. اتهام سعید چیست؟
(قضاوت ۱۳۹۲)

الف) مباشر معنوی است و مرتکب قتل عمد شده است.
ب) این نوع تهدید، اختیار را از محمود سلب نکرده؛ لذا هیچ مسئولیتی متوجه سعید نیست.
ج) معاون در قتل عمدی
د) با توجه به اینکه محمود تحت تأثیر تهدید، مبادرت به قتل کرده و هیچ اختیاری نداشته است، هیچ مسئولیتی ندارد و سعید مرتکب قتل عمد شده است.
۶. الف، ب را برای ارتکاب جرم ساده تهدید کرده است، ولی ب مرتکب جرم مشدد شده است، کدام مورد صمیم است؟
(وکالت ۱۳۹۳)

الف) رفتار الف فاقد وصف جزایی است.
ب) الف مرتکب معاونت در جرم ساده شده است.
ج) الف مرتکب معاونت در جرم ساده شده است.
د) الف مکره و ب مکره محسوب می‌شوند.
۷. شفمی به دیگری با دادن ابزاری برای ارتکاب کلاهبرداری ساده کمک می‌کند، ولی فرد دوم با استفاده از کمک شفم اول مرتکب کلاهبرداری مشدد می‌شود. شفم اول را به ارتکاب چه جرمی محکوم می‌کنند؟
(ارشر سراسری ۱۳۹۳)

الف) شرکت در کلاهبرداری مشدد
ب) معاونت در کلاهبرداری مشدد
ج) معاونت در کلاهبرداری ساده
د) وی به ارتکاب معاونت یا شرکت محکوم نمی‌شود.
۸. کدام جمله در مورد معاونت در جرم صمیم نیست؟
(ارشر آزاد ۱۳۹۳)

الف) شروع به معاونت امکان‌پذیر و قابل مجازات است.
ب) معاونت در ترک فعل امکان‌پذیر و قابل مجازات است.
ج) معاونت در شروع به جرم امکان‌پذیر و قابل مجازات است.
د) معاونت با ترک فعل امکان‌پذیر و قابل مجازات است.
۹. هرگاه فردی، دیگری را به انجام سرقت ساده تمریک کند؛ ولی مباشر، مرتکب سرقت مشدد شود، مجازات فرد ممرک چگونه تعیین می‌شود؟
(ارشر سراسری ۱۳۹۳)

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

- الف) مجازات معاونت در سرقت مشدد
ج) مجازات معاونت در سرقت ساده
۱۰. طبق ماده ۵۷ قانون مجازات اسلامی، «هرگاه به امر غیرقانونی یکی از مقامات رسمی جرمی واقع شود، آمر و مأمور به مجازات مقرر در قانون محکوم می‌شوند ...» منظور از مجازات مقرر در قانون چیست؟
الف) مجازات مساوی برای آمر و مأمور
ب) مجازات مباشر معنوی برای آمر و مجازات معاونت در جرم برای مأمور
ج) مجازات مباشر برای مأمور و مجازات آمر (یا معاون) برای آمر
د) مجازات شرکت در جرم برای هر دوی آنها
۱۱. «الف» مبادرت به فروش یک تن مواد مخدر می‌کند. «ب» برای فراری دادن «الف» از تبعات این جرم، عواید مجرمانه را تبدیل می‌نماید. «ب» مرتکب کدام جرم شده است؟
الف) معاونت در پولشویی
ج) تحصیل مال به طریق نامشروع
د) عمل جرم نیست.
۱۲. «الف» به «ب» تفنگ داده و او را ترمیک به قتل عمد «ج» می‌کند. «ب» نمی‌تواند از تفنگ استفاده کند و با چاقو انگشت «ج» را قطع می‌کند. «الف» به چه عنوان قابل تعقیب است؟
الف) سبب اقوی از مباشر
ج) معاون در قتل عمد
۱۳. اصغر گوسفندان خود را به چوپانی داده و به او گفته که این زمین، متعلق به من است و گوسفندان را در این زمین بچران، اگر مشغص شود زمین متعلق به جواد بوده است، مسئولیت اصغر و چوپان، به ترتیب، از چه بابی است؟
الف) معاون جرم - مباشر جرم
ج) سبب اقوی از مباشر - مسئولیت ندارد.
۱۴. «الف» از طریق ارسال ایمیل‌های متعدد، «ب» را ترمیک به خودکشی می‌کند. «ب» بدون اطلاع از محتویات ایمیل‌ها، به «ج» اجازه می‌دهد آنها را باز کرده و مطالعه کند و در نهایت، به علت ترمیک‌های انجام شده در ایمیل‌ها، «ج» خودکشی می‌کند. مکم مسئولیت «الف» و «ب» چیست؟
الف) «الف» و «ب» به علت تحریک «ج» به خودکشی، مسئولیت کیفری دارند.
ب) «الف» به علت تحریک «ب» به خودکشی مسئولیت کیفری دارد و «ب» بابت خودکشی «ج» مسئولیتی ندارد.
ج) «الف» به علت تحریک «ج» به خودکشی مسئولیت کیفری داشته و «ب» به عنوان سبب اقوی از مباشر در خودکشی مسئولیت دارد.
د) «الف» و «ب»، فاقد مسئولیت کیفری هستند.
۱۵. «الف» پس از سرقت از مغازه جواهرفروشی، برای فرار از اتومبیلی که «ب» با هماهنگی قبلی در مقابل مغازه قرار داده است، استفاده و با راندن آن متواری می‌شود. کدام مورد در فصوص اقدام

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

(وکالت ۱۳۹۵)

«ب» صمیع است؟

(الف) معاونت در فرار است.

(ج) معاونت در سرقت است.

(د) جرم نمی‌باشد.

۱۶. «الف»، «ب» را تمزیک به سرقت فودروی متعلق به دیگری می‌کند و اطلاعات لازم را از جهت مکان استقرار فودرو و زمان عدم مضور مالک فودرو به «ب» می‌دهد. در وقت مقرر برای سرقت فودرو، بر خلاف انتظار «الف» و «ب»، مالک فودرو به طور اتفاقی مضور می‌یابد و به جهت مقاومت مالک فودرو، «ب» با آزار وی، فودرو را می‌رباید. با توجه به اینکه مقصود «الف»، سرقت فودرو بدون مضور مالک بوده (سرقت ساده که یک جرم تعزیری درجه شش است)، ولی «ب» سرقت مقرون به آزار (جرم تعزیری درجه ۱۴) انجام داده است. «الف» و «ب»، به ترتیب، با چه عناوینی قابل مجازات هستند؟

(الف) معاونت در سرقت مقرون به آزار - مباشرت در سرقت مقرون به آزار

(ب) معاونت در سرقت مقرون به آزار با رعایت مقررات تخفیف - مباشرت در سرقت مقرون به آزار

(ج) معاونت در سرقت ساده - مباشرت در سرقت ساده

(د) معاونت در سرقت ساده - مباشرت در سرقت مقرون به آزار

۱۷. بازرسی یک شرکت سهامی که از افلال در نظام پولی یا ارزی کشور که از طریق قاچاق عمده ارز توسط شرکت مذکور مطلع می‌شود هیچ اقدامی جهت جلوگیری از اقدام مذکور انجام نمی‌دهد کدام مورد در فصوص رفتار وی، صمیع است؟

(مرکز وکلای ۱۴۰۰)

(الف) صرفاً اگر شرکت مذکور دولتی باشد معاون جرم محسوب و به مجازات مقرر برای معاون محکوم می‌شود.

(ب) اعم از آنکه شرکت مذکور دولتی یا خصوصی باشد معاون جرم محسوب و به مجازات مقرر برای معاون محکوم می‌شود.

(ج) صرف ترک فعل موجب تحقق معاونت در جرم نمی‌گردد.

(د) اگر شرکت مذکور دولتی باشد معاون جرم محسوب و به مجازات مقرر برای مباشر محکوم می‌شود صحیح است.

(ارشد سراسری ۱۴۰۲)

۱۸. کدام مورد، صمیع نیست؟

(الف) عفو معاون در جرم، تابع عفو مرتکب اصلی جرم نیست.

(ب) معاونت در جرم، فقط با فعل و در جرایم مقید واقع می‌شود.

(ج) جهات شخصی که مانع مجازات مباشر جرم است، مانع مجازات معاون جرم نیست.

(د) تحقق معاونت در جرم، وابسته به انجام جرم تام توسط مباشر نیست و شامل شروع به جرم نیز می‌شود.

۱۹. «الف» به «ب» سفارش جعل یک جلد گذرنامه و به «ج» سفارش جعل یک بسته اسکناس صد دلاری را می‌دهد «الف» پس از دریافت آنها، هنگام خروج از مرز و ارائه گذرنامه جعلی بازداشت می‌شود اتهامات «الف»، «ب» و «ج» چیست؟

(ارشد سراسری ۱۴۰۲)

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

الف) «الف»، معاونت در دو فقره جعل و «ب» و «ج»، مشارکت در جعل سند رسمی و اسکناس خارجی
 ب) «الف»، معاونت در دو فقره جرم جعل سند رسمی و اسکناس خارجی و «ب» و «ج»، مشارکت در جعل سند و اسکناس خارجی
 ج) «الف»، معاونت در دو فقره جرم جعل و مباشرت در استفاده از سند رسمی مجعول و «ب» و «ج»، هریک به ترتیب مباشرت در جعل سند رسمی و جعل اسکناس خارجی
 د) «الف»، معاونت در دو فقره جعل سند رسمی و اسکناس خارجی و مباشرت در استفاده از اسکناسها و گذرنامه مجعول و «ب» و «ج»، هریک به ترتیب مباشرت در جعل سند رسمی و جعل اسکناس خارجی
۲۰. کدام مورد در حقوق ایران درست نیست؟
 (ارشر سراسری ۱۴۰۲)

الف) شروع به خودکشی جرم نیست.
 ب) فردی که موجبات ارتکاب به خودکشی طفل یا نوجوان را فراهم آورد، قابل کیفر است.
 ج) تحریک دیگری به خودکشی، در صورتی که منجر به خودکشی شود، معاونت در جرم قتل عمدی است.
 د) تحریک دیگران به خودکشی با استفاده از سامانه‌های رایانه‌ای، به عنوان جرم مستقل، قابل مجازات است.
۲۱. فام «الف» یک روز با همسرش آقای «ب» درباره آزادهایی که ناپدری اش در گذشته بر وی وارد آورده است درد دل می‌کند. پس از مدود یک ماه و در پی درگیری برادر «ب» با ناپدری «الف»، «ب» با فرید پا قو مبادرت به قتل ناپدری همسرش می‌کند. «الف» به چه عنوانی قابل تعقیب کیفری است؟
 (مرکز وکلا اسفند ۱۴۰۲)

الف) سبب قتل
 ب) معاون در قتل
 ج) «الف» قابل تعقیب کیفری نیست.
 د) سبب اقوی از مباشر در قتل
۲۲. فاعل اصلی جرم، مرتکب جرمی شدیدتر از آن چه مقصود معاون بوده است می‌شود، در این صورت معاون به کدام مجازات محکوم خواهد شد؟
 (سردفتری ۱۴۰۳)
 الف) مجازات معاونت در جرم خفیف‌تر
 ب) به حداقل مجازات جرم فاعل اصلی
 ج) مجازات یک درجه پایین تر از مجازات جرم ارتكابی
 د) مجازات معاونت در جرم شدیدتر
۲۳. کدام یک از جرایم زیر، از میث کیفردهی با لفاظ سایر شرایط، تابع قاعده عام معاونت نبوده و مجازات مستقل دارد؟
 (دکتری فزا و جرم شناسی ۱۴۰۲)

الف) تحریک و تطمیع دیگری به محاربه
 ب) تهیه سم برای دیگری، به منظور قتل عمدی فرد ثالث
 ج) تهیه وسیله نقلیه برای مباشر، جهت ارتکاب جرم قاچاق انسان
 د) تهیه کلید ورودی در ساختمان برای دیگری، جهت ارتکاب سرقت
۲۴. «الف» موادی را به فام «ب» که باردار است، می‌دهد تا سقط جنین نماید. فام «ب» با علم به اثر مواد، آن را می‌فورد و جنین سقط می‌شود «الف» چه مسئولیتی دارد؟
 (دکتری فزا و جرم شناسی ۱۴۰۲)
 الف) سبب اقوی از مباشر (ب) شریک (ج) معاون (د) سبب
۲۵. «الف» موجبات ورشکستگی «ب» را فراهم می‌نماید و از این طریق مبالغ هنگفتی عاید وی می‌شود. «الف» تمت چه عنوانی، قابل مجازات است؟
 (دکتری فزا و جرم شناسی ۱۴۰۲)

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

(ب) مرتکب جرمی نشده است.

(الف) معاونت در ورشکستگی به تقلب

(د) مباشرت در تحصیل مال از طریق نامشروع

(ج) معاونت در ورشکستگی به تقصیر

۳۶. کدام رفتار الف در صورت وجود سایر شرایط قانونی از مصادیق معاونت در جرم نیست؟

(مرکز وکلا ۱۴۰۳)

(الف) «الف» انباردار شرکت در هماهنگی با سارقان دزدگیر انبار را خاموش می‌کند تا آن‌ها اقدام به ربودن اموال شرکت کنند.

(ب) «الف» به دروغ ب را نزد ج مهدور الدم معرفی می‌کند و ج که از مهدورالدم نبودن ب آگاه نیست، مبادرت به قتل ب می‌کند.

(ج) «الف» رئیس هیأت + مدیره، دستور جعل سند مالی را به مدیر عامل می‌دهد.

(د) «الف» دختری را به بهانه ملاقات با پدرش به محلی می‌کشاند تا در آنجا ب اقدام به سرقت جواهرات دختر کند.

پاسخنامه

- ۱ ج برخلاف سایر گزینه‌ها که مرتکب در عنصر مادی جرم دخیل است، معاون در عنصر مادی جرم ورود نمی‌کند.
- ۲ ج مستند به بند «پ» ماده ۱۲۶ ق.م.ا.
- ۳ ب مستند به تبصره ماده ۱۲۶ ق.م.ا.
- ۴ د مستند به ماده ۱۲۶ ق.م.ا.
- ۵ ج مستند به ماده ۱۲۶ ق.م.ا.
- ۶ ج مستند به تبصره ماده ۱۲۶ ق.م.ا.
- ۷ ج مستند به تبصره ماده ۱۲۶ ق.م.ا.
- ۸ الف چرا که معاونت با ترک فعل قابل مجازات است.
- ۹ ج مستند به ماده ۱۲۶ ق.م.ا.
- ۱۰ ج
- ۱۱ ب مستند به بند «ب» ماده ۲ قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶.
- ۱۲ ب
- ۱۳ ج مستند به ماده ۵۲۶ ق.م.ا.
- ۱۴ د با توجه به بند الف ماده ۱۲۶ ق.م.ا مصوب ۹۲ تحریک باید موجب وقوع جرم از سوی کسی شود که تحریک نسبت به او صورت گرفته است و در اینجا چون شخص ب مرتکب جرم نشده است؛ لذا مسئولیت ندارد و ب نیز چون اطلاعی از محتوای ایمیل‌ها نداشته و قصد نداشته است مسئولیتی ندارد.
- ۱۵ د بنابر کلید سازمان سنجش د، اما با توجه به هماهنگی قبلی عمل شخص ب می‌تواند معاونت در سرقت محسوب شود.
- ۱۶ د تبصره ماده ۱۲۶ قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ مقرر می‌دارد: برای تحقق معاونت در جرم، وحدت قصد و تقدم یا اقتران زمانی بین رفتار معاون و مرتکب جرم شرط است. چنانچه فاعل اصلی جرم، جرمی شدیدتر از آنچه مقصود معاون بوده است مرتکب شود، معاون به مجازات معاونت در جرم خفیف تر محکوم می‌شود.
- ۱۷ ب
- ۱۸ ب
- ۱۹ د
- ۲۰ ج

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

- ۲۱ ج** به استناد ماده ۱۲۶ ق.م.ا عمل خانم «الف» معاونت نیست در ضمن ایشان تنها درد دل کرده ولی وحدت قصدی با همسرش برای کشتن نداشته است در ضمن رابطه علیت در بحث سبب بین درد دل های خانم الف با کشتن وجود ندارد در ضمن عمل خانم الف به عنوان فرض محال و بعید هیچ گاه نمی تواند سبب باشد چه برسد به این که بخواهد سبب آقوی از مباشر تلقی شود.
- ۲۲ الف** الف با توجه به تبصره ماده ۱۲۶ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲
- ۲۳ د** معاونت به عنوان جرم مستقل در ماده ۶۶۴ ق.ت.عزیرات مصوب ۱۳۷۵ (ساخت کلید یا وسیله ارتکاب جرم در ذیل باب سرقت های تعزیری مشدد) مابقی گزینه ها معاونت به عنوان جرم اکتسابی یا عاریه ای از جرم اصلی می باشند. یعنی ماهیت خود را از جرم اصلی وام می گیرند
- ۲۴ ج** به استناد ماده ۱۲۶ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲
- ۲۵ ب** به استناد اصول و مقررات حقوق کیفری چرا که اولاً ورشکستگی فرد قائم به شخص است و ثانیاً مصادیق معاونت در فرض سؤال نیامده است. موضوع تحصیل مال نامشروع هم نمی باشد.
- ۲۶ ب** مورد از مصادیق معاونت موضوع ماده ۱۲۶ ق.م.ا نبوده یعنی نه تحریکی، نه تهدیدی نه ارائه طریقی و تنها عمل شخص الف دروغ گفتن است و لذا وحدت قصدی هم شکل نگرفته پس عمل معاونت نیست.

ماده ۱۲۶ اشخاص زیر معاون جرم محسوب می شوند:

- الف- هرکس، دیگری را ترغیب، تهدید، تطمیع، یا تحریک به ارتکاب جرم کند یا با دسیسه یا فریب یا سوءاستفاده از قدرت، موجب وقوع جرم گردد؛
- ب- هرکس وسایل ارتکاب جرم را بسازد یا تهیه کند یا طریق ارتکاب جرم را به مرتکب ارائه دهد؛
- پ- هرکس وقوع جرم را تسهیل کند.
- تبصره-** برای تحقق معاونت در جرم، وحدت قصد و تقدم یا اقتران زمانی بین رفتار معاون و مرتکب جرم شرط است. چنانچه فاعل اصلی جرم، جرمی شدیدتر از آنچه مقصود معاون بوده است مرتکب شود، معاون به مجازات معاونت در جرم خفیف تر محکوم می شود.
- مواد مرتبط:** ماده ۴۳ ق.م.ا سابق، مواد ۱۲۷ الی ۱۲۹ ق.م.ا سابق، بند ۴ و ۶ ماده ۱۱ و ماده ۵۲ قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۲، بند ۵ ماده ۶ قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴، بند ۱، ۳ و ۶ ماده واحده قانون مجازات اخلاص گران در امنیت پرواز هواپیما مصوب ۱۳۴۹، تبصره ۲ ماده ۲۰ قانون مجازات اخلاص گران در نظام اقتصادی کشور مصوب ۱۳۶۹، ماده ۱ قانون انتقال مال غیر مصوب ۱۳۰۸ و مواد ۶۳۹، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۳۹ و ۶۲۳ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵

واژگان دشوار: اقتران زمانی: همزمان بودن یا مقدم بودن

تحریرچی چتر دانش

نموداری چتردانش

ماده ۱۲۶- اشخاص زیر معاون جرم محسوب می‌شوند:

الف- هرکس، دیگری را ترغیب، تهدید، تطمیع، یا تحریک به ارتکاب جرم کند یا با دسیسه یا فریب یا سوء استفاده از قدرت، موجب وقوع جرم گردد.

ب- هرکس
◀ وسایل ارتکاب جرم را بسازد یا تهیه کند یا
◀ طریق ارتکاب جرم را به مرتکب ارائه دهد.

پ- هرکس وقوع جرم را تسهیل کند.

تبصره- برای تحقق معاونت در جرم،
◀ وحدت قصد و
◀ تقدم یا اقتران زمانی

بین رفتار معاون و مرتکب جرم شرط است. چنانچه فاعل اصلی جرم، جرمی شدیدتر از آنچه مقصود معاون بوده است مرتکب شود، معاون به مجازات معاونت در جرم خفیف‌تر محکوم می‌شود.

۸۸- قاعده تنصیف دیه همواره مبنای توزیع مسئولیت در کدام مورد است؟

الف) اجتماع سبب و مباشر در عرض یکدیگر

ب) تصادم بی‌واسطه دو نفر با یکدیگر

ج) اجتماع - سبب و مباشر در طول یکدیگر

د) جنایت منحصرأً من مستند به عمد یا تقصیر مجنی‌علیه

گزینه الف صحیح است. مستند به مواد ۵۲۶ و ۵۲۷ و ۵۳۷ قانون مجازات اسلامی

تطبیق با کتاب چتردانش

قانونیار چتردانش

ماده ۵۲۶- هرگاه دو یا چند عامل، برخی به مباشرت و بعضی به تسبیب در وقوع جنایتی، تأثیر داشته باشند، عاملی که جنایت مستند به اوست ضامن است و چنانچه جنایت مستند به تمام عوامل باشد، به طور مساوی ضامن می‌باشند؛ مگر تأثیر رفتار مرتکبان متفاوت باشد، که در این صورت، هر یک به میزان تأثیر رفتارشان مسئول هستند. در صورتی که مباشر در جنایت بی‌اختیار، جاهل، صغیر غیرممیز یا مجنون و مانند آن‌ها باشد، فقط سبب، ضامن است.

نکته ۱: در صورت اجتماع مباشر و سبب، عاملی که جنایت مستند به عمل اوست، ضامن است. با

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

احراز لزوم رابطه علیت میان خطای جزایی شخص و صدمه وارده می‌توان گفت در صورتی که خطای جزایی شخص در پیدایش صدمه وارده شرط لازم و کافی برای وقوع نتیجه مجرمانه باشد مسئولیت کیفری با شخص مسبب است نه مباشر. (گلدوزیان، همان منبع، ص ۳۸۶)

نکته ۲: اگر جنایت مستند به مباشر و سبب باشد، هر دو به‌طور مساوی ضامن هستند، البته مشروط به اینکه، تأثیر رفتارشان یکسان باشد؛ در غیر این صورت هریک به میزان تأثیر رفتارشان، ضامن خواهند بود. در حالت اخیر، مُقنن چگونگی سنجش میزان تأثیر مرتکب را بیان نکرده است.

نکته ۳: موارد تمثیلی مذکور در ماده، از جمله مصادیق سبب اقوی از مباشر هستند که در صورت بروز چنین حالتی، سبب اقوی، ضامن خواهد بود.

نکته ۴: با توجه به ماده ۱۲۸ ق.م.ا و ماده ۵۲۶ این قانون اگر فردی از یک نابالغ به‌عنوان وسیله ارتکاب جرم مستند به خود استفاد نماید، سبب اقوی از مباشر است و سبب به حداکثر مجازات قانونی همان جرم محکوم می‌شود.

۱. هرگاه دو یا چند عامل، برخی به مباشرت و بعضی به تسبیب، در وقوع جنایتی تأثیر داشته باشد: (تالیفی)

- الف) مباشر ضامن است، مگر اینکه سبب اقوی باشد.
- ب) چنانچه جنایت مستند به تمام عوامل باشد به‌طور مساوی ضامن می‌باشند. مگر اینکه تأثیر رفتار مرتکبان متفاوت باشد.
- ج) عاملی که جنایت مستند به اوست ضامن است.
- د) موارد ب و ج

۲. در جمع اسباب و مباشرین ارتکاب جرم، مسئولیت با کدام است؟ (تالیفی)

- الف) سبب اقوی از مباشر همواره ضامن است.
- ب) اگر جنایت مستند به همه باشد، همه ضامن‌اند.
- ج) مباشرین، ضامن جرم هستند.
- د) اسباب، ضامن جرم هستند.

۳. در موارد اجتماع سبب و مباشر که موجب وقوع جنایتی شده‌اند، در چه صورتی سبب، اقوی بوده و ضامن است؟ (تالیفی)

- الف) در صورتی که مباشر در جنایت بی‌اختیار، جاهل، صغیر غیرممیز یا مجنون باشد.
- ب) در صورتی که مباشر در جنایت اقدامی خلاف قانون انجام نداده باشد.
- ج) در صورت اجتماع سبب و مباشر در هر حال هر دو به‌صورت مساوی ضامن‌اند، نه اینکه فقط سبب ضامن باشد.
- د) موارد الف و ب

۴. در صورت اجتماع مباشر و سبب، کدام مورد صمیم است؟ (وکالت ۱۳۹۴)

- الف) مباشر ضامن است.
- ب) سبب ضامن است.
- ج) عاملی که جنایت مستند به اوست، ضامن است.
- د) هر دو به نسبت مساوی، ضامن هستند.

۵. شفصی در نتیجه تأثیر مشترک یک ضربه پاقو، نیش زنبور و گاز گرفتگی سگ می‌میرد. مسئولیت

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

ضارب برای پرداخت دیه چه میزان است؟

(ارشر سراسری ۱۳۹۲)

الف) دیه کامل ب) نصف دیه کامل ج) یک سوم دیه کامل د) دو سوم دیه کامل

۶. کدام معیار می‌تواند در تشخیص اقوی بودن سبب از مباشر به کار رود؟

(ارشر سراسری ۱۳۹۲)

الف) تنها صغر سن یا جنون مباشر

ب) فقط ماهیت انتظار عرف از هر یک از مباشر یا سبب

ج) صغر سن، جنون، جهل یا فریب خوردن مباشر و ماهیت انتظار عرف از هر یک از مباشر یا سبب

د) تنها جهل یا فریب خوردن یا اکراه شدن مباشر

۷. «الف»، پس از فروش ملک خود به شفص ثالث، «ب» را وکیل در فروش همان ملک می‌کند.

«ب» بدون اطلاع از عدم مالکیت «الف»، به عنوان وکیل، ملک را به غیر واگذاری می‌کند و ثمن را

به موکل تمویل می‌دهد. «الف» در رابطه با انتقال مال غیر، به کدام عنوان قابل تعقیب است؟

(ارشر سراسری ۱۳۹۷)

الف) شریک ب) قابل تعقیب نیست. ج) معاون د) سبب اقوی از مباشر

(قضاوت ۱۳۹۸)

۸. درباره اجتماع سبب و مباشر در جنایت، کدام مورد صحیح نیست؟

الف) اصل کلی آن است که در صورت استناد جنایت به سبب و مباشر، هر دو به طور مساوی ضامن هستند.

ب) چنانچه جنایت مستند به تمامی عوامل باشد، اگر تأثیر رفتار مسبب از مباشر بیشتر باشد، مسئولیت

هریک به میزان تأثیر رفتارشان خواهد بود.

ج) اصل بر مسئولیت مباشر است، مگر سبب اقوی باشد.

د) عاملی که جنایت مستند به اوست، ضامن است؛ خواه مباشر باشد، خواه مسبب.

پاسخنامه

۱ د مستند به ماده ۵۲۶ ق.م.ا.

۲ ب مستند به ماده ۵۲۶ ق.م.ا.

۳ الف مستند به ذیل ماده ۵۲۶ ق.م.ا.

۴ ج مستند به ماده ۵۲۶ ق.م.ا.

۵ ج مستند به ماده ۵۲۶ ق.م.ا.

۶ ج (رجوع شود به میرمحمد صادقی، حسین، جرایم علیه اشخاص، نشر میزان، ص ۵۴)

۷ د

۸ ج ماده ۵۲۶ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ مقرر می‌دارد:

هرگاه دو یا چند عامل، برخی به مباشرت و بعضی به تسبیب در وقوع جنایتی، تأثیر داشته باشند، عاملی که جنایت مستند به اوست ضامن است و چنانچه جنایت مستند به تمام عوامل باشد به طور مساوی ضامن می‌باشد مگر تأثیر رفتار مرتکبان متفاوت باشد که در این صورت هر یک به میزان تأثیر رفتارشان مسئول هستند. در صورتی که مباشر در جنایت بی‌اختیار، جاهل، صغیر غیرممیز یا مجنون و مانند آنها باشد فقط سبب، ضامن است.

ماده ۵۲۷ - هرگاه دو نفر بر اثر برخورد بی‌واسطه با یکدیگر، کشته شوند یا آسیب ببینند،

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار
چتر دانش

چنانچه میزان تأثیر آن‌ها در برخورد، مساوی باشد در مورد جنایت شبه عمدی، نصف دیه هرکدام از مال دیگری و در مورد خطای محض، نصف دیه هرکدام به وسیله عاقله دیگری پرداخت می‌شود و اگر تنها یکی از آن‌ها کشته شود یا آسیب ببیند، حسب مورد، عاقله یا خود مرتکب، نصف دیه را باید به مجنی‌علیه یا اولیای دم او بپردازند.

نکته ۱: در ماده فوق اگر واسطه‌ای در بین باشد (مانند تأثیر وجود شخص ثالث، شیء یا حیوان) ضامن از عهده طرفین ساقط می‌شود.

نکته ۲: مطابق رأی وحدت رویه شماره ۵۶۳ مورخ ۱۳۷۰/۳/۲۸ نظر به ماده اول قانون دیات مصوب ۲۴ آذرماه ۱۳۶۱ که مقرر می‌دارد «دیه مالی است که به سبب جنایت بر نفس یا عضو به مجنی‌علیه یا به اولیای دم او داده می‌شود» و با توجه به مفهوم مخالف جمله ذیل تبصره ماده ۱۶ قانون تشکیل دادگاه‌های کیفری ۱ و ۲ و شعب دیوان عالی کشور، مصوب تیر ماه ۱۳۶۸، چنانچه بر اثر تصادم بین دو وسیله نقلیه موتوری، رانندگان آنها فوت شوند و تعقیب کیفری راننده متخلف موقوف باشد، رسیدگی به دعوی اولیای دم یکی از راننده‌ها علیه ورثه راننده دیگر، از آن جهت که جنبه مالی دارد، در صلاحیت دادگاه‌های حقوقی است.

ماده ۵۳۷- در کلیه موارد مذکور در این فصل، هرگاه جنایت منحصرأ مستند به عمد و یا تقصیر مجنی‌علیه باشد، ضامن ثابت نیست. در مواردی که اصل جنایت مستند به عمد یا تقصیر مرتکب باشد، لکن سرایت آن مستند به عمد یا تقصیر مجنی‌علیه باشد، مرتکب نسبت به مورد سرایت، ضامن نیست.

نکته: مستنبط از ذیل ماده، در صورتی که جانی جراحاتی بر مجنی‌علیه وارد کند، ولی او در درمان آن، چنان بی‌مبالاتی کند تا عفونی شود و بعد از گذشت مدتی در اثر سرایت جراحات، فوت کند، مسئولیتی برعهده جانی نخواهد بود.

۱. در مواردی که اصل جنایت مستند به عمد مرتکب و سرایت آن مستند به تقصیر مجنی‌علیه باشد، کدام مورد درست است؟
(رکتری ۱۴۰۲ و ۱۳۹۲)

- الف) نسبت به مورد سرایت، دیه از صندوق تأمین خسارتهای بدنی پرداخت می‌شود.
- ب) مرتکب به تنهایی مسئول جنایت سرایت‌یافته بر مجنی‌علیه است.
- ج) مرتکب ضامن نصف جنایت سرایت‌یافته بر مجنی‌علیه است.
- د) مرتکب نسبت به مورد سرایت، ضامن نیست.

پاسخنامه

۱ د به استناد بخش پایانی ماده ۵۳۷ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲

تحریر چتر دانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۵۲۶ هر کس اسکناس رایج داخلی یا خارجی یا اسناد بانکی نظیر برات‌های قبول شده از طرف بانک‌ها یا چک‌های صادره از طرف بانک‌ها و سایر اسناد تعهدآور بانکی و نیز اسناد یا اوراق بهادار یا حواله‌های صادره از خزانه را به قصد اخلاف در وضع پولی یا بانکی یا اقتصادی یا برهم زدن نظام و امنیت سیاسی و اجتماعی جعل یا وارد کشور نماید، یا با علم به معمول بودن استفاده کند، چنانچه مفسد و محارب شناخته نشود به حبس از پنج تا بیست سال محکوم می‌شود.

مواد مرتبط: مواد ۶ و ۷ قانون راجع به واگذاری معاملات ارزی به بانک ملی ایران مصوب ۱۳۳۶، ماده ۴۲ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱، ماده واحده قانون تشدید مجازات جاعلین اسکناس و واردکنندگان و توزیع‌کنندگان و مصرف‌کنندگان اسکناس معمول مصوب ۱۳۶۸ و قانون مجازات اخلاف گران در نظام اقتصادی کشور مصوب ۱۳۶۹ و اصلاحی ۱۳۸۴

ماده ۵۲۷ هر کس مدارک اشتغال به تحصیل یا فارغ‌التحصیلی یا تأییدیه یا ریز نمرات تحصیلی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی داخل یا خارج از کشور یا ارزشنامه‌های تحصیلات خارجی را جعل کند یا با علم به جعلی بودن آن را مورد استفاده قرار دهد، علاوه بر جبران خسارت، به حبس از یک تا سه سال محکوم خواهد شد.

در صورتی که مرتکب، یکی از کارکنان وزارتخانه‌ها یا سازمان‌ها و مؤسسات وابسته به دولت یا شهرداری‌ها یا نهادهای انقلاب اسلامی باشد یا به نحوی از انحاء در امر جعل یا استفاده از مدارک و اوراق جعلی شرکت داشته باشد به حداکثر مجازات محکوم می‌گردد.

مواد مرتبط: ماده ۵۳۷ و ۵۴۱ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵

ماده ۵۳۷ عکسبرداری از کارت شناسایی، اوراق هویت شخصی و مدارک دولتی و عمومی و سایر مدارک مشابه در صورتی که موجب اشتباه با اصل شود باید ممهور به مهر یا علامتی باشد که نشان دهد آن مدارک رونوشت یا عکس می‌باشد، در غیر این صورت عمل فوق جعل محسوب می‌شود، و تهیه‌کنندگان اینگونه مدارک و استفاده‌کنندگان از آنها به جای اصلی عالماً عامداً، علاوه بر جبران خسارت به حبس از شش ماه تا دو سال و یا به هشتاد و دو میلیون پانصد هزار (۸۲,۵۰۰,۰۰۰) ریال تا سیصد و سی میلیون (۳۳۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال^۱ جزای نقدی محکوم خواهند شد.

مواد مرتبط: مواد ۵۳۶، ۵۳۹، ۵۴۰ و ۵۴۱ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵

واژگان دشوار: ممهور: مهرخورده

۱- اصلاحی ۱۴۰۳/۰۳/۳۰

نموداری چتر دانش

ماده ۵۲۶- هرگاه دو یا چند عامل،
برخی به مباشرت و
بعضی به تسبیب

در وقوع جنایتی، تأثیر داشته باشند،

عاملی که جنایت مستند به اوست ضامن است، و چنانچه جنایت مستند به تمام عوامل باشد به طور مساوی ضامن می‌باشند؛ مگر تأثیر رفتار مرتکبان متفاوت باشد که در این صورت هریک به میزان تأثیر رفتارشان مسئول هستند. در صورتی که مباشر در جنایت

بی اختیار،
جاهل،
صغیر
غیرممیز یا
مجنون و
مانند آنها

باشد، فقط سبب، ضامن است.

ماده ۵۲۷- هرگاه دو نفر بر اثر برخورد بی واسطه با یکدیگر کشته شوند یا آسیب ببینند، چنانچه میزان تأثیر آنها در برخورد، مساوی باشد

در مورد جنایت شبه عمدی ← نصف دیه هر کدام از مال دیگری
و در مورد خطای محض ← نصف دیه هر کدام به وسیله عاقله دیگری

پرداخت می‌شود، و اگر تنها یکی از آنها کشته شود یا آسیب ببیند، حسب مورد عاقله یا خود مرتکب، نصف دیه را باید به مجنی علیه یا اولیای دم او بپردازند.

رأی وحدت رویه شماره ۵۶۳ - ۱۳۷۰/۰۳/۲۸

هیئت عمومی دیوان عالی کشور

موضوع:

صلاحیت دادگاه‌های حقوقی در رسیدگی به دعوی مالی اولیاء دم بر علیه متهم متوفی

نشر چتر دانش / آزمون کانون وکلا ۱۴۰۴

تطبیق با کتاب چتر دانش

نموداری چتر دانش

متن رأی:

نظر به ماده اول قانون دیات مصوب ۲۴ آذرماه ۱۳۶۱ که مقرر می‌دارد «دیه مالی است که به سبب جنایت بر نفس یا عضو به مجنی‌علیه یا به اولیاء دم او داده می‌شود» و با توجه به مفهوم مخالف جمله ذیل تبصره ماده ۱۶ قانون تشکیل دادگاه‌های کیفری ۱ و ۲ و شعب دیوان عالی کشور مصوب تیر ماه ۱۳۶۸ چنانچه بر اثر تصادم بین دو وسیله نقلیه موتوری رانندگان آنها فوت شوند و تعقیب کیفری راننده متخلف موقوف باشد رسیدگی به دعوی اولیاء دم یکی از راننده‌ها علیه ورثه راننده دیگر از آن جهت که جنبه مالی دارد در صلاحیت دادگاه‌های حقوقی است. بنابراین رأی شعبه چهارم دیوان عالی کشور که بر اساس این نظر صادر شده صحیح تشخیص می‌شود.

(آموزش) ۰۲۱-۶۶۴۱۴۸۴۸ (نشر) ۰۲۱-۶۶۴۹۲۳۲۷

آدرس موسسه (دفتر مرکزی): تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخررازی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۷

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۸۹- الف مدیر عامل شرکت تجاری مرتکب خیانت در امانت در راستای منافع شرکت می‌شود. شرکت به مجازات ممنوعیت از یک فعالیت شغلی برای ۴ سال محکوم می‌شود. وی بلافاصله بعد از محکومیت همان جرم را به نام شرکت تکرار می‌کند. کدام مورد صمیع است؟

الف) الزاماً به ممنوعیت فعالیت شغلی به طور دائم محکوم می‌شود.
 ب) شرکت به انحلال و مصادره کل اموال محکوم می‌شود.
 ج) این تکرار، تأثیری در حداکثر مجازات شخص حقوقی ندارد.
 د) صدور حکم محکومیت در رسانه‌ها در این مورد الزامی است.

گزینه ج صمیع است. مستند به مواد ۲۰ و ۲۲۹ قانون مجازات اسلامی

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

ماده ۲۰- در صورتی که شخص حقوقی بر اساس ماده (۱۴۳) این قانون مسئول شناخته شود، باتوجه به شدت جرم ارتكابی و نتایج زیان‌بار آن، به یک تا دو مورد از موارد زیر محکوم می‌شود؛ این امر مانع از مجازات شخص حقیقی نیست:

الف- انحلال شخص حقوقی
ب- مصادره کل اموال
پ- ممنوعیت از یک یا چند فعالیت شغلی یا اجتماعی به‌طور دائم یا حداکثر برای مدت پنج سال
ت- ممنوعیت از دعوت عمومی برای افزایش سرمایه به‌طور دائم یا حداکثر برای مدت پنج سال
ث- ممنوعیت از اصدار برخی از اسناد تجاری حداکثر برای مدت پنج سال
ج- جزای نقدی
چ- انتشار حکم محکومیت به‌وسیله رسانه‌ها
تبصره- مجازات موضوع این ماده، در مورد اشخاص حقوقی دولتی و یا عمومی غیردولتی در مواردی که اعمال حاکمیت می‌کنند، اعمال نمی‌شود.

نکته ۱: علاوه بر مجازات‌های مقرر در ماده ۲۰ طبق تبصره ماده ۱۴ همین قانون، ممکن است که شخص حقوقی به دیه نیز محکوم شود، همچنین کلیه این مجازات‌ها، در واقع مجازات اصلی هستند و مجازات تکمیلی و تبعی در مورد اشخاص حقوقی قابل اعمال نیست.

نکته ۲: ماده فوق، مسئولیت کیفری شخص حقوقی را منوط به ماده ۱۴۳ ق.م.ا.نموده است. مطابق ماده اخیر: «در مسئولیت کیفری اصل بر مسئولیت شخص حقیقی است و شخص حقوقی در صورتی دارای مسئولیت کیفری است که نماینده قانونی شخص حقوقی، به نام یا در راستای منافع آن، مرتکب جرمی شود. مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی، مانع مسئولیت اشخاص حقیقی مرتکب جرم نیست».

نکته ۳: چه در قوانین کیفری پیش از انقلاب و چه در قوانین کیفری پس از انقلاب، در قوانین

قانونیار چترانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

اصلی مجازات، مواد صریحی در خصوص مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی وجود نداشت؛ تا این که قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲، برای نخستین بار به این امر تصریح نمود. گرچه پیش از این در قوانین پراکنده‌ای، با مسئولیت اشخاص حقوقی مواجه می‌شدیم. از جمله می‌توانیم به قانون تصدیق انحصار وراثت مصوب ۱۳۰۹، قانون اقدامات تأمینی مصوب ۱۳۳۹، قانون مجازات اخلاگران در نظام اقتصادی کشور، مصوب ۱۳۶۹ و... اشاره کنیم.

نکته ۴: مقصود از عمل حاکمیت، عملی است که دولت از حیث داشتن قدرت عمومی و به عنوان اعمال قدرت عمومی انجام می‌دهد؛ مانند اعمال مربوط به وضع قانون، حفظ امنیت. به عبارت دیگر، اعمال حاکمیتی، اعمالی است که فقط دولت و حکومت می‌تواند آن را انجام دهد و اشخاص حقوقی حقوق خصوصی، توانایی انجام آن را ندارند. در حالی که اعمال تصدی، اعمالی هستند که دولت از نظرگاه حقوق، مشابه اعمال افراد را انجام می‌دهد مانند خرید و فروش.

(قضاوت ۱۳۹۲)

۱. کدام یک از اشخاص حقوقی زیر، قابل مجازات نیستند؟

- الف) اشخاص حقوقی دولتی در اعمال حاکمیت و غیر آن
- ب) اشخاص حقوقی دولتی در موارد اعمال تصدی
- ج) اشخاص حقوقی غیردولتی در موارد غیر اعمال حاکمیت
- د) اشخاص حقوقی عمومی غیردولتی در موارد اعمال حاکمیت

۲. وزارت نیرو برای تأمین برق منطقه‌ای، مبادرت به امداد سد می‌کند. بر اثر آب گرفتگی، بخشی از منازل مسکونی ساکنان پشت سد تفریب می‌شود و آنان به اتهام تفریب شکایت می‌کنند.

(ارشر سراسری ۱۳۹۳)

مسئولیت وزارت نیرو کدام است؟

- الف) به دلیل اعمال تصدی‌گری، مسئولیت کیفری دارد.
- ب) همانند سایر اشخاص حقوقی، مسئولیت کیفری دارد.
- ج) مسئولیت کیفری ندارد.
- د) اساساً وزارتخانه‌ها مسئولیت کیفری ندارند.

(ارشر آژاد ۱۳۹۳)

۳. کدام گزینه صمیع نیست؟

- الف) مسئولیت کیفری برای رفتار دیگری در صورتی که شخص به‌طور قانونی مسئول اعمال دیگری باشد، محقق می‌شود.
- ب) مسئولیت کیفری برای رفتار دیگری در صورتی که شخص در رابطه با نتیجه رفتار دیگری مرتکب تقصیر شود، محقق می‌گردد.
- ج) به‌خاطر ارتکاب عمل واحد نمی‌توان هم شخص حقیقی و هم شخص حقوقی را مجازات کرد.
- د) اشخاص حقوقی عمومی غیردولتی در مقام لّمال حاکمیت، در صورت ارتکاب عمل مجرمانه قابل مجازات نیستند.

۴. مدیر عامل یک شرکت تجاری با سابقه و شهرت نیک، در راستای منافع شرکت، مرتکب دوفقره

قانونیار چتر دانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

کلاهبرداری به مبلغ دویست میلیون تومان می‌شود. دادگاه برای شفص مقوقی، کدام مورد زیر را به‌عنوان مجازات می‌تواند تعیین نماید؟

(ارشر سراسری ۱۳۹۶)

الف) انحلال شخص حقوقی و مصادره کل اموال

ب) مصادره کل اموال و انتشار حکم به وسیله رسانه‌ها

ج) جزای نقدی و ممنوعیت از انجام موقت چند فعالیت شغلی

د) خدمات عمومی رایگان، جزای نقدی و انتشار حکم به‌وسیله رسانه‌ها

۵. کدام مورد، صمیع است؟

(وکالت ۱۳۹۹)

الف) شخص حقوقی برای شروع به جرم ارتكابی نماینده قانونی که در راستای منافع آن انجام شده، مسئولیت کیفری دارد.

ب) جزای نقدی قابل اِعمال بر شخص حقوقی، همواره دو تا چهار برابر عواید حاصل از جرم است.

ج) مجازات شخص حقوقی، باید هم‌درجه با مجازات نماینده قانونی باشد.

د) هیچ‌یک از مجازات‌های شخص حقوقی، قابل تخفیف نیست.

۶. جرم غیر عمد که باعث صدمه به شفصی شده به شفصی مقوقی منتسب است. کدام مجازات‌ها

(وکالت ۱۴۰۳)

قابل اِعمال بر شفص مقوقی است؟

الف) تنها دیه و جزای نقدی

ب) شخص حقوقی برای جرایم غیر عمد مسئولیتی ندارد.

ج) تنها جزای نقدی

د) دیه و انتشار حکم محکومیت

پاسخنامه

۱ د مستند به تبصره ماده ۲۰ ق.م.ا.

۲ ج مستند به تبصره ماده ۲۰ ق.م.ا، با توجه به این تبصره، اشخاص حقوقی حقوق عمومی به‌ویژه دولت و نهادهای دولتی که متکفل اعمال حاکمیت هستند، از قلمرو مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی خارج هستند.

۳ ج مستند به ماده ۲۰ و ۱۴۳ ق.م.ا.

۴ ج حکم به انحلال و مصادره اموال به استناد ماده ۲۲ ق.م.ا ۱۳۹۲ زمانی اعمال می‌شود که شخص حقوقی برای ارتکاب جرم به وجود آمده باشد و یا اینکه با انحراف از هدف نخستین، منحصرأ به ارتکاب جرم بپردازد. این فروض در ارتباط با مورد سؤال مردود است (حذف گزینه‌های الف و ب). خدمات عمومی رایگان، تنها در خصوص اشخاص حقیقی متصور است (حذف گزینه د).

۵ الف مستند به ماده ۲۰ و ۱۴۳ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲

۶ د در گزینه الف و ج عبارت «تنها» نادرست است. و گزینه ب هم به واسطه منطوق تبصره ماده ۱۴ ق.م.ا. ناصحیح می‌باشد.

ماده ۲۲ - انحلال شخص حقوقی و مصادره اموال آن زمانی اعمال می‌شود که برای ارتکاب جرم، به‌وجود آمده یا با انحراف از هدف مشروع نخستین، فعالیت خود را منحصرأ در جهت ارتکاب

قانونیار چترانش

جرم تغییر داده باشد.

نکته ۱: با توجه به ظاهر ماده ۲۲، دادگاه در صورت احراز شرایط این ماده، مکلف به اعمال مجازات مقرر در ماده است و به عبارت دیگر، دادگاه در این مورد اختیاری ندارد؛ بلکه موظف به اعمال هر دو مجازات است.

نکته ۲: در دو صورت شخص حقوقی منحل و اموال آن مصادره خواهد شد:
الف- نفس تشکیل شخص حقوقی در راستای ارتکاب جرم باشد؛ مثلاً شخص یا اشخاصی شرکت معاملات ملکی تأسیس می‌کنند با این هدف که به کلاهبرداری بپردازند.
ب- شخص حقوقی با اهدافی کاملاً مشروع و قانونی آغاز به کار کرده اما پس از مدتی، شروع به فعالیت‌های مجرمانه می‌کند؛ مثلاً شرکتی که در راستای واردات دارو فعالیت می‌کند، پس از مدتی اقدام به پولشویی نماید.

۱. مجازات‌های انحلال شفص حقوقی و مصادره اموال در چه صورتی در مورد شفص حقوقی اعمال می‌شود؟
(تالیفی)

الف) چنانچه از ابتدا برای ارتکاب جرم به وجود آمده باشد.
ب) چنانچه علاوه بر فعالیت‌های مشروع، به فعالیت‌های نامشروع نیز بپردازد.
ج) چنانچه فعالیت خود را منحصرأ در جهت ارتکاب جرم تغییر داده باشد.
د) موارد الف و ج
۲. و (زمانی برای اشفاص حقوقی اعمال می‌شود که شفص حقوقی برای ارتکاب جرم به وجود آمده یا با انصراف از هدف نفستین، فعالیت خود را منمصرأ در جهت ارتکاب جرم تغییر داده باشد).
(تالیفی)

الف) انحلال شخص حقوقی- انتشار حکم محکومیت به وسیله رسانه‌ها
ب) انحلال شخص حقوقی- مصادره کل اموال
ج) مصادره اموال- انتشار حکم محکومیت به وسیله رسانه‌ها
د) مصادره اموال- منع از فعالیت شغلی به طور دائم

۳. هرگاه برای دادگاه ممرز شود که شفص حقوقی افزون بر فعالیت قانونی به فعالیت‌های مجرمانه مستمری هم می‌پردازد، دادگاه کدام مورد را انجام می‌دهد؟
(وکالت ۱۳۹۳)

الف) می‌تواند یک تا دو مورد از مجازات‌های مختص شخص حقوقی، غیر از انحلال و مصادره اموال را اعمال کند.
ب) حکم به انحلال شخص حقوقی یا مصادره اموال آن صادر می‌کند.
ج) حکم به انحلال شخص حقوقی و مصادره اموال آن صادر می‌کند.
د) می‌تواند هر مجازات مختص شخص حقوقی، غیر از انحلال را اعمال کند.

۴. شرکتی برای صادرات و واردات لاستیک خودرو تأسیس می‌شود. پس از مدتی فعالیت خود را منمصر به قایق لاستیک می‌کند. دادگاه کدام مجازات را اعمال می‌کند؟
(ارشر سراسری ۱۳۹۴)

قانونیار پتر دانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

(ارشد آزاد ۱۳۹۴)

۵. انملال شفص مقوقی و مصادره اموال آن زمانی اعمال می‌شود که:

- (الف) شخصی حقیقی به نام شخص حقوقی مرتکب جرم شده باشد.
- (ب) شخص حقیقی در راستای منافع شخص حقوقی مرتکب جرم شده باشد.
- (ج) شخص حقوقی با انحراف از هدف مشروع نخستین فعالیت خود را در جهت ارتکاب جرم نیز تغییر داده باشد.
- (د) شخص حقوقی با انگیزه ارتکاب جرم به وجود آمده باشد.

۶. ضمانت اجرای انملال شفص مقوقی در صورت امرار مسئولیت کیفری، در کدام مورد زیر، قابل اعمال نیست؟

(ارشد سراسری ۱۳۹۷)

- (الف) شرکتی مرتکب جرم اقتصادی با میزان بالاتر از یک میلیارد ریال شود.
- (ب) شرکتی که ظاهراً برای صادرات زعفران، ولی در واقع به قصد قاچاق موادمخدر تأسیس شود.
- (ج) شرکت تولیدی که پس از زیانده شدن، از تولید منصرف شود و فعالیت خود را به قاچاق کالا منحصر کند.
- (د) شرکت ارائه‌کننده خدمات میزبانی که عمداً، از اجرای دستور مقام قضایی مبنی بر ممانعت از دسترسی به محتوای مجرمانه خودداری کند.

۷. در کدام مورد، می‌توان مکم به مصادره کل اموال شفص مقوقی صادر نمود؟ (قضاوت ۱۳۹۵)

- (الف) دارای سابقه محکومیت کیفری به جرم اقتصادی بالاتر از یک میلیارد ریال باشد.
- (ب) برای ارتکاب جرم اقتصادی بالاتر از یک میلیارد ریال، مسئولیت کیفری یابد.
- (ج) جرمی که نماینده قانونی شخص حقوقی در راستای منافع شرکت مرتکب شده، دارای کیفر مصادره کل اموال باشد.

- (د) با انحراف از هدف مشروع نخستین، فعالیت خود را منحصرأ در جهت ارتکاب جرم تغییر داده باشد.

۸. کدام مورد، در فصوص مجازات مصادره کل اموال شفص مقوقی درست است؟

(دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی ۱۴۰۴)

- (الف) نسبت به شخص حقوقی که فعالیت خود را منحصرأ در جهت ارتکاب جرم تغییر داده باشد، قابل اعمال است.
- (ب) در صورت تعیین مجازات جزای نقدی و انتشار حکم محکومیت، تعیین مصادره اموال نیز ممکن است.
- (ج) تنها در صورتی که کل اموال شخص حقوقی ناشی از جرم و نامشروع بوده باشد، قابل اعمال است.
- (د) تنها به عنوان مجازات تکمیلی نسبت به شخص حقوقی قابل اعمال است.

پاسخنامه

۱ د مستند به ماده ۲۲ ق.م.ا.

۲ ب مستند به ماده ۲۲ ق.م.ا.

قانونیار چتر دانش

۳ الف مستند به ماده ۲۲ ق.م.ا، انحلال شخص حقوقی و مصادره اموال آن زمانی اعمال می‌شود که برای ارتکاب جرم، به وجود آمده یا با انحراف از هدف مشروع نخستین، فعالیت خود را منحصراً در جهت ارتکاب جرم تغییر داده باشد؛ لذا اگر برای دادگاه ثابت شود که شخص حقوقی از همان ابتدا به‌منظور ارتکاب جرم تأسیس شده است یا این‌که در ابتدا برای اهداف مشروع و قانونی تأسیس شده است؛ اما بعداً فعالیت خود را تغییر داده و منحصراً فعالیت مجرمانه انجام داده است، مکلف است شخص حقوقی را به هر دو مجازات انحلال شخص حقوقی و مصادره کل اموال محکوم کند. اما در صورت سؤال مذکور شخص حقوقی هم فعالیت قانونی دارد و هم فعالیت مجرمانه در نتیجه مشمول ماده ۲۲ نشده و از آن‌جا که به‌موجب این ماده مصادره کل اموال و انحلال شخص حقوقی فقط در موارد مذکور اعمال می‌شود؛ لذا قاضی فقط می‌تواند شخص حقوقی مذکور را به یک یا دو مورد از مجازات‌های مقرر در ماده به استثنای مصادره کل اموال و انحلال شخص حقوقی محکوم کند.

۴ ب مستند به ماده ۲۲ ق.م.ا، با توجه به این ماده اگر برای دادگاه ثابت شود که شخص حقوقی برای ارتکاب جرم تأسیس شده و یا این‌که در ابتدا برای هدفی مشروع تأسیس شده ولی فعالیت خود را تغییر داده و به فعالیت‌های مجرمانه منحصر کرده باشد، دادگاه در انتخاب نوع مجازات اختیاری ندارد و باید شخص حقوقی را به هر دو مجازات انحلال شخص حقوقی و مصادره کل اموال محکوم کند.

۵ د علت نادرستی گزینه «ج» آن است که گفته شده شخص حقوقی با انحراف از هدف مشروع نخستین فعالیت خود را در جهت ارتکاب جرم نیز تغییر داده باشد در حالی که به موجب ماده ۲۲ شخص حقوقی باید با انحراف از هدف مشروع نخستین فعالیت خود را منحصراً در جهت ارتکاب جرم تغییر داده باشد.

۶ الف ماده ۲۲ قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ مقرر می‌دارد: انحلال شخص حقوقی و مصادره اموال آن زمانی اعمال می‌شود که برای ارتکاب جرم، به وجود آمده یا با انحراف از هدف مشروع نخستین، فعالیت خود را منحصراً در جهت ارتکاب جرم تغییر داده باشد.

۷ د در این خصوص، لازم به یادآوری است که صدور حکم به مصادره اموال شخص حقوقی یا انحلال آن در یکی از حالات ذیل، صورت می‌گیرد:
الف) برای ارتکاب جرم، به وجود آمده باشد.

ب) با انحراف از هدف مشروع نخستین، فعالیت خود را منحصراً در جهت ارتکاب جرم تغییر داده باشد.
با این اوصاف، همان گزینه د صحیح است. برای توضیح بیشتر، مطابق ماده ۲۲ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ انحلال شخص حقوقی و مصادره اموال آن، زمانی اعمال می‌شود که برای ارتکاب جرم به وجود آمده یا با انحراف از هدف مشروع نخستین، فعالیت خود را منحصراً در جهت ارتکاب جرم تغییر داده باشد.

الف به استناد ماده ۲۲ ق.م.ا

ماده ۲۰ در صورتی که شخص حقوقی براساس ماده (۱۴۳) این قانون مسئول شناخته شود، با توجه به شدت جرم ارتكابی و نتایج زیان بار آن به یک تا دو مورد از موارد زیر محکوم می‌شود، این امر مانع از مجازات شخص حقیقی نیست:

تحریر چتر دانش

تحریری چتردانش

الف- انحلال شخص حقوقی؛

ب- مصادره کل اموال؛

پ- ممنوعیت از یک یا چند فعالیت شغلی یا اجتماعی به طور دائم یا حداکثر برای مدت پنج سال؛

ت- ممنوعیت از دعوت عمومی برای افزایش سرمایه به طور دائم یا حداکثر برای مدت پنج سال؛

ث- ممنوعیت از اصدار برخی از اسناد تجاری حداکثر برای مدت پنج سال؛

ج- جزای نقدی؛

چ- انتشار حکم محکومیت به وسیله رسانه‌ها.

تبصره ۵- مجازات موضوع این ماده، در مورد اشخاص حقوقی دولتی و یا عمومی غیردولتی در مواردی که اعمال حاکمیت می‌کنند، اعمال نمی‌شود.

مواد مرتبط: مواد ۲۱، ۲۲، ۱۴۰ الی ۱۴۳ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲، مواد ۷۴۷ و ۷۴۸ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵، ماده ۵۸۸ قانون تجارت، ماده ۴ قانون مربوط به مقررات امور پزشکی و دارویی و مواد خوردنی و آشامیدنی مصوب ۱۳۳۴، ماده ۶ قانون الزام شرکت‌ها و مؤسسات ترابری جاده‌ای به استفاده از صورت وضعیت مسافری و بارنامه مصوب ۱۳۶۸، ماده ۷۰ قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۳، قانون نحوه مجازات اشخاصی که در امور سمعی و بصری فعالیت غیرمجاز می‌نمایند مصوب ۱۳۸۶، بند ۲ ماده ۱۱ قانون تصدیق انحصار وراثت مصوب ۱۳۰۹، ماده ۱۹۹ قانون مالیات‌های مستقیم، تبصره ۲ ماده ۲ قانون مجازات اخلاص گران در نظام اقتصادی کشور مصوب ۱۳۶۹، مواد ۲۷ و ۲۸ قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحی ۱۳۷۹ و مواد ۶۸۷ الی ۶۹۶ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

ماده ۲۲ انحلال شخص حقوقی و مصادره اموال آن زمانی اعمال می‌شود که برای ارتکاب جرم، به وجود آمده یا با انحراف از هدف مشروع نخستین، فعالیت خود را منحصرأ در جهت ارتکاب جرم تغییر داده باشد.

مواد مرتبط: مواد ۲۰ و ۲۱ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ و مواد ۷۴۷ و ۷۴۸ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵ و الحاقی ۱۳۸۸

نموداری چتردانش

ماده ۲۰- در صورتی که شخص حقوقی براساس ماده (۱۴۳) این قانون مسئول شناخته شود، با توجه به شدت جرم ارتكابی و نتایج زیان بار آن، به یک تا دو مورد از موارد زیر محکوم می‌شود؛ این امر مانع از مجازات شخص حقیقی نیست:

الف- انحلال شخص حقوقی.

ب- مصادره کل اموال.

پ- ممنوعیت از یک یا چند فعالیت شغلی یا اجتماعی به طور دائم یا حداکثر برای مدت پنج سال.

ت- ممنوعیت از دعوت عمومی برای افزایش سرمایه به طور دائم یا حداکثر برای مدت پنج سال.

ث- ممنوعیت از اصدار برخی از اسناد تجاری حداکثر برای مدت پنج سال.

نموداری چتر دانش

ج- جزای نقدی.

چ- انتشار حکم محکومیت به وسیله رسانه‌ها.

تبصره- مجازات موضوع این ماده در مورد اشخاص حقوقی

◀ دولتی و یا

◀ عمومی غیردولتی

◀ در مواردی که اعمال حاکمیت می‌کنند،

اعمال نمی‌شود.

❑ ماده ۲۲-

◀ انحلال شخص حقوقی و

زمانی اعمال می‌شود

◀ مصادره اموال آن

که برای ارتکاب جرم به وجود آمده، یا با انحراف از هدف مشروع نخستین، فعالیت خود را منحصراً در جهت ارتکاب جرم تغییر داده باشد.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۹۰- تفهیف مجازات در کدام، جرم منوط به گذشت بزه‌دیده است؟

الف) اسیدپائی

ب) تهدید علیه بهداشت عمومی به تشخیص سازمان حفاظت محیط‌زیست

ج) مزاحمت برای بانوان در معابر عمومی

د) سرقت توأم با آزار

گزینه الف صحیح است. مستند به ماده ۳ قانون تشدید مجازات اسید پاشی و حمایت از بزه

دیدگان ناشی از آن

ماده ۳ (اصلاحی ۱۴۰۳/۰۳/۳۰ مصوبه هیات وزیران)- هریک از مستخدمین و مأمورین

دولتی اعم از قضایی و اداری یا شوراها یا شهرداری‌ها یا نهادهای انقلابی و به طور کلی قوای سه‌گانه و همچنین نیروهای مسلح یا شرکت‌های دولتی یا سازمان‌های دولتی وابسته به دولت و یا مأمورین به خدمات عمومی خواه رسمی یا غیررسمی برای انجام دادن یا انجام ندادن امری که مربوط به سازمان‌های مزبور است، وجه یا مال یا سند پرداخت وجه یا تسلیم مالی را مستقیماً یا غیرمستقیماً، قبول نماید، در حکم مرتشی است، اعم از اینکه امر مذکور مربوط به وظایف آن‌ها بوده یا آن که مربوط به مأمور دیگری در آن سازمان باشد، خواه آن کار را انجام داده یا نداده و انجام آن، برطبق حقانیت و وظیفه بوده یا نبوده

تطبیق با کتاب چتر دانش

باشد و یا آنکه در انجام یا عدم انجام آن، مؤثر بوده یا نبوده باشد، به ترتیب زیر مجازات می‌شود. در صورتی که قیمت مال یا وجه مأخوذ، بیش از بیست و پنج میلیون و پانصد هزار ریال نباشد، به انفصال موقت از شش ماه تا سه سال و چنانچه مرتکب، در مرتبه مدیر کل یا هم طراز مدیر کل یا بالاتر باشد، به انفصال دائم از مشاغل دولتی محکوم خواهد شد و بیش از این مبلغ (یعنی بیست و پنج میلیون و پانصد هزار ریال)، تا دویست و پنجاه و پنج میلیون ریال، از یک سال تا سه سال حبس و جزای نقدی معادل قیمت مال یا وجه مأخوذ و انفصال موقت از شش ماه تا سه سال، محکوم خواهد شد و چنانچه مرتکب، در مرتبه مدیر کل یا هم طراز مدیر کل یا بالاتر باشد، به جای انفصال موقت، به انفصال دائم از مشاغل دولتی محکوم خواهد شد.

در صورتی که قیمت مال یا وجه مأخوذ بیش از دویست و پنجاه و پنج میلیون (۵۵,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا یک میلیارد و دویست هشتاد هزار (۱,۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد، مجازات مرتکب، دو تا پنج سال حبس، به علاوه جزای نقدی معادل قیمت مال یا وجه مأخوذ و انفصال دائم از خدمات دولتی و تا ۷۴ ضربه شلاق خواهد بود و چنانچه مرتکب، در مرتبه پایین‌تر از مدیر کل یا هم طراز آن باشد، به جای انفصال دائم به انفصال موقت از شش ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

در صورتی که قیمت مال یا وجه مأخوذ بیش از یک میلیارد و دویست و هشتاد میلیون (۱,۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد، مجازات مرتکب، پنج تا ده سال حبس، به علاوه جزای نقدی معادل قیمت مال یا وجه مأخوذ و انفصال دائم از خدمات دولتی و تا ۷۴ ضربه شلاق خواهد بود و چنانچه مرتکب، در مرتبه پایین‌تر از مدیر کل یا هم طراز آن باشد، به جای انفصال دائم به انفصال موقت، از شش ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

تبصره ۱- مبالغ مذکور از حیث تعیین مجازات و یا صلاحیت محاکم، اعم از این است که جرم دفعته واحد و یا به دفعات، واقع شده و جمع مبلغ مأخوذه، بالغ بر نصاب مزبور باشد.

تبصره ۲- در تمامی موارد فوق، مال ناشی از ارتشاء، به عنوان تعزیر رشوه‌دهنده، به نفع دولت، ضبط خواهد شد؛ و چنانچه راشی به وسیله رشوه، امتیازی تحصیل کرده باشد، این امتیاز لغو خواهد شد.

تبصره ۳- مجازات شروع به ارتشاء، حسب مورد، حداقل مجازات مقرر در آن مورد خواهد بود (در مواردی که در اصل ارتشاء، انفصال دائم پیش‌بینی شده است، در شروع به ارتشاء، به جای آن، سه سال انفصال تعیین می‌شود) و در صورتی که نفس عمل انجام شده، جرم باشد، به مجازات این جرم نیز محکوم خواهد شد.

تبصره ۴- هرگاه میزان رشوه، بیش از مبلغ دویست هزار ریال باشد، در صورت وجود دلایل کافی، مدور قرار بازداشت موقت به مدت یک ماه الزامی است و این قرار، در هیچ‌یک از مراحل رسیدگی، قابل تبدیل نخواهد بود. همچنین وزیر دستگاه می‌تواند پس از پایان مدت بازداشت موقت، کارمند را تا پایان رسیدگی و تعیین تکلیف نهایی وی، از خدمت تعلیق کند.

تطبیق با کتاب چتر دانش

به ایام تعلیق مذکور در هیچ حالت، هیچ گونه حقوق و مزایایی تعلق نخواهد گرفت.

تبصره ۵- در هر مورد از موارد ارتشاء هرگاه راشی قبل از کشف جرم، مأمورین را از وقوع بزه آگاه سازد، از تعزیر مالی معاف خواهد شد و در مورد امتیاز، طبق مقررات عمل می‌شود و چنانچه راشی در ضمن تعقیب، با اقرار خود، موجب تسهیل تعقیب مرتشی را فراهم نماید، تا نصف مالی که به عنوان رشوه پرداخته است، به وی بازگردانده می‌شود و امتیاز نیز لغو می‌گردد.

نکته: رأی وحدت رویه شماره ۷۵۱: جرم ارتشاء که مجازات آن در ماده ۳ قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری مصوب پانزدهم آذر ماه ۱۳۶۷ و تبصره‌های مربوطه به تناسب قیمت مال یا وجه مأخوذ معین شده از جرایم عمومی می‌باشد و رسیدگی آن در صلاحیت دادگاه‌های عمومی دادگستری است. ماده ۴ این قانون ناظر به تشدید مجازات کسانی می‌باشد که با تشکیل یا رهبری شبکه چند نفری به امر ارتشاء مبادرت نمایند و تشدید مجازات تأثیری در صلاحیت دادگاه‌های عمومی ندارد، اما چنانچه دادگاه تشخیص دهد که تشکیل یا رهبری شبکه چند نفری برای اخلاف در نظام جمهوری اسلامی ایران باشد، مورد مشمول ذیل ماده مرقوم می‌گردد و رسیدگی با دادگاه‌های انقلاب اسلامی خواهد بود.

۱. ساسان برای تسریع در صدور مجوز درخواستی، پرداخت مبلغی را به کارمند اداره پیشنهاد می‌کند. پس از توافق طرفین، وجه پرداخت، ولی قبل از صدور مجوز، هر دو نفر دستگیر می‌شوند. کدام مورد، صمیم است؟

(تفسیر ۱۳۹۳)

الف) ساسان در حکم راشی و کارمند در حکم مرتشی است.

ب) اقدام هر دو نفر، در حد شروع به جرم رشاء و ارتشاء است.

ج) ساسان مرتکب جرم نشده، ولی کارمند شروع به ارتشاء کرده است.

د) چون مجوز صادر نشده، جرمی واقع نشده است.

۲. چنانچه شفصی با دادن رشوه به مأمورین دولتی امتیاز نامشروعی را تمصیل نموده باشد و این امر بر دادگاه ثابت گردد، وصف عمل مرتکب مشمول کدام یک از عناوین مجرمانه زیر خواهد بود؟

(ارش ۱۳۹۲)

الف) راشی محسوب می‌گردد. ب) در حکم مرتشی است.

ج) شروع به ارتشاء محسوب می‌گردد. د) در حکم راشی است.

(ارش ۱۳۹۳)

۳. شرط تمقق جرم (رشا تمقق ارتشا)

الف) نمی‌باشد؛ زیرا مرتشی ممکن است فاقد قصد ارتشاء باشد.

ب) نمی‌باشد؛ زیرا مرتشی ممکن است مشوق راشی به ارتکاب جرم رشاء باشد.

ج) می‌باشد؛ زیرا تحقق جرم رشاء و ارتشاء مستلزم قبض مال بین راشی و مرتشی است.

تطبیق با کتاب چتر دانش

(د) می‌باشد؛ زیرا محکومیت راشی به جرم رشا بدون احراز ارتشاء غیر ممکن است.

۴. از نظر مقوق ایران، کدام یک از موارد زیر، می‌توان (رشاء) مسموب شود؟ (تالیفی)

(۱) دادن مال به کارمند دولت

(۲) انجام معامله با بهای غیر واقعی با کارمند دولت

(۳) توافق با کارمند دولت برای دادن مال به وی

(۴) دادن وعده اعطای مال به کارمند دولت

(الف) موارد ۲ و ۱ (ب) موارد ۳ و ۱ (ج) موارد ۳ و ۱ و ۲ (د) همه موارد

۵. کارمندی پیش از وصول وجه یک برگ چک در وجه حامل که به عنوان (رشوه) آخذ کرده، دستگیر می‌شود. عمل او:

(الف) در حکم رشاء است. (ب) معاونت در رشاء است.

(ج) شروع به ارتشاء است. (د) در حکم ارتشاء است.

۶. شفصی برای پیشبرد کار اداری خود، چک در وجه حامل وعده داری را به کارمند مربوطه می‌دهد. کارمند چک را گرفته ولی کاری انجام نمی‌دهد و شفصی مزبور نیز وجه چک را به مساب واریز نمی‌کند. عمل کارمند چه جرمی است؟

(الف) ارتشا (ب) تحصیل مال از طریق نامشروع

(ج) شروع به ارتشا (د) فاقد وصف کیفری

۷. «الف» معاون شهردار منطقه، تمت تأثیر راننده شفصی خود، نسبت به پایان کار «ب»، بر خلاف حق، تصمیماتی می‌گیرد که منجر به صدور پایان کار می‌شود. «الف» وجهی از راننده شفصی خود دریافت نکرده، ولی راننده از «ب» وجهی را دریافت کرده است. کدام مورد در خصوص «ب»، راننده و «الف» به ترتیب، صمیم است؟

(الف) مرتکب جرمی نشده است. - مرتکب اعمال نفوذ برخلاف حق شده است. - مرتکب جرم شده است.

(ب) مرتکب جرم رشاء شده است. - مرتکب جرم معاونت شده است. - مرتکب جرم ارتشاء شده است.

(ج) مرتکب جرمی نشده است. - مرتکب جرم رشاء شده است. - مرتکب جرم اعمال نفوذ برخلاف حق شده است.

(د) مرتکب جرم رشاء شده است. - مرتکب اعمال نفوذ برخلاف حق شده است. - مرتکب جرم شده است.

۸. ضبط مال ناشی از جرم در کدام مورد، اعمال می‌شود؟ (وکالت ۱۳۹۹)

(الف) ارتشا (ب) کلاهبرداری (ج) ربا (د) اختلاس

۹. «الف» مال «ب» را بدون اطلاع و رضایت او به عنوان (رشوه) به «ج» می‌دهد. کدام مورد در خصوص ضبط مال صمیم است؟

(الف) ضبط مال منتفی است.

(ب) مثل یا بهای آن مال از اموال راشی ضبط می‌شود.

(ج) مال ضبط شده و «ب» می‌تواند برای مثل یا قیمت آن به «الف» مراجعه کند.

(د) مال موضوع رشوه، به نفع دولت ضبط می‌شود و «ب» می‌تواند تنها برای دریافت قیمت مال به «الف»

تطبیق با کتاب چتر دانش

مراجعه کند.

پاسخنامه

۱ ج مستند به ماده ۳ قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشا و کلاهبرداری مصوب ۱۳۶۷ و ماده ۵۹۲ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵.

۲ الف مستند به ماده ۵۹۰ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵.

۳ الفهر چند توافق صریح یا ضمنی بین راشی و مرتشی در حقوق ایران لازم است، اما از این عبارت نباید استنباط کرد که محکومیت کسی به رشوه گرفتن، حتماً مستلزم محکوم کردن دیگری به رشوه دادن است؛ زیرا چه بسا یک طرف، بنا به علل شخصی مثل اضطرار یا برخورداری از حق یا نداشتن عنصر روانی از تعقیب کیفری معاف، ولی طرف مقابل محکوم شود. در این مورد شعبه دوم دیوان عالی کشور در رأی شماره ۱۰۰ مورخ ۱۳۲۲/۰۶/۰۱ طی رأیی اظهار داشته است: «ارتشا عبارت از این است که کارمند دولتی یا مملکتی یا بلدی وجه یا مالی به منظور انجام دادن یا ندادن امری که مربوط به وظیفه اوست از چه کسی بگیرد و اگر دهنده وجه در حقیقت قصد دادن رشوه را به مشارالیه نداشته باشد، تأثیری در رفع مسئولیت کیفری او ندارد، چنان که، بالعکس، اگر کسی به منظور انجام وظیفه یا عدم انجام وظیفه چیزی به کارمند دولتی و مملکتی و بلدی بدهد و محقق شود که گیرنده آن بدون قصد انجام منظور او به اغراض دیگری، از قبیل اطلاع دادن به مقامات مربوطه و اعلام جرم بر دهنده آن، گرفته و به هیچ وجه قصد ارتشاء نداشته است. در این صورت دهنده وجه، راشی محسوب می شود بدون اینکه گیرنده آن مرتشی شناخته شود؛ و به عبارت آخری بین راشی و مرتشی ملازمه دائمی نیست، و بطور مختلف ممکن است دادن رشوه بوجود عناصر قانونی آن تحقق پیدا کند، بدون اینکه مرتشی در بین باشد و بالعکس.» البته اگر متهم به اخذ رشوه به علل غیر مشخص از جرم انتسابی برائت حاصل نماید، محکومیت راشی به همان جرم قابل توجیه نخواهد بود. (نظریه اداره حقوقی به شماره ۷/۸۷۱۱ مورخ ۱۳۷۴/۱/۲۹)

۴ الف مستند به ماده ۵۹۲ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵ و نظریه اداره حقوقی به شماره ۷/۲۶۵۷ مورخ ۱۳۷۲/۰۵/۱۹: «با توجه به عبارت مذکور در ماده ۳ قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشا و اختلاس و کلاهبرداری مصوب ۱۳۶۷ که بیان می دارد «..... وجه یا مال یا سند پرداخت وجه یا تسلیم مالی را مستقیماً یا غیرمستقیم قبول نماید.» و تبصره ۲ ذیل ماده مذکور، که مقرر به عنوان تعزیر رشوه دهنده به نفع دولت ضبط خواهد شد، این مفهوم حاصل است که مرتشی باید مال را دریافت نماید به عبارت دیگر، قبول به معنی دریافت است.

۵ د مستند به ماده ۳ ق.ت.م.ا.ک.

۶ الف چون چک، سند تحصیل مال است و به محض تسلیم جرم تحقق می یابد، هر چند که چک منتهی به اخذ پول نشود، و اینکه انجام عمل یا عدم انجام عمل، در جرم ارتشاء مؤثر نیست.

۷ الف مستند به مواد ۲ و ۳ قانون اعمال نفوذ بر خلاف حق مصوب ۱۳۱۵ مستند به مواد ۱ و ۲ و ۳ قانون اعمال نفوذ بر خلاف حق و مقررات قانونی مصوب ۱۳۱۵.

ماده ۱- هرکس به دعوا اعتبارات و نفوذی در نزد یکی از مستخدمین دولتی یا شهرداری یا کشوری یا مأمورین به خدمات عمومی وجه نقد یا فایده دیگری برای خود یا شخص ثالثی در ازاء اعمال نفوذ نزد مأمورین مزبوره از کسی تحصیل کند و یا وعده و یا تعهدی از او بگیرد، علاوه بر رد وجه یا مال مورد استفاده یا قیمت آن به حبس تأدیبی از شش ماه تا دو سال و به جزای نقدی از یک هزار ریال تا ده هزار ریال محکوم خواهد شد. هرگاه وجه نقد یا فایده یا تعهد را به اسم مأمورین مزبوره و به عنوان اینکه برای جلب موافقت آنها باید پرداخته شود،

تطبیق با کتاب چتر دانش

گرفته باشد، علاوه بر رد وجه یا مال مورد استفاده یا قیمت آن، به حبس تأدیبی از یک سال تا سه سال و به جزای نقدی از دو هزار ریال الی پانزده هزار ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۲- هرکس از روابط خصوصی که با مأمورین یا مستخدمین مذکوره در ماده ۱ دارد، سوء استفاده نموده و در کارهای اداری که نزد آنها است، به نفع یا ضرر کسی برخلاف حق و مقررات قانونی اعمال نفوذ کند، از یک ماه الی یک سال حبس تأدیبی محکوم خواهد شد.

ماده ۳- مستخدمین دولتی یا شهرداری یا کشوری یا مأمورین به خدمات عمومی که نفوذ اشخاص را در اقدامات یا تصمیمات اداری خود تأثیر دهند، به محرومیت از شغل دولتی از ۲ الی ۵ سال محکوم می‌شوند و در صورتی که اقدام یا تصمیم مزبور مستلزم تفویض حقی از اشخاص یا دولت باشد، محکوم به انفصال ابد از خدمات دولتی خواهند شد، مگر آنکه این عمل مشمول قوانین دیگر جزایی باشد.

الف ۸ مستند به تبصره ماده ۳ قانون تشدید

الف ۹

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۳- هر یک از

- ◀ مستخدمین و
- ◀ مأمورین دولتی اعم از قضایی و اداری یا
- ◀ شوراها یا
- ◀ شهرداری‌ها یا
- ◀ نهادهای انقلابی و
- ◀ به طور کلی قوای سه‌گانه و
- ◀ همچنین نیروهای مسلح یا شرکت‌های دولتی یا
- ◀ سازمان‌های دولتی وابسته به دولت و یا

- ◀ مأمورین به خدمات عمومی خواه
- ◀ رسمی یا
- ◀ غیررسمی

برای انجام دادن یا انجام ندادن امری که مربوط به سازمان‌های مزبور می‌باشد

نمودار چتر دانش

نشر پتر دانش / آزمون کانون وکلا ۱۴۰۴

تطبیق با کتاب چتر دانش

نمودار چتر دانش

◀ وجه یا
◀ مال یا
◀ سند پرداخت وجه یا
◀ تسلیم مالی را
◀ مستقیماً یا
◀ غیرمستقیم
قبول نماید،

در حکم مرتشی است، اعم از اینکه امر مذکور مربوط به

◀ وظایف آن‌ها بوده یا
◀ آنکه مربوط به مأمور دیگری در آن سازمان باشد

خواه آن کار را
◀ انجام داده یا
◀ نداده
قبول نماید و

انجام آن، برطبق حقانیت و وظیفه
◀ بوده یا
◀ نبوده
باشد و یا
به ترتیب زیر مجازات می‌شود.
در صورتی که قیمت
مال یا وجه ماخوذ، بیش از
بیست هزار ریال نباشد، به
◀ آن که در
◀ انجام یا
◀ عدم انجام آن
◀ موثر
◀ بوده یا
◀ نبوده
باشد
انفصال موقت از شش ماه تا سه سال و چنانچه مرتکب،

در مرتبه
◀ مدیر کل یا
◀ هم‌طراز مدیر کل یا
◀ بالاتر
باشد،

به انفصال دائم از مشاغل دولتی محکوم خواهد شد و بیش از این مبلغ، تا دویست هزار
ریال، از

(آموزش) ۰۲۱-۶۶۴۱۴۸۴۸ (نشر) ۰۲۱-۶۶۴۹۲۳۲۷

آدرس موسسه (دفتر مرکزی): تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخرآزای، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۷

تطبیق با کتاب چتر دانش

نمودار چتر دانش

- ◀ از یک سال تا سه سال حبس و
- ◀ جزای نقدی معادل قیمت مال یا وجه ماخوذ و محکوم خواهد
- ◀ انفصال موقت از شش ماه تا سه سال

- ◀ مدیر کل یا
- ◀ شد و چنانچه مرتکب، در مرتبه
- ◀ هم‌تراز مدیر کل یا بالاتر

باشد، به جای انفصال موقت، به انفصال دائم از مشاغل دولتی محکوم خواهد شد.
در صورتی که قیمت مال یا وجه ماخوذ بیش از دویست هزار ریال تا یک میلیون ریال باشد،

- ◀ دو تا پنج سال حبس به علاوه
- ◀ جزای نقدی معادل قیمت مال یا وجه ماخوذ و
- ◀ مجازات مرتکب
- ◀ انفصال دائم از خدمات دولتی و
- ◀ تا ۷۴ ضربه شلاق خواهد بود

- ◀ پایین تر از مدیر کل یا
- ◀ و چنانچه مرتکب، در مرتبه
- ◀ هم‌تراز آن

بجای انفصال دائم به انفصال موقت از شش ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

- ◀ مال یا
- ◀ در صورتی که قیمت
- ◀ وجه

ماخوذ بیش از یک میلیون ریال باشد، مجازات مرتکب

- ◀ پنج تا ده سال حبس به علاوه
- ◀ جزای نقدی معادل قیمت مال یا وجه ماخوذ و
- ◀ انفصال دائم از خدمات دولتی و
- ◀ تا ۷۴ ضربه شلاق خواهد بود

تطبیق با کتاب چتر دانش

نمودار چتر دانش

و چنانچه مرتکب، در مرتبه
 ◀ پایین‌تر از مدیرکل یا
 باشد،
 ▶ هم‌تراز آن

به جای انفصال دائم به انفصال موقت از شش ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

تبصره ۱- مبالغ مذکور از حیث
 ▶ تعیین مجازات و
 ▶ یا صلاحیت محاکم

اعم از این است که جرم
 ▶ دفعتاً واحده و
 واقع شده
 ▶ یا به دفعات

و جمع مبلغ مآخوذه، بالغ بر نصاب مزبور باشد.

تبصره ۲- در تمامی موارد فوق، مال ناشی از ارتشاء، به عنوان تعزیر رشوه‌دهنده، به نفع دولت، ضبط خواهد شد؛ و چنانچه راشی به وسیله رشوه، امتیازی تحصیل کرده باشد، این امتیاز لغو خواهد شد.

تبصره ۳- مجازات شروع به ارتشاء، حسب مورد، حداقل مجازات مقرر در آن مورد خواهد بود (در مواردی که در اصل ارتشاء، انفصال دائم پیش‌بینی شده است، در شروع به ارتشاء، به جای آن، سه سال انفصال تعیین می‌شود) و در صورتی که نفس عمل انجام شده، جرم باشد، به مجازات این جرم نیز محکوم خواهد شد.

تبصره ۴- هرگاه میزان رشوه بیش از مبلغ دویست هزار ریال باشد، در صورت وجود دلایل کافی، صدور قرار بازداشت موقت به مدت یک ماه الزامی است، و این قرار در هیچ یک از مراحل رسیدگی، قابل تبدیل نخواهد بود. همچنین وزیر دستگاه می‌تواند پس از پایان مدت بازداشت موقت، کارمند را

▶ تا پایان رسیدگی و
 از خدمت تعلیق کند.
 ▶ تعیین تکلیف نهایی وی

به ایام تعلیق مذکور در هیچ حالت، هیچ‌گونه
 ▶ حقوق و
 ▶ مزایایی

تطبیق با کتاب چتر دانش

تعلق نخواهد گرفت.

تبصره ۵- در هر مورد از موارد ارتشاء، هرگاه راشی قبل از کشف جرم، مأمورین را از وقوع بزه آگاه سازد، از تعزیر مالی معاف خواهد شد، و در مورد امتیاز، طبق مقررات عمل می‌شود و چنانچه راشی در ضمن تعقیب، با اقرار خود، موجب تسهیل تعقیب مرتشی را فراهم نماید، تا نصف مالی که به عنوان رشوه پرداخته است، به وی بازگردانده می‌شود و امتیاز نیز لغو می‌گردد.

نمودار چتر دانش

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۹۱- کدام جرم در صورت وجود سایر شرایط، قانونی مصداق جرم سیاسی است؟

- الف) هواپیماربایی
- ب) سوء قصد به مقامات سیاسی
- ج) توهین به رئیس قوه قضائیه
- د) افشای اسرار دولتی

گزینه ج صحیح است. مستند به ماده ۲ قانون جرم سیاسی

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۲- جرایم زیر در صورت انطباق با شرایط مقرر در ماده (۱) این قانون جرم سیاسی محسوب می‌شوند.

الف- توهین یا افتراء به رؤسای سه قوه، رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام، معاونان رئیس‌جمهور، وزراء، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، نمایندگان مجلس خبرگان و اعضای شورای نگهبان به واسطه مسئولیت آنان.

ب- توهین به رئیس یا نماینده سیاسی کشور خارجی که در قلمرو جمهوری اسلامی ایران وارد شده است، با رعایت مفاد ماده (۵۱۷) قانون مجازات اسلامی بخش تعزیرات.

پ- جرایم مندرج در بندهای (د) و (ه) ماده (۱۶) قانون فعالیت احزاب، جمعیت‌ها، انجمن‌های سیاسی و صنفی و انجمن‌های اسلامی یا اقلیت‌های دینی شناخته شده مصوب ۱۳۶۰/۶/۷.

ت- جرایم مقرر در قوانین انتخابات خبرگان رهبری، ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی و شوراهای اسلامی شهر و روستا به استثنای مجریان و ناظران انتخابات.

ث- نشر اکاذیب

قانون چتر دانش

نشر پتر دانش / آزمون کانون وکلا ۱۴۰۴

قوانین خاص نموداری

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۲- جرایم زیر در صورت انطباق با شرایط مقرر در ماده (۱) این قانون جرم سیاسی محسوب می‌شوند.

- ◀ الف- توهین یا افتراء به رؤسای سه قوه، رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام، معاونان رئیس‌جمهور، وزراء، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، نمایندگان مجلس خبرگان و اعضای شورای نگهبان به واسطه مسئولیت آنان
- ◀ ب- توهین به رئیس یا نماینده سیاسی کشور خارجی که در قلمرو جمهوری اسلامی ایران وارد شده است، با رعایت مفاد ماده (۵۱۷) قانون مجازات اسلامی بخش تعزیرات
- ◀ پ- جرایم مندرج در بندهای (د) و (ه) ماده (۱۶) قانون فعالیت احزاب، جمعیت‌ها، انجمن‌های سیاسی و صنفی و انجمن‌های اسلامی یا اقلیت‌های دینی شناخته شده مصوب ۱۳۶۰/۰۶/۰۷
- ◀ ت- جرایم مقرر در قوانین انتخابات خبرگان رهبری، ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی شهر و روستا به استثنای مجریان و ناظران انتخابات
- ◀ ث- نشر اکاذیب

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۹۲- مرتکب کدام جرم به مجازات کلاهبرداری محکوم می‌شود؟

- الف) معامله معارض
 - ب) ثبت سند دارای مفاد خلاف قانون توسط سردفتر اسناد رسمی
 - ج) ثبت سند به تاریخ مقدم توسط سردفتر اسناد رسمی
 - د) تقاضای ثبت ملک توسط امین
- گزینه د صحیح است. مستند به ماده ۱۰۷ قانون ثبت اسناد و املاک

ماده ۱۰۷- هر کس به عنوان اجاره یا عمری یا رقبی یا سکنی و یا مباشرت و به طور کلی هرکس نسبت به ملکی امین محسوب بوده و به عنوان مالکیت تقاضای ثبت آن را بکند به مجازات کلاهبردار محکوم خواهد شد.

قانونیار
چتر دانش

(آموزش) ۰۲۱-۶۶۴۱۴۸۴۸ (نشر) ۰۲۱-۶۶۴۹۲۳۲۷

آدرس موسسه (دفتر مرکزی): تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخرآزای، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۷

قانونیار پتر دانش

تطبیق با کتاب پتر دانش

نکته ۱: قانون ثبت به جای آنکه اعمالی که برخلاف سمت امانت داری از طرف امین باشد را از مصادیق خیانت در امانت بداند آن را از مصادیق کلاهبرداری دانسته است و این به جهت ثبات در نظام ثبتی است.

نکته ۲: با توجه به ماده ۱۱ و تبصره آن در قانون کاهش مجازات حبس تعزیری مصوب ۱۳۹۹، مجازات فعلی جرم تقاضای ثبت ملک توسط امین در صورت داشتن بزه دیده، ۶ ماه تا ۳ سال و نیم حبس و جزای نقدی معادل مال اخذ شده است که این جرم قابل گذشت است و در دسته جرائم تعزیری درجه ۵ قرار می گیرد.

۱. عنوان مجرمانه وکیلی که تنها وکالت در انجام امور اداری جهت ثبت ملک به نام موکل خود را داشته اما مبادرت به درخواست و ثبت آن به نام خود نموده چیست؟ (تألیفی)

الف) کلاهبرداری ب) خیانت در امانت

ج) خیانت در امانت و کلاهبرداری د) جعل

۲. مجازات کسی که نسبت به ملکی امین بوده و به عنوان مالکیت تقاضای ثبت کند، چیست؟

(مقوق ثبت ۸۳)

الف) تصرف مال غیر ب) خیانت در امانت

ج) کلاهبرداری د) حبس از سه تا ده سال

پاسخنامه

۱ الف ۲ ج

تطبیق با کتاب پتر دانش

ماده ۱۰۷ هر کس به عنوان اجاره یا عمری یا رقبی یا سکنی و یا مباشرت و به طور کلی هر کس نسبت به ملکی امین محسوب بوده و به عنوان مالکیت تقاضای ثبت آن را بکند به مجازات کلاهبردار محکوم خواهد شد.^۱

مواد مرتبط: ماده ۱۱۴ قانون ثبت اسناد و املاک

۱ - پاورقی ماده ۱۰۵ قانون ثبت اسناد و املاک در مورد این ماده هم جاری می باشد.

تحریر پتر دانش

نشر پتر دانش / آزمون کانون وکلا ۱۴۰۴

نموداری چتر دانش

ماده ۱۰۷ - املاک موقوفه

- ◀ پس از ثبت در دفتر املاک،
- ◀ در دفتر ثبت موقوفات نیز به ترتیب
- ◀ و در زیر یکدیگر ثبت خواهد شد
- ◀ و در دفتر مزبور، احتیاج به گذاردن صفحات سفید نخواهد داشت.

املاک مورد ثلث باقی نیز در دفتر مزبور به ثبت خواهد رسید.

۹۳- نگهداری کدام یک از وسایل زیر جرم است؟

- الف) هر نوع مال محصل از جرم
- ب) ابزار مخصوص قمار با قصد قماربازی
- ج) هر وسیله‌ای که منحصراً برای ارتکاب جرم به کار می‌رود.
- د) اسکناس مجمول

گزینه ب صحیح است. مستند به ماده ۷۰۸ قانون مجازات اسلامی

قانونیاری چتر دانش

ماده ۷۰۸- هر شخص، ابزار مخصوص قمار اعم از رایانه‌ای یا غیررایانه‌ای را تولید، معامله، عرضه، حمل یا نگهداری کند، به جزای نقدی درجه شش یا جزای نقدی یک تا سه برابر ارزش اموال و عواید حاصل از جرم، هر کدام بیشتر باشد محکوم می‌شود.

تبصره ۱- ابزارهای مخصوص قمار، شرط‌بندی و بخت آزمایی حسب مورد توقیف یا مسدود یا معدوم می‌شود، مگر آنکه منفعت مشروع یا عقلانی داشته باشد که در این صورت به نفع دولت ضبط می‌شود.

تبصره ۲- حمل و نگهداری موردی ابزار مخصوص قمار، بدون قصد استفاده در قمار مشمول مجازات این ماده نمی‌شود.

(آموزش) ۰۲۱-۶۶۴۱۴۸۴۸ (نشر) ۰۲۱-۶۶۴۹۲۳۲۷

آدرس موسسه (دفتر مرکزی): تهران، خیابان انقلاب، روپروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخررازی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۷

تحریر چتر دانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۷۰۸ ^۱ هر شخصی که، ابزار مخصوص قمار اعم از رایانه‌ای یا غیررایانه‌ای را تولید، معامله، عرضه، حمل یا نگهداری کند، به جزای نقدی درجه شش یا جزای نقدی معادل یک تا سه برابر ارزش اموال و عواید حاصل از جرم، هر کدام بیشتر باشد، محکوم می‌شود.

تبصره ۱ - ابزارهای مخصوص قمار، شرط‌بندی و بخت آزمایی حسب مورد توقیف یا مسدود یا معدوم می‌شود، مگر آنکه منفعت مشروع یا عقلانی داشته باشد که در این صورت به نفع دولت ضبط می‌شود.

تبصره ۲ - حمل و نگهداری موردی ابزار مخصوص قمار، بدون قصد استفاده در قمار، مشمول مجازات این ماده نمی‌شود.

تطبیق با کتاب چتر دانش

نمودار چتر دانش

ماده ۷۰۸ ^۲ - هر شخصی که، ابزار مخصوص قمار اعم از

رایانه‌ای یا غیررایانه‌ای را
تولید،
معامله،
عرضه،
حمل یا
نگهداری
کند،

به جزای نقدی درجه شش یا جزای نقدی معادل یک تا سه برابر ارزش اموال و عواید حاصل از جرم، هر کدام بیشتر باشد محکوم می‌شود.

تبصره ۱ - ابزارهای مخصوص قمار، شرط‌بندی و بخت‌آزمایی حسب

مورد
توقیف یا
مسدود یا
معدوم
می‌شود، مگر آنکه منفعت مشروع یا عقلایی

داشته باشد که در این صورت به نفع دولت ضبط می‌شود.

تبصره ۲ - حمل و نگهداری موردی ابزار مخصوص قمار، بدون قصد استفاده در قمار مشمول مجازات ملین نمی‌شود.

۱- اصلاحی ۱۴۰۱/۱۲/۰۳

۲- اصلاحی ۱۴۰۱/۱۲/۰۳

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۹۴- ساسان با شلیک گلوله فرهاد را مجروح می‌کند پدر فرهاد به تصور اینکه فرزندش به قتل رسیده است. ساسان را می‌کشد. دو ماه بعد، فرهاد بهبودی کامل پیدا می‌کند کدام مورد در فصوص مجازات پدر فرهاد، صمیم است؟

الف) چنانچه اعتقاد به مهدورالدم بودن ساسان داشته و این امر ثابت، شود به تعزیر و پرداخت دیه محکوم می‌شود.

ب) به دلیل تصور، اشتباه تنها به پرداخت دیه محکوم می‌شود.

ج) در هر صورت به دلیل ارتکاب قتل عمدی، قصاص می‌شود.

د) به دلیل آنکه اعتقاد به مهدورالدم بودن ساسان، داشته هیچ مجازاتی ندارد.

گزینه الف صمیم است. مستند به ماده ۳۴۹ قانون مجازات اسلامی

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۳۴۹- ولی دم نمی‌تواند پیش از فوت مجنی‌علیه، مرتکب را قصاص کند و در صورتی که اقدام به قتل مرتکب نماید، چنانچه جنایت در نهایت سبب فوت مجنی‌علیه نشود، مستحق قصاص است، در غیر این صورت به تعزیر مقرر در قانون، محکوم می‌شود؛ مگر در موردی که ولی‌دم، اعتقاد دارد مرتکب، مشمول ماده (۳۰۲) این قانون است که در این صورت، مستحق قصاص نیست.

قانونیار چتر دانش

نکته: قصاص نفس زمانی اجرا خواهد شد که موضوع آن وجود داشته باشد، چرا که قتل عبارت است از کشتن انسانی که خویش از نظر شرعی محترم است. در واقع حکم ماده فوق، مشابه قاعده فقهی اسقاط مالیم یجب است، یعنی از بین بردن (اعمال) چیزی که هنوز واجب و لازم نشده است.

۱. در صورتی که ولی دم پیش از فوت مجنی‌علیه، اقدام به قتل مرتکب نماید، ولی مجنی‌علیه نمیرد؛ (تألیفی)

الف) مطلقاً قصاص می‌شود.

ب) در صورتی که با اعتقاد به قصاص چنین اقدامی کرده باشد، قصاص نمی‌شود.

ج) مطلقاً قصاص نمی‌شود.

د) در صورتی که با اعتقاد به قصاص چنین اقدامی کرده باشد، قصاص می‌شود.

۲. در صورتی که ولی دم پیش از فوت مجنی‌علیه اقدام به قتل مرتکب نماید، بدون اعتقاد به اینکه مرتکب، مشمول ماده ۳۰۲ ق.م.ا است و جنایت در نهایت سبب فوت مجنی‌علیه نشود (تألیفی)

الف) مستحق قصاص است.

ب) مستحق پرداخت دیه است.

تطبیق با کتاب چتر دانش

ج) مستحق قصاص و دیه نیست ولی تعزیر می‌شود.
د) مجازاتی ندارد.
۳. «الف» ضربات مهلکی به قصد قتل به «ب» وارد می‌کند. ولی‌دم «ب» پیش از فوت «ب»، «الف» را در مقام قصاص نفس می‌کشد. در صورتی‌که «ب» فوت نکند، مجازات ولی‌دم چیست؟
(قضاوت ۱۳۹۶)

الف) قصاص نفس
ب) در صورتی‌که «ب»، اذن به قصاص داده باشد، تنها تعزیر می‌شود.
ج) اگر در زمان کشتن «الف»، گمان به فوت «ب» در زمان نزدیک داشته باشد، مجازاتی ندارد.
د) دیه
۴. اگر ولی‌دم پیش از فوت مجنی‌علیه، مرتکب را قصاص کند، کدام مورد صمیع است؟
(رکتری ۱۳۰۲ و ۳۰۲ شاسی ۱۳۰۲)

الف) در هر صورت، مستحق قصاص است.
ب) در هر صورت مستحق قصاص نیست.
ج) اگر جنایت در نهایت سبب فوت مجنی‌علیه شود، به تعزیر مقرر در قانون محکوم می‌شود.
د) اگر جنایت در نهایت سبب فوت مجنی‌علیه شود، به حداکثر مجازات شروع به قتل عمد محکوم می‌شود.

پاسخنامه

۱ الف ۲ الف ۳ الف ۴ ج به استناد ماده ۳۴۹ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۳۴۹
ولی‌دم نمی‌تواند پیش از فوت مجنی‌علیه، مرتکب را قصاص کند و در صورتی‌که اقدام به قتل مرتکب نماید، چنانچه جنایت در نهایت سبب فوت مجنی‌علیه نشود مستحق قصاص است، در غیر این صورت به تعزیر مقرر در قانون، محکوم می‌شود؛ مگر در موردی که ولی‌دم اعتقاد دارد مرتکب مشمول ماده (۳۰۲) این قانون است که در این صورت، مستحق قصاص نیست.
مواد مرتبط: مواد ۳۰۳ و ۴۱۷ الی ۴۲۱ و ماده ۴۴۰ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ و تبصره ۲ ماده ۲۹۵ ق.م.ا سابق

تحریری چتر دانش

نموداری چتر دانش

ماده ۳۴۹- ولی‌دم نمی‌تواند پیش از فوت مجنی‌علیه، مرتکب را قصاص کند و در صورتی‌که اقدام به قتل مرتکب نماید، چنانچه جنایت در نهایت سبب فوت مجنی‌علیه نشود مستحق قصاص است، در غیر این صورت به تعزیر مقرر در قانون، محکوم می‌شود؛ مگر در موردی که ولی‌دم اعتقاد دارد مرتکب مشمول ماده (۳۰۲) این قانون است که در این صورت، مستحق قصاص نیست.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۸۵- کدام شفص به مجازات مقرر برای پرداخت رشوه محکوم می‌شود؟

الف) شخصی که به کارشناس رسمی دادگستری پولی را برای اظهار نظر نادرست در پرونده قضایی پرداخت کند.

ب) شخصی که عالماً و عامداً موجبات تحقق ارتشا را فراهم کند.

ج) خواهانی که برای انصراف وکیل خوانده از وکالت، وی مالی را به او پرداخت کند.

د) فردی که مالی را به یکی از مدیران دانشگاه آزاد اسلامی برای تغییر نمره در سیستم پرداخت کند.

گزینه ج صحیح است. مستند به ماده ۵۹۳ قانون مجازات اسلامی

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۵۹۳- هرکس عالماً و عامداً موجبات تحقق جرم ارتشا از قبیل مذاکره، جلب موافقت یا وصول و ایصال وجه یا مال یا سند پرداخت وجه را فراهم نماید، به مجازات راشی برحسب مورد، محکوم می‌شود.

قانونیار چتر دانش

نکته ۱: قانون‌گذار در این ماده، وساطت در امر رشوه را که از مصادیق معاونت در جرم است، مستقلاً

جرم شناخته و مجازات راشی را نسبت به شخص، قابل اعمال دانسته است (در حکم رشاء است).

نکته ۲: جرم مزبور از جمله جرایم مطلق است و صرف فراهم نمودن موجبات تحقق جرم ارتشاء،

جرم و مستوجب مجازات است؛ خواه جرم رشاء و ارتشاء تحقق یابد، خواه نیابد.

نکته ۳: ماده ۵۹۳ هم شامل واسطه‌ای که از سوی راشی مأموریت داشته و هم کسی که از سوی

مرتشی مأموریت داشته می‌گردد.

۱. مجازات شفصی که موجبات تمقق جرم ارتشاء را فراهم می‌آورد چیست؟ (ارشر سراسری ۱۳۷۷)

الف) حداقل مجازات جرم ارتشاء

ب) مجازات شروع به جرم ارتشاء

ج) مجازات راشی

د) مجازات مرتشی

۲. کسی که موجبات تمقق ارتشاء از قبیل مذاکره، جلب موافقت، وصول یا ایصال وجه را فراهم

می‌کند و فوید ذی‌نفع در ارتشاء نیست، عمل او:

الف) در حکم ارتشا است.

ب) در حکم رشا است.

ج) معاونت در رشا است.

د) فاقد عنوان مجرمانه است.

۳. «الف» از طرف «ب» به «ج» که یک مأمور دولتی است، وعده پرداخت وجهی را می‌دهد. «ج»

پس از مذاکره به دلیل عدم توافق بر مبلغ، از قبول آن وعده سرباز می‌زند. «الف» به چه مجازاتی

محکوم می‌شود؟ (قضاوت ۱۳۹۷)

الف) راشی

ب) شروع به ارتشاء

ج) قابل مجازات نیست.

د) مرتشی

۴. «الف» ۲۵ ساله و بیکار است. «ب» کارمند شهرداری است. «ج» که متقاضی جواز سافتمانی

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

است و شرایط لازم را ندارد، مبلغی به «الف» می‌دهد که به «ب» پرداخت نماید تا جواز سافتمان به نام او صادر شود. «الف» یک سوم این مبلغ را با توافق «ج»، خودش برمی‌دارد و بقیه را به «ب» می‌دهد. عنوان اتهامی «الف»، «ب» و «ج» به ترتیب کدام‌اند؟

- (وکالت ۱۳۹۷)
- الف) رشاء - ارتشاء - رشاء
ب) جرم نیست. - ارتشاء - رشاء
ج) دریافت رشوه - رشاء - ارتشاء
د) معاونت در پرداخت رشوه - ارتشاء - رشاء
۵. کدام یک از اشخاص زیر به مجازات راشی محکوم می‌شوند؟
(ارش سر اسری ۱۴۰۱)

- الف) کارمندی که با آگاهی از اینکه فرد درصدد اخذ رشوه است، به عمد از گزارش آن خودداری نماید.
ب) شخصی که با علم به اینکه مالی از طریق ارتشاء تحصیل شده، آن را نگهداری و یا مصرف نماید.
ج) شخصی که به کارشناسی که توسط دادگاه معین شده وجهی داده تا به نفع او اظهار نظر نماید.
د) هر کس که عالماً عامداً موجبات تحقق جرم ارتشاء را فراهم نماید.

پاسخنامه

- ۱ ج مستند به ماده ۵۹۳ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵.
۲ ب مستند به ماده ۵۹۳ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵.
۳ ج مستند به ماده ۵۹۳ تعزیرات که مقرر می‌دارد: «هرکس عالماً و عامداً موجبات تحقق جرم ارتشاء از قبیل مذاکره، جلب موافقت یا وصول و ایصال وجه یا مال یا سند پرداخت وجه را فراهم نماید، به مجازات راشی بر حسب مورد محکوم می‌شود». اما باید توجه داشت که این فرد تنها زمانی قابل مجازات است که اقدامات وی منتهی به وقوع ارتشاء گردیده باشد؛ در حالی که در فرض سؤال نتیجه مورد نظر او رخ نداده است.
۴ د مستند به ماده ۵۹۳ با عنایت به ماده ۵۹۳ قانون تعزیرات مصوب ۷۵ عمل شخص الف، ماهیتاً معاونت است که در ماده ۵۹۳ به‌عنوان معاونت به‌عنوان جرم مستقل جرم انگاری شده است. عمل ب و ج نیز به‌ترتیب با عنایت به دریافت رشوه از سوی کارمند شهرداری ارتشاء و عمل ج نیز با عنایت به پرداخت وجه رشاء محسوب می‌شود.
۵ د

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۵۹۳ شکستن استخوان بینی در صورتی که موجب فساد بینی و از بین رفتن آن شود، دیه کامل دارد و چنانچه بدون عیب و نقص اصلاح شود موجب یک دهم دیه کامل و اگر با عیب و نقص بهبود پیدا کند، موجب ارش است. در کج شدن بینی یا شکستن استخوان بینی که منجر به فساد آن نشود، ارش ثابت می‌شود.
مواد مرتبط: مواد ۵۶۸ الی ۵۷۱ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ و ماده ۳۸۲ ق.م.ا سابق
رأی وحدت رویه مرتبط: رأی شماره ۴۰ مورخ ۱۳۶۳/۰۹/۲۶

تحریر چتر دانش

نشر پتر دانش / آزمون کانون وکلا ۱۴۰۴

نموداری چتر دانش

ماده ۵۹۳- شکستن استخوان بینی در صورتی که موجب فساد بینی و از بین رفتن آن شود، دیه کامل دارد و

چنانچه بدون عیب و نقص اصلاح شود موجب یک دهم دیه کامل و

اگر با عیب و نقص بهبود پیدا کند، موجب ارش است. در کج شدن بینی یا شکستن استخوان بینی که منجر به فساد آن نشود، ارش ثابت می‌شود.

رأی وحدت رویه شماره ۴۰ - ۱۳۶۳/۰۹/۲۶
هیئت عمومی دیوان عالی کشور

موضوع:

دیه شکستگی استخوان بینی

متن رأی:

دیه شکستگی استخوان بینی در ماده ۹۱ قانون دیات معین شده و عموم مواد ۱۵۱ و بند «ه» ماده ۱۸۶ قانون دیات شامل آن نمی‌گردد و رأی شعبه ۱۲ به نظر اکثریت اعضای هیئت عمومی دیوان عالی کشور از این جهت صحیحاً صادر شده و منطبق با موازین قانونی است.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۹۶- «الف» با ورود به پوشه تصاویر تلفن همراه «ب» چند عکس را مذف و برفی عکسها را نیز برای خودش ارسال می‌کند کدام مورد در فصوص عنوانهای اتهامی وی صمیع است؟
الف) سرقت غیر رایانه‌ای و تخریب داده‌های رایانه‌ای
ب) ورود غیرمجاز به حریم خصوصی
ج) سرقت رایانه‌ای و تخریب داده‌های رایانه‌ای
د) سرقت رایانه‌ای و تخریب سامانه
گزینه ج صمیع است. مستند به مواد ۷۳۶ و ۷۴۰ قانون مجازات اسلامی

(آموزش) ۰۲۱-۶۶۴۱۴۸۴۸ (نشر) ۰۲۱-۶۶۴۹۲۳۲۷

آدرس موسسه (دفتر مرکزی): تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخررازی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۷

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

ماده ۷۳۶ (اصلاحی ۱۴۰۳/۰۳/۳۰) - هرکس به طور غیرمجاز، داده‌های دیگری را از سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی یا حامل‌های داده حذف یا تخریب یا مختل یا غیرقابل پردازش کند، به حبس از شش ماه تا دو سال یا جزای نقدی از هشتاد و دو میلیون و پانصد هزار (۸۲,۵۰۰,۰۰۰) ریال تا سیصد و سی میلیون (۳۳۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات، محکوم خواهد شد.

۱. وصف عمل ارسال مکرر پیام‌های ناخواسته الکترونیکی تجاری در گروه‌های تلگرامی، بدون اجازه مدیران و اعضای آن‌ها، کدام است؟

(ارشر سراسری ۱۳۹۷)

(ب) جرم نیست.

(الف) دسترسی غیرمجاز

(د) اخلاف درسامانه

(ج) ممانعت از دسترسی به سامانه

۲. (الف) فایل متعلق به ب را به طور غیرمجاز ابتدا از رایانه او به کارت حافظه فود انتقال می‌دهد و سپس اقدام به حذف فایل مذکور از رایانه (ب) می‌کند الف مرتکب کدام یک از جرایم زیر شده است؟

(مرکز وکلای ۱۴۰۰)

(الف) سرقت و تخریب رایانه‌ای از باب تعدد معنوی

(ب) تخریب رایانه‌ای

(ج) سرقت و تخریب رایانه‌ای از باب تعدد مادی

(د) سرقت رایانه‌ای

۳. «الف» می‌بازرت به ارسال بدافزاری به شکل فایل متنی به ایمیل «ب» می‌کند. «ب» بدون آگاهی آن را اجرا می‌کند. بدافزار به محض اجرا تمام رمزهای سامانه رایانه‌ای «ب» را حذف کرده و به جای آن‌ها رمز جدید ایجاد می‌کند. «الف» مرتکب چه جرمی (جرایمی) شده است؟

(مرکز وکلا اسفند ۱۴۰۲)

(الف) تخریب رایانه‌ای و ممانعت از دسترسی

(ب) سرقت رایانه‌ای و تخریب رایانه‌ای

(ج) ممانعت از دسترسی و سرقت رایانه‌ای

(د) تخریب رایانه‌ای و جاسوسی رایانه‌ای

پاسخنامه

۱ ب مستند به ماده ۷۳۶ قانون تعزیرات

۲ ج مستند به ماده ۷۳۶ قانون تعزیرات

۳ الف مستند به ماده ۷۳۶ ادامه ق. تعزیرات یا ماده ۷ ق. جرایم رایانه‌ای مصوب ۱۳۸۸ شخص مرتکب تخریب و به استناد ماده ۷۳۸ ادامه ق. تعزیرات ماده ۹ ق. جرایم رایانه‌ای مصوب ۱۳۸۸ مرتکب ممانعت از دسترسی شده است.

قانونیار چتر دانش

ماده ۷۴۰ (اصلاحی ۱۴۰۳/۰۳/۳۰) - هرکس به طور غیرمجاز، داده‌های متعلق به دیگری را بریابد، چنانچه عین داده‌ها در اختیار صاحب آن باشد، به جزای نقدی از بیست میلیون (۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا صد و شصت و پنج میلیون (۱۶۵,۰۰۰,۰۰۰) ریال و در غیر این صورت، به حبس از نودویک روز تا یک سال یا جزای نقدی از شصت و شش میلیون (۶۶,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا دویست و شصت و چهار میلیون (۲۶۴,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا هر دو مجازات، محکوم خواهد شد.

۱. کدام مورد می‌تواند سرقت رایانه‌ای باشد؟ (تألیفی)

- الف) بردن مال دیگری از طریق رایانه
ب) بردن مال یا داده‌های متعلق به دیگری
ج) بردن داده‌های متعلق به دیگری
د) همه موارد اگر از طریق رایانه باشد، سرقت رایانه‌ای است
۲. فرید بر خلاف واقع و با نشان دادن عکس یادگاری مونتاژ شده، خود را از دوستان برادر مرموم ممسن معرفی کرده و اعلام می‌کند که برای عرض تسلیت، از شهرستان آمده است. ممسن نیز فریب او را خورده و از او دعوت می‌کند شب را در منزلش بماند، ولی فرید شبانه تبلت ممسن را که دارای داده‌های خصوصی است، بدون اطلاع وی برداشته و از منزل خارج می‌شود. عنوان اتهامی فرید چیست؟ (قضایات ۱۳۹۶)

- الف) کلاهبرداری
ب) سرقت غیررایانه‌ای
ج) سرقت رایانه‌ای
د) خیانت در امانت
۳. «الف» به قصد برداشتن داده‌های داخل کارت حافظه «ب»، آن را از روی میز برداشته و به خانه می‌برد. زمانی که آن را به رایانه متصل می‌کند، سریعاً کارت حافظه باز شده و معلوم می‌شود که کاملاً فالی است. وی به چه عنوان یا عناوینی، قابل مجازات است؟ (وکالت ۱۳۹۹)

- الف) سرقت غیررایانه‌ای
ب) شروع به سرقت رایانه‌ای و دسترسی غیرمجاز
ج) سرقت رایانه‌ای
د) دسترسی غیرمجاز و سرقت محال رایانه‌ای
۴. «الف» بدافزاری تولید کرده که کارایی ظاهری آن ضبط صدا است ولیکن پس از نصب تمام اطلاعات سیستم رایانه‌ای قربانی برای «الف» ارسال می‌شود. در صورتی که پس از ارسال این بدافزار به «ب»، وی آن را نصب کرده و تمام اطلاعات سیستم «ب» به «الف» ارسال شود «الف» برای کدام جرم (جرایم) زیر قابل تعقیب است؟ (وکالت ۱۴۰۳)

- الف) تخریب و سرقت رایانه‌ای
ب) سرقت رایانه‌ای
ج) شنود غیر مجاز و سرقت رایانه‌ای
د) شنود غیر مجاز

پاسخنامه

- ۱ ج مستند به ماده ۷۴۰ قانون تعزیرات
- ۲ ب نشان دادن عکس یادگاری مونتاژ شده، توسل به وسایل متقلبانه نیست.
- ۳ الف مستند به ماده ۷۴۰ قانون تعزیرات و مفهوم مخالف آن
- ۴ ب به استناد ماده ۷۴۰ ق. تعزیرات یا ماده ۱۲ ق. جرایم رایانه‌ای مصوب ۱۳۸۸

تطبیق با کتاب چتر دانش

تحریریه چتر دانش

ماده ۷۳۶ هرکس به طور غیرمجاز داده‌های دیگری را از سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی یا حامل‌های داده حذف یا تخریب یا مختل یا غیرقابل پردازش کند، به حبس از شش ماه تا دو سال یا جزای نقدی از هشتاد و دو میلیون و پانصد هزار (۸۲,۵۰۰,۰۰۰) ریال تا سیصد و سی میلیون (۳۳۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال^۱ یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

مواد مرتبط: مواد ۶۷۵ الی ۶۷۸، ۶۸۱ و ۷۳۷ الی ۷۳۹ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵

ماده ۷۴۰ هرکس به طور غیرمجاز داده‌های متعلق به دیگری را بریابد، چنانچه عین داده‌ها در اختیار صاحب آن باشد، به جزای نقدی از بیست میلیون (۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا یکصد و شصت و پنج میلیون (۱۶۵,۰۰۰,۰۰۰) ریال^۲ و در غیر این صورت به حبس از نود و یک روز تا یک سال یا جزای نقدی از شصت و شش میلیون (۶۶,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا دویست و شصت و چهار میلیون (۲۶۴,۰۰۰,۰۰۰) ریال^۳ یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

مواد مرتبط: مواد ۶۵۱ الی ۶۶۲ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۷۳۶ - هرکس به طور غیرمجاز داده‌های دیگری را از سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی یا حامل‌های داده

به حبس از شش ماه تا دو سال یا

- حذف یا
- تخریب یا
- مختل یا
- غیرقابل پردازش کند

جزای نقدی از هشتاد و دو میلیون و پانصد هزار (۸۲,۵۰۰,۰۰۰) ریال تا سیصد و سی میلیون

نموداری چتر دانش

۱- اصلاحی ۱۴۰۳/۰۳/۳۰

۲- اصلاحی ۱۴۰۳/۰۳/۳۰

۳- اصلاحی ۱۴۰۳/۰۳/۳۰

تطبیق با کتاب چتر دانش

(۳۳۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال^۱ یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده ۷۴۰- هرکس به طور غیرمجاز داده‌های متعلق به دیگری را بریاید، چنانچه عین داده‌ها در اختیار صاحب آن باشد، به جرای نقدی از بیست میلیون (۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا یکصد و شصت و پنج میلیون (۱۶۵,۰۰۰,۰۰۰) ریال^۲ و در غیر این صورت به حبس از نود و یک روز تا یک سال یا جزای نقدی از شصت و شش میلیون (۶۶,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا دویست و شصت و چهار میلیون (۲۶۴,۰۰۰,۰۰۰) ریال^۳ یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

نموداری
چتر دانش

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۹۷- در کدام مورد شفص مرتکب صرفاً به یک مجازات محکوم می‌شود؟

الف) به دست آوردن بدون مجوز مهر شرکت غیردولتی و استعمال آن به نحوی که به حقوق شرکت ضرر وارد آورد.

ب) سرقت و فروش اموال مسروقه

ج) جمل و استفاده از سند مجعول

د) تولید و پخش محتوای مستهجن

گزینه الف صحیح است. مستند به ماده ۵۳۰ قانون مجازات اسلامی

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۵۳۰- هرکس مهر یا تمبر یا علامت ادارات یا شرکت‌ها یا تجارتخانه‌های مذکور در مواد قبل را بدون مجوز به‌دست آورد و به طریقی که به حقوق و منافع آن‌ها ضرر وارد آورد، استعمال کند، یا سبب استعمال آن گردد، علاوه بر جبران خسارت وارده، به دو ماه تا دو سال حبس محکوم خواهد شد.

قانونیاری
چتر دانش

نکته ۱: با توجه به ماده ۵۲۳ ق. تعزیرات، به‌دست آوردن و به‌کار بردن مهر این ادارات یا شرکت‌های مذکور بدون اجازه آنها، جعل محسوب می‌شود؛ پس جرم موضوع این ماده جعل است.

نکته ۲: منظور از قید «سبب استعمال آن گردد»، ارتکاب جرم از طریق دیگری و مباشرت معنوی در ارتکاب جرم است.

۱- اصلاحی ۱۴۰۳/۰۳/۳۰

۲- اصلاحی ۱۴۰۳/۰۳/۳۰

۳- اصلاحی ۱۴۰۳/۰۳/۳۰

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۵۳۰ هرگاه برخورد بین دو یا چند نفر یا وسیله نقلیه بر اثر عوامل قهری مانند سیل و طوفان به وجود آید، ضمان منتفی است.

مواد مرتبط: مواد ۵۰۰، ۵۰۲، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۴، ۵۲۷ و ۵۲۸ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ و تبصره ماده ۳۳۷ ق.م.ا سابق

تحریریه چتر دانش

نموداری چتر دانش

ماده ۵۳۰ - هرکس مهر یا تمبر یا علامت ادارات یا شرکت‌ها یا تجارتخانه‌های مذکور در مواد قبل را

- ◀ بدون مجوز به دست آورد و
 - ◀ به طریقی که به حقوق و منافع آن‌ها ضرر وارد آورد
- علاوه بر استعمال کند یا سبب استعمال آن گردد

جبران خسارت وارده به دو ماه تا دو سال حبس محکوم خواهد شد.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۹۸- ارتکاب کدام جرم در زمان جنگ باعث می‌شود فرد به مداخلت مجازات جرم ارتكابی محکوم شود؟

- الف) سوء قصد به مقامات سیاسی
- ب) قاچاق کالا و ارز
- ج) تخریب اسناد نظامی
- د) جاسوسی غیررأیانه‌ای

گزینه د صحیح است. مستند به ماده ۵۰۹ قانون مجازات اسلامی

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۵۰۹ - هرکس در زمان جنگ، مرتکب یکی از جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی موضوع این فصل شود، به مجازات اشد همان جرم، محکوم می‌گردد.

نکته ۱: منظور از جنگ، قطعاً جنگ مسلحانه است نه جنگ سرد، ولی حالت جنگی اعم از این است که پیرو اعلان جنگ بین دو کشور، درگیری مسلحانه عملاً آغاز شده یا اینکه هنوز هیچ گلوله‌ای بین دو کشور، رد و بدل نشده باشد.

نکته ۲: منظور ماده از جنگ، اشاره به جنگی است که ایران درگیر آن است، لیکن این جنگ، لازم نیست با دولتی باشد که مرتکب به نفع آن دولت، به ارتکاب جرمی علیه امنیت ایران دست زده است.

نکته ۳: چون واژه جنگ در زبان ما، وقتی که بدون پسوند داخلی به کار رود، بیشتر به جنگ‌های

قانونیار چتر دانش

نشر پتر دانش / آزمون کانون وکلا ۱۴۰۴

تطبیق با کتاب چتر دانش

بین‌المللی بین کشورها اشاره دارد و نیز با توجه به لزوم تفسیر به نفع متهم و بسنده کردن به قدرمقیق الفاظ و عبارات مذکور در قوانین جزایی، به نظر می‌رسد که ماده ۵۰۹ ق تعزیرات ۱۳۷۵ را باید محدود به موارد وجود یک جنگ بین‌المللی بین ایران و یک یا چند کشور خارجی نمود و جنگ‌های داخلی را از شمول ماده، خارج دانست.

نکته ۴: الزام دادگاه به اعمال حداکثر مجازات، در صورت ارتکاب جرم در زمان جنگ، مانع اعمال کیفیات مخففه در صورت وجود، نیست.

۱. چنانچه فردی در زمان جنگ، مرتکب یکی از جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی موضوع فصل اول از کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی گردد، کیفر او کدام یک از گزینه‌های زیر است؟ (ارشد آزاد ۱۳۸۵)

الف) ۵ تا ۱۰ سال حبس

ب) ۲ تا ۵ سال حبس و تا ۷۴ ضربه شلاق

ج) مجازات اشد همان جرم

د) ۳ تا ۱۰ سال حبس و پرداخت یکصد میلیون ریال جزای نقدی

۲. شش‌صی به قصد سرقت اسرار سیاسی به محل نگهداری آن‌ها وارد می‌شود. کدام مورد از کیفیات مشدده فاص مجازات این جرم است؟ (ارشد اسیری ۱۴۰۰)

الف) ایراد صدمه بدنی

ب) ارتکاب در زمان جنگ

ج) همراه داشتن اسلحه

د) دو نفر یا بیشتر بودن مرتکبین

پاسخنامه

۱ ج مستند به ماده ۵۰۹ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵.

۲ ب مستند به ماده ۵۰۹ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۵۰۹ هر کس در زمان جنگ مرتکب یکی از جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی موضوع این فصل شود به مجازات اشد همان جرم محکوم می‌گردد.

مواد مرتبط: مواد ۴۹۸ الی ۵۱۲ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵

تحریری
چتر دانش

نموداری
چتر دانش

□ **ماده ۵۰۹-** هر کس در زمان جنگ مرتکب یکی از جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی موضوع این فصل شود، به مجازات اشد همان جرم محکوم می‌گردد.

(آموزش) ۰۲۱-۶۶۴۱۴۸۴۸ (نشر) ۰۲۱-۶۶۴۹۲۳۲۷

آدرس موسسه (دفتر مرکزی): تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخرآزی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۷

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۹۹- کدام مورد در فصوص پولشویی صمیع است؟

- (الف) در صورت وقوع جرم منشا در خارج از کشور جرم بودن آن طبق قوانین ایران ضروری نیست.
 (ب) جرم منشا پولشویی می‌تواند غیر مالی باشد.
 (ج) ارتکاب آن منوط به قصد مخفی کردن منشا مال مجرمانه و اضرار به غیر است.
 (د) ابزار ارتکاب آن حتی در صورت عدم احراز قصد مجرمانه مالک آن توقیف می‌شود.

گزینه ب صمیع است. مستند به ماده ۱ قانون پولشویی

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

ماده ۱- اصطلاحات مندرج در این قانون در معانی مشروح زیر به کار می‌رود:

الف- جرم منشا: هر رفتاری است که مطابق ماده (۲) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۰۲/۰۱ جرم محسوب شود. از منظر این قانون تخلفات مذکور در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز با اصلاحات بعدی، جرم محسوب می‌شود.

ب- مال: هر نوع دارایی، اعم از مادی یا غیرمادی، منقول یا غیرمنقول، مشروع یا غیرمشروع و هر نوع منفعت یا امتیاز مالی و همچنین کلیه اسناد مبتنی حق، اعم از کاغذی یا الکترونیکی نظیر اسناد تجاری، سهام یا اوراق بهادار.

پ- مال حاصل از جرم: هر مالی که به طور مستقیم یا غیرمستقیم، از جرم منشا به دست آید، از قبیل مالی که از جرایم اقتصادی و جرم تأمین مالی تروریسم حاصل می‌شود.
 همچنین، مال موضوع جرم یا مالی که برای ارتکاب جرم اختصاص داده شده است، در حکم مال به دست آمده از جرم است.

ت- اشخاص مشمول: اشخاص مذکور در مواد (۵) و (۶) این قانون.

ث- مشاغل غیرمالی: مشاغلی که شاغلین آن، معاملات زیادی را به صورت نقدی انجام داده و از نظر پولشویی در معرض خطر قرار دارند، از قبیل پیش‌فروش‌کنندگان مسکن یا خودرو، تلافروشان، صرافان، فروشندگان خودرو، فرشهای قیمتی، فروشندگان عتیقه‌جات و هرنوع محصول گران‌قیمت.

ج- خدمات پایه: خدماتی است که طبق مقررات مربوطه، پیش‌نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط اشخاص مشمول می‌باشد و پس از آن، ارباب رجوع به منظور اخذ خدمات مکرر و متمادی به اشخاص مشمول مراجعه می‌کنند.

چ- معاملات و عملیات مشکوک: معاملات و عملیات مشکوک شامل هر نوع معامله، دریافت یا پرداخت مال اعم از فیزیکی یا الکترونیکی یا شروع به آنها است که براساس قرائن و اوضاع و احوالی مانند موارد زیر، ظن وقوع جرم را ایجاد کند:

- ۱- معاملات و عملیات مالی مربوط به ارباب رجوع که بیش از سطح فعالیت مورد انتظار وی باشد.
- ۲- کشف جعل، اظهار کذب یا گزارش خلاف واقع از سوی مراجعان قبل یا بعد از آنکه معامله یا

قانونیار چتر دانش

عملیات مالی صورت گیرد و نیز در زمان اخذ خدمات پایه.

۳- معاملات یا عملیات مالی که به هر ترتیب مشخص شود، صوری یا ظاهری بوده و مالک شخص دیگری است.

۴- معاملات یا عملیات مالی، بیش از سقف مقرر در آیین‌نامه اجرایی این قانون، هر چند مراجعان قبل یا حین معامله یا عملیات مزبور از انجام آن انصراف داده یا بعد از انجام آن، بدون دلیل منطقی نسبت به فسخ قرارداد اقدام نمایند.

ماده ۱۱- اصطلاحات مندرج در این قانون در معانی مشروح زیر به کار می‌رود:

نمودار چتر دانش

الف- جرم منشأ: هر رفتاری است که مطابق ماده (۲) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۰۲/۰۱ جرم محسوب شود. از منظر این قانون تخلفات مذکور در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز با اصلاحات بعدی جرم محسوب می‌شود.

ب- مال: هر نوع دارایی اعم از مادی یا غیرمادی، منقول یا غیرمنقول، مشروع یا غیرمشروع و هر نوع منفعت یا امتیاز مالی و همچنین کلیه اسناد مبین حق اعم از کاغذی یا الکترونیکی نظیر اسناد تجاری، سهام یا اوراق بهادار.

پ- مال حاصل از جرم: هر مالی که به طور مستقیم یا غیرمستقیم از جرم منشأ به‌دست آید از قبیل مالی که از جرایم اقتصادی و جرم تأمین مالی تروریسم حاصل می‌شود
همچنین، مال موضوع جرم یا مالی که برای ارتکاب جرم اختصاص داده شده است در حکم مال به‌دست‌آمده از جرم است.

ت- اشخاص مشمول: اشخاص مذکور در مواد (۵) و (۶) این قانون.

ث- مشاغل غیرمالی: مشاغلی که شاغلین آن معاملات زیادی را به‌صورت نقدی انجام داده و از نظر پولشویی در معرض خطر قرار دارند از قبیل پیش‌فروش‌کنندگان مسکن یا خودرو، طلافروشان، صرافان، فروشندگان خودرو، فرش‌های قیمتی، فروشندگان عتیقه‌جات و هر نوع محصول گران‌قیمت.

ج- خدمات پایه: خدماتی است که طبق مقررات مربوطه، پیش‌نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط اشخاص مشمول می‌باشد و پس از آن ارباب‌رجوع به منظور اخذ خدمات مکرر و متممادی به اشخاص مشمول مراجعه می‌کنند.

نمونه‌های چتر دانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

◀ چ- معاملات و عملیات مشکوک:

◀ معاملات و عملیات مشکوک شامل هر نوع معامله، دریافت یا پرداخت مال اعم از فیزیکی یا الکترونیکی یا شروع به آن‌ها است که بر اساس قرائن و اوضاع و احوالی مانند موارد زیر ظن وقوع جرم را ایجاد کند:

◀ ۱- معاملات و عملیات مالی مربوط به ارباب رجوع که بیش از سطح فعالیت مورد انتظار وی باشد.

◀ ۲- کشف جعل، اظهار کذب یا گزارش خلاف واقع از سوی مراجعان قبل یا بعد از آنکه معامله یا عملیات مالی صورت گیرد و نیز در زمان اخذ خدمات پایه.

◀ ۳- معاملات یا عملیات مالی که به هر ترتیب مشخص شود صوری یا ظاهری بوده و مالک شخص دیگری است.

◀ ۴- معاملات یا عملیات مالی بیش از سقف مقرر در آیین‌نامه اجرایی این قانون هرچند مراجعان قبل یا حین معامله یا عملیات مزبور از انجام آن انصراف داده یا بعد از انجام آن بدون دلیل منطقی نسبت به فسخ قرارداد اقدام نمایند.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۰۰- الف با تمریک کارمندان شرکت پیمانکاری تأمین غذای نیروهای مسلح موجب اعتصاب آنها می‌شود جرم ارتكابی وی چیست؟

- الف) محاربه در صورت قصد براندازی
- ب) محاربه، صرفاً در صورتی که اعتصاب منجر به شکست نیروهای مسلح شود
- ج) محاربه به صرف تحریک نیروهای نظامی فارغ از نتیجه
- د) معاونت در جرم محاربه و افساد فی‌الارض

گزینه الف صحیح است. مستند به ماده ۵۰۴ قانون مجازات اسلامی

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۵۰۴ - هرکس، نیروهای رزمنده یا اشخاصی را که به نحوی در خدمت نیروهای مسلح هستند، تحریک مؤثر به عصیان، فرار، تسلیم یا عدم اجرای وظایف نظامی کند، در صورتی که قصد براندازی حکومت یا شکست نیروهای خودی در مقابل دشمن را داشته باشد، محارب محسوب می‌شود و آلا چنانچه اقدامات وی مؤثر واقع شود، به حبس از دو تا ده سال و درغیر این صورت، به شش ماه تا سه سال حبس محکوم می‌شود.

قانونیار چتر دانش

نکته ۱: عنصر مادی جرم مذکور در این ماده، تحریک مؤثر است که منظور از تحریک مؤثر، تحریک مهم و اساسی است. به عبارت دیگر تحریکی مشمول ماده قرار می‌گیرد که بنا به قضاوت عرف، مهم بوده باشد، یعنی بتواند بر روی افراد معمولی در آن شرایط و اوضاع و احوال، اثرگذار باشد.

نکته ۲: هرگاه تحریک مؤثر با سوءنیت خاص به قصد براندازی حکومت یا شکست نیروهای خودی انجام شده باشد، فرد تحریک‌کننده محارب محسوب و به مجازات آن محکوم می‌گردد. درغیر این صورت، یعنی در صورت فقدان چنین قصدی، دو حالت در این ماده پیش‌بینی شده است: از یک سو وقتی تحریکات مؤثر واقع شود، یعنی عملاً باعث عصیان، فرار، تسلیم یا عدم اجرای وظایف حتی از سوی یک نفر شود؛ شخص تحریک‌کننده به حبس از ۲ تا ۱۰ سال محکوم می‌شود و از سوی دیگر، وقتی تحریکات مؤثر واقع نشود و کسی از آن تأثیر نپذیرد، مجازات مرتکب، حبس از ۶ ماه تا ۳ سال خواهد بود.

نکته ۳: واژه مؤثر در صدر ماده، به جزء دوم عنصر مادی، یعنی شرایط و اوضاع و احوال لازم برای تحقق جرم مربوط شده و به معنی مهم و اساسی است؛ لیکن کلمه مؤثر، ذیل ماده، به جزء نتیجه در عنصر مادی برمی‌گردد و به معنی آن است که تحریک در عمل اثر و نتیجه‌ای داشته باشد.

نکته ۴: عنصر مادی این جرم تحریک بوده، به نحوی که محرک در اموری که تحریک می‌کند از جمله عصیان، فرار و یا تسلیم اقدامی را مرتکب نشود. همچنین تحریک به ارتکاب جرم از مصادیق معاونت موضوع ماده ۱۲۶ قانون حاضر است که به صورت جرم مستقل مورد حکم قرار

قانونیار پتر دانش

گرفته و معاون قانوناً مباشر تلقی شده است.

۱. تمریک نیروهای (زمنده به عصیان یا فرار، در چه صورتی جرم است؟

(ارشد آزار ۱۳۸۳)

الف) هرگاه موجب عصیان یا فرار آنها شود. (ب) هرگاه در زمان جنگ رخ دهد.

ج) هرگاه مؤثر باشد. (د) هرگاه به قصد براندازی حکومت انجام شود.

۲. جرم تمریک مؤثر نیروهای (زمنده و ... موضوع ماده ۵۰۴ قانون تعزیرات سال ۱۳۷۵ از مصادیق

(مرکز وکلا ۱۳۸۴)

کدام یک از عناوین زیر است؟

الف) مباشرت در جرم (ب) معاونت در جرم

ج) شروع به جرم (د) معاونت به عنوان جرم مستقل

۳. تمریک مؤثر به فرار در نیروهای (زمنده جرم:

(مرکز وکلا ۱۳۸۴)

الف) مطلق است. (ب) مقید است.

ج) در بعضی از موارد مطلق است. (د) نیست.

۴. تمریک نظامیان به فرار، توسط شفص نظامی، مشمول کدام مورد است؟ (وکالت کرمانشاه ۱۳۹۷)

الف) مستقلاً جرم است.

ب) معاونت در جرم فرار از خدمت است.

ج) اگر مؤثر واقع شود، مستقلاً جرم است.

د) اگر مؤثر واقع شود، معاونت در جرم از خدمت است.

۵. مفهوم «دشمن» از نظر قانون‌گذار، به چه کسانی اطلاق می‌شود؟ (وکالت ۱۳۹۵)

الف) کسانی که با سلاح گرم یا سرد، به صورت دسته جمعی به جان یا مال یا ناموس مردم یا اموال عمومی تعدی یا تجاوز نمایند.

ب) کسانی که اسناد و مدارک، مذاکرات، تصمیمات یا اطلاعات طبقه بندی شده را در اختیار دولت خارجی قرار دهد.

ج) نظامیان مسلح بیگانه که در قلمروی حاکمیت دولت جمهوری اسلامی دستگیر شوند.

د) اشرار و گروه‌هایی که قصد براندازی نظام جمهوری اسلامی را داشته باشند.

۶. در کدام جرم چنانچه مرتکب قصد براندازی حکومت را داشته باشد مکارب محسوب می‌شود؟

(مرکز وکلا ۱۴۰۳)

الف) فعالیت آموزشی یا تبلیغی مخل به شرع مقدس اسلام

ب) تحریک رزمندگانی که در خدمت نیروهای مسلح هستند به عصیان و فرار

ج) فعالیت تبلیغی علیه نظام

د) تهدید به بمب گذاری وسایل نقلیه عمومی

پاسخنامه

۱ ج مستند به صدر ماده ۵۰۴ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵.

۲ د مستند به ماده ۵۰۴ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵.

قانونیار پتردانش

۳ ج مستند به ماده ۵۰۴ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵.

۴ الف مستند به ماده ۲۳ قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح.

۵ د مستند به ماده ۲۵ قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح. مطابق این ماده «منظور از دشمن عبارت است از: اشعار، گروه‌ها و دولت‌هایی که با نظام جمهوری اسلامی ایران در حال جنگ بوده یا قصد براندازی آن را دارند و با اقدامات آنان بر ضد امنیت ملی است»

۶ ب به استناد ماده ۵۰۴ ق. تعزیرات ۱۳۷۵

تحریری پتردانش

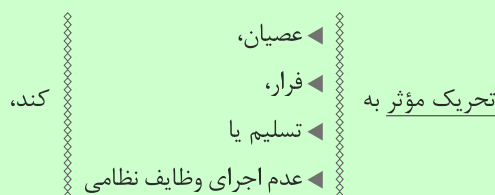
ماده ۵۰۴ هر کس نیروهای رزمنده یا اشخاصی را که به نحوی در خدمت نیروهای مسلح هستند، تحریک مؤثر به عصیان، فرار، تسلیم یا عدم اجرای وظایف نظامی کند، در صورتی که قصد براندازی حکومت یا شکست نیروهای خودی در مقابل دشمن را داشته باشد محارب محسوب می‌شود و الا چنانچه اقدامات وی مؤثر واقع شود به حبس از دو تا ده سال و در غیر این صورت به شش ماه تا سه سال حبس محکوم می‌شود.

مواد مرتبط: مواد ۲۷۹ الی ۲۸۵ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ و مواد ۲۳ و ۳۴ ق.م.ج.ن.م مصوب ۱۳۸۲
واژگان دشوار: عصیان: نافرمانی، سرپیچی

نموداری پتردانش

ماده ۵۰۴ - هر کس نیروهای رزمنده یا اشخاصی را که به نحوی در خدمت نیروهای مسلح هستند،

در صورتی که قصد براندازی حکومت یا
شکست نیروهای خودی در مقابل دشمن را داشته باشد
محارب محسوب می‌شود و الا چنانچه
اقدامات وی مؤثر واقع شود به حبس از
دو تا ده سال و در غیر این صورت به شش ماه تا سه سال حبس محکوم می‌شود.